

DIALECT ESZKÖZTÁR

FUTBALL & MEDIA, ÍRÁSTUDÁS

ELLEN

RASSZIZMUS, XENOFOBIA ÉS KIREVEGESZTES

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

AZ ESZKÖZTÁRRÓL

Ez az eszköztár példákkal és információkkal segíti az ifjúságsegítőket abban, hogy hogyan támogassák a fiatalokat a médiakörnyezetben, és hogyan növeljék az állampolgári elkötelezettséget. Útmutatást nyújt az ellen- és alternatív narratívák kidolgozásához a gyűlöletbeszéd elleni küzdelem és a digitális ellenálló képesség előmozdítása érdekében, különösen az online környezetben.

A kézikönyv online és offline kommunikációs és oktatási megközelítéseket, valamint eszközöket javasol a gyűlöletbeszédet fenntartó és legitimáló narratívák aláásására. Célja, hogy megerősítse az emberi jogi munkában és oktatásban már részt vevő, vagy részt venni kívánó ifjúságsegítőket, pedagógusokat és aktivisták eszköztárát.

A program olyan nonprofit szervezeteknek, iskoláknak, sportkluboknak és szomszédsági kluboknak szól, amelyek a labdarúgást és a médiaműveltséget kombinált eszközként kívánják alkalmazni a rasszizmus, az idegengyűlölet és a kirekesztés elleni küzdelemben, a digitális médiaműveltséggel kapcsolatos edzők és közvetítők képzése révén.

A kézikönyv azon a szilárd meggyőződésen alapul, hogy az online tér nyilvános tér, és ezért a demokratikus társadalom minden alapelve alkalmazható és alkalmazandó az interneten. Ebben az összefüggésben a fiatalok online szerepe rendkívül fontos a gyűlöletbeszéd elleni küzdelemben, az álhírek felderítésében és az aktív digitális állampolgári szerepvállalásban. Mi több, az emberi jogok online védelmezői is lehetnek.

Az I. részben a labdarúgás/sport és a médiaműveltségre nevelés kapcsolatát ismertetjük, majd a II. részben a médiaműveltség bevezetése következik. Ezután arra kérjük az olvasót, hogy gondolkodjon el a digitális és médiaműveltséggel kapcsolatos legfontosabb elméleti fogalmakról és kifejezésekről. A IV. rész részletes tevékenységleírásokat tartalmaz az összes médiaműveltségi tevékenységhez, hat modulra bontva.

1. RÉSZ

LABDARÚGÁS ÉS MÉDIAMŰVELTSÉG OKTATÁSA A RASSZIZMUS, IDEGENGYŰLOLET ÉS KIREKÉSZTÉS ELLEN

A futball és a médiaműveltség összekapcsolása első pillantásra nem tűnik magától értetődőnek. Az egyiket a pályán játsszák, a másikat az újságokban, a televízióban és az interneten. A kettő azonban kiegészíti egymást. A médiaműveltségi készségek létfontosságúak a fiatalok számára egy olyan világban, ahol az információ olyan könnyen hozzáférhető, mint még soha. Az információ egyre könnyebben hozzáférhetővé vált, a blogokon, a közösségi médián és a fórumokon keresztül mindenki maga állíthatja össze híreit, oszthatja meg véleményét és követelheti igazságát. Ezért kulcsfontosságú, hogy a fiatalok képesek legyenek megérteni, mely információk igazak, relevánsak és fontosak számukra. Az információ és a média megismerése együtt jár az önreflexióval, a csoportos viselkedés és a társadalom egészének átgondolásával. A football3 a reflexió, a párbeszéd és az eszmecsere tereit biztosítja. A nehezen elérhető fiatalokat arra készíti, hogy beszélgetésekbe bocsátkozzanak és megosszák véleményüket. A football3 ezért alkalmas eszköz a beszélgetések elősegítésére, és itt a médiahasználatról való beszélgetésre, tanulásra és reflexióra fogjuk használni annak érdekében, hogy képesek legyünk azonosítani a gyűlöletbeszédet és a rasszista narratívákat. A football3 a játékosok szocializálására is alkalmas eszköz, pl. a kulturális érzékenységük fejlesztésére, ami a médiaműveltségi készségek tekintetében is alapvető fontosságú.

Tagadhatatlan, hogy a sport világszerte a kultúrák és társadalmak fontos részét képezi, és minden korosztály a sporton keresztül kapcsolódik egymáshoz. Azt is mondják, hogy a sport a társadalom mikrokozmosza, amely egy adott közösség kulturális és társadalmi értékeit tükrözi. sok olyan értéket és attitűdöt, amely a mi társadalmunkban is létezik. A sport a társadalom tükörképe lehet a reprezentáció tekintetében is, például a különböző rasszok, a nemek és a szexuális orientáció képviselői tekintetében. Akik a pályán vagy a pályán részt vesznek, különböző háttérrel rendelkeznek, eltérő nézetekkel és értékekkel rendelkeznek. Sőt, ahogy Sam Duncan fogalmazott: "Függetlenül attól, hogy valaki milyen

tfoglalkozású, vagyonos, vallású vagy fajú, a sportot gyakran tekintették a "nagy egyenlősítőnek" és széles egyháznak, amelyhez mindenki csatlakozhat. A sport azonban a társadalom feszültségeit, konfliktusait, sőt egyenlőtlenségeit is tükrözi, nagyrészt azért, mert a társadalom polgáraiból áll".

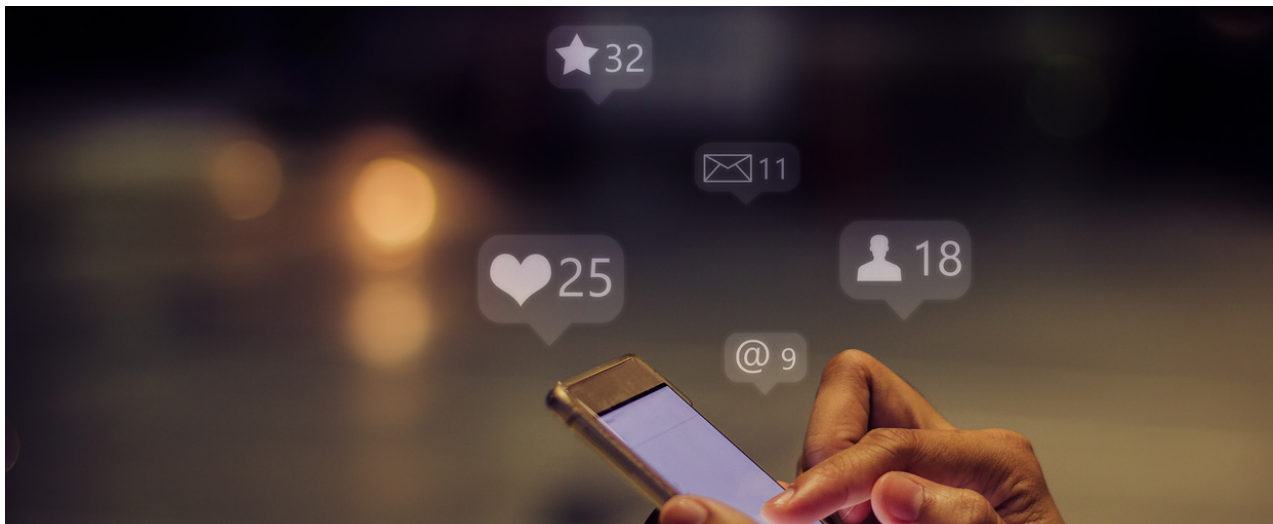
A feltörekvő média hatása a sportra kétségtelenül egyértelmű. A digitális és a közösségi média nem csupán azáltal változtatta meg örökre a sportmédia színterét, hogy nagyobb teret biztosított a vitáknak és a vitáknak, és hogy a szurkolóknak lehetőséget biztosított véleményük hangoztatására és megosztására. A digitális tájkép azt is lehetővé teszi, hogy a sportolók és a sportszakemberek nagyobb felelősséget vállaljanak nyilvános megjegyzéseikért és azért, ahogyan véleményüket és meggyőződésüket kifejezik. Ennek egyik kiemelkedő példája Voula Papachristou hármassugró, akit egy rasszista tweet közzététele miatt eltiltottak az olimpiai játékokról. A labdarúgó Wilfried Zaha pedig elárulta, hogy 50 közösségi médiás fiókot volt kénytelen bejelenteni, miután rasszista sértegetések érték. Még tragikusabb, hogy egy 12 éves gyereket letartóztattak a rasszista üzenetekkel kapcsolatban. Ezért kulcsfontosságú, hogy a fiatalok digitális és médiaműveltséget tanuljanak. A médiáról való tanulás együtt jár az önreflexióval, a csoportos viselkedés és a társadalom egészének átgondolásával.

A médiaműveltség következő rövid bevezetője során a résztvevők elgondolkodnak a műveltség, a médiaműveltség és a digitális médiaműveltség jelentésén, valamint azon, hogy ezek a készségek hogyan jelennek meg saját közösségükben. A műveltség mindenféleképpen azt jelenti, hogy rendelkezünk bizonyos készségekkel (pl. tudunk olvasni vagy mobiltelefont használni), de azt is, hogy képesek vagyunk megérteni, reflektálni és felhasználni az e készségek révén megszerzett információkat. A mindenféle írástudás egyfajta függetlenséget és hatalmat biztosít az egyén számára. Ezekre az alapvető témákra a tanterv során visszatérünk.

2. RÉSZ

MÉDIAMŰVELTSÉG: MI IS AZ?

MA médiakészségek a modern társadalom állampolgári készségei. A médiakészségek közé tartozik például a médiatartalmak előállítás, értelmezése, a médiagépek használatának készsége, az információkeresési készségek, a kritikai gondolkodás, a médiaközvetített kommunikáció és interakció készsége, a társadalmi és politikai befogadás és befolyásolás a médián keresztül, valamint a média használata az életvezetés és a jólét támogatására.

Az egyéni autonómiát támogató médiakészségek: kritikus és kreatív gondolkodás, esztétikai ízlés és befogadás. A médiakészségek nem csupán az egyén készségei, hanem társadalmi és szélesebb értelemben vett társadalmi dimenzióval is rendelkeznek: a társadalom tagjainak erős médiakészségei a demokrácia erősítésének egyik tényezőjének is tekinthetők.

A médiakészségek/médiaműveltség olyan tartalmakat és cselekvéseket jelentenek, amelyek célja, hogy megtanítsák a médiáról való kritikus gondolkodást, a média felépítésének módját és az információforrások megkülönböztetését.

A médiakészségek iránti jelenlegi és jövőbeli igényt illetően fontos, hogy különös figyelmet fordítsunk a médiára mint befogadó térre. Nem arról van szó, hogy valakit integrálni vagy mások egy csoportjához csatolni kell - hanem arról, hogy a médiát úgy lehet inkluzív módon létrehozni és megosztani, hogy a médiát anélkül használjuk, hogy feltételezésekkel élénk például valakinek a kulturális háttéréről vagy neméről.

Míg a médiaműveltség hagyományosan olyan kérdésekre összpontosít, mint a tévedések felismerése és a hamis információk elleni küzdelem, a jövőben a cselekvések egyre inkább olyan dolgokra koncentrálhatnak, mint a biztonságos terek létrehozása, valamint az egyenlőség és a sokszínűség biztosítása a médiakörnyezetben. Ez mind a kulturális érzékenységről szól.

Az egyenlőség és a hozzáférhetőség növeli a demokrácia erejét, és küzd a szólásszabadságért. Ha van hely a sokszínűségnek és a lehetőségnek, hogy a médiatérben a bántalmazástól való félelem nélkül beszélhessünk, akkor mindannyiunk számára biztonságos teret teremtettünk, hogy kifejezhessük magunkat, és megerősödjünk saját életünkben. A médiához való hozzáférést és a releváns médiakészségeket mindenki számára elérhetővé kell tenni.

Mindannyian tagjai és résztvevői vagyunk a médiának azáltal, hogy különböző tartalmakat hozunk létre és fogadunk be. Ezért mindannyiunknak rendelkezniük kell azokkal a médiaműveltségi készségekkel, amelyekre szükségünk van ahhoz, hogy tisztelettudóan reagáljunk, biztonságban maradjunk és békében tudjunk működni. A médiaműveltségben reflektorfényben vannak azok a gyakorlatok és környezetek, amelyek lehetővé teszik az emberek számára a részvételt.

Fontos megjegyezni a reprezentáció fontosságát: változatos példák és beszélők (Narsakka & Kiuru, 2021). Törekedjünk a pozitív reprezentációra, és támogassuk a kisebbségeket vagy azokat, akik bizonytalannak érzik magukat. A gondoskodó interakció és a rokonság megteremtése a veszélyeztetett fiatalok csoportját is támogatja (Pienimäki & Kotilainen, 2019).

Fontos látni a biztonságos terek értékét, ahol az intézkedések a kulturális érzékenységen alapulnak. A kulturálisan érzékeny médiaoktatás figyelmet fordít a médiakörnyezet biztonságára és a többi felhasználó közötti tiszteletteljes viselkedésre. A médiakompetenciák ezen ablakának kiszélesítése lehetőséget ad arra, hogy új polgári szereplők álljanak ki - most vagy később a jövőben.

További források:

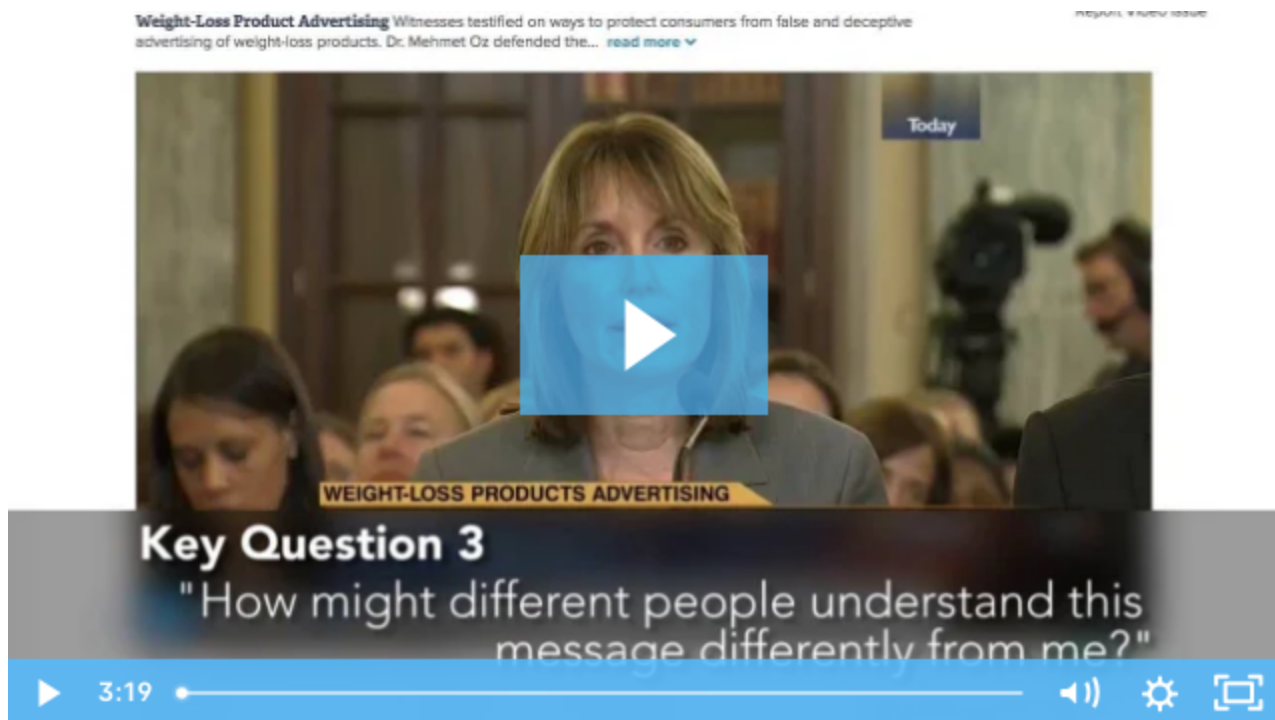
Finn Médiaoktatási Társaság: A Brief Introduction in English. <https://mediakasvatus.fi/in-english/>

Narsakka, Juho & Kiuru, Inka (2021). Kulturálisan érzékeny médiaoktatás & a biztonságosabb tér felé: Finnish Society on Media Education (Narsakka) & Pakolaisnuorten tuki (Kiuru). Finnish Society on Media Education. <https://mediakasvatus.fi/culturally-sensitive-media-education-towards-a-safer-space/>

Pienimäki, Mari & Kotilainen, Sirkku (2019). Médiaoktatás a sérülékeny fiatalok bevonásáért. In: Hoechsmann, M.; Carr, P. R. & Thésée, G. (szerk.) Oktatás a demokráciára 2.0: Globális hangok a kritikus médiaműveltségért. Sense Publishers. https://www.mediaalantutkimussaatio.fi/wp-content/uploads/Matkaraportti_Pienimaki_Mari_esitysdia_28082019.pdf.

3. RÉSZ

I. MODULE: ÁLHÍREK ÉS DEZINFORMÁCIÓ

A **dezinformáció** olyan hamis vagy félrevezető információ, amelyet azzal a szándékkal terjesztenek, hogy kárt okozzanak. Különbözik a félretájékoztatástól, amely a hamis információk nem szándékos terjesztését jelenti. A dezinformáció viszont azt jelenti, hogy (esetleg igaz, de magánjellegű vagy sérülékeny) információkat osztanak meg úgy, hogy célba vesznek valakit, és megpróbálják megkárosítani őt a tények káros szándékkal történő terjesztésével.

Dezinformáció: Szándékosan manipulált és megosztott tartalmak vagy üzenetek, beleértve az összeesküvés-elméleteket, hamis statisztikákat, valótlanságokat vagy pletykákat. Ezeket a hamis információkat szándékosan azért hozzák létre, hogy kárt okozzanak egy személynek, társadalmi csoportnak, társadalomnak vagy országnak.

Téves információ: Nem szándékosan vagy véletlenül megosztott információk, például pontatlan feliratok, dátumok, számok, vagy amikor a szatirikus tartalmakat helytelenül vagy rossz kontextusban értelmezik. Bár az információ hamis, nem szándékosan, káros céllal készült.

Rossz információ: Sérülékeny vagy magánjellegű információ, amelyet azzal a szándékkal osztanak meg, hogy kárt okozzanak valakinek. A rosszindulatú információ valójában nem hamis információ - de arra használják és terjesztik, hogy másoknak kárt okozzanak. Különösen a választások vagy más nyilvános események előtt lehet felhasználni, amikor

Az "álhírekről" az Egyesült Államokban a 2016-os választások idején kezdtünk el hallani.

Kezdetben az "álhírek" szándékosan hamis vagy félrevezető híreket jelentettek, amelyeket politikai haszonszerzés céljából hoztak létre. Hamarosan azonban a kifejezést egyes politikusok minden olyan hírre használták, amely nem értett egyet a nézeteikkel. Szóval, volt egy problémánk. Hogyan lehetett biztos abban, hogy amikor valaki azt mondta, hogy "álhírek", akkor valóban a szándékosan félrevezető hírekre utalt, ahelyett, hogy magát félrevezette volna?

Az "álhírek" kifejezés annyira szubjektívvé és politizálttá vált, hogy már nem használható kifejezés. Különböző embereknek sokféle dolgot jelenthet.

Amikor a forrásértékelésről beszélünk, fontos, hogy a fiatalokkal együtt meghatározzuk a fogalmakat. Remek módja a folyamat megkezdésének, ha a terminológiát felsorakoztatjuk.

Így kezd el:

- A félretájékoztatás, a dezinformáció, a propaganda és a szatíra közötti különbség meghatározása és megvitatása (Ez a szójegyzék tanulóbarát definíciókat tartalmaz).
- Döntsük el, hogyan kezeljük a politizált kifejezéseket. Az "álhírek" jó kiindulópont. Mondhatod például, hogy ahelyett, hogy az "álhírek" kifejezést használnánk, inkább (a helyes kifejezést) fogjuk használni.
- Beszéljünk a motivációról. Mit és miért bélyegeznek "hamisnak"? És ki bélyegzi meg őket? Mikor?

Bár az általunk használt kifejezések számítanak, könnyen elveszhetünk a terminológiában.

Íme egy rövid összefoglaló a különböző kifejezésekről, amelyeket megnézhetsz

Megállapítottuk, hogy a félretájékoztatás, a dezinformáció, a propaganda, a hoax, sőt még a szatíra is többféle médiatípusban jelenik meg. Az alábbi infografika csak a félrevezető információk tíz különböző fajtáját mutatja be.

De ahelyett, hogy a terminológia és a médiaformátumok különbségei miatt elkeserednénk, koncentráljunk arra az egy dologra, ami közös bennük: nem megbízhatóak.

Mi is az a megbízható forrás egyébként?

A megbízható forrás az a forrás ami pontos.

Tényszerű az információ? Biztosítja-e a szükséges kontextust? Ellenőrizhető az információ más megbízható forrásokból?

A megbízható forrás olyan forrás ami igazságos.

A forrás sokféle nézőpontot képvisel a témában? Ha valakit kritizálnak, megadják neki a válaszadás lehetőségét? A forrás olyan szavakat és kifejezéseket használ, amelyekkel az egyik fél mellett állást foglal vagy semlegesnek mondható?

A megbízható forrás olyan forrás ami független.

Are reporting decisions influenced by the source's funders? Does the source seek to avoid and acknowledge conflicts of interest? Does the source seem to support a specific political or financial agenda beyond its reporting mission?

A megbízható forrás olyan forrás ami elszámoltatható.

Befolyásolják-e a híradási döntéseket a forrás finanszírozói? Törekszik-e a forrás elkerülni és elismerni az összeférhetetlenséget? Úgy tűnik, hogy a forrás a híradási küldetésen túl egy konkrét politikai vagy pénzügyi menetrendet támogat?

A MÉDIAOKTATÁS ÉS AZ ÁLLAMPOLGÁRI ELKÖTELEZETTSÉG KAPCSOLATA

Ez a szakasz a médiaoktatás és az állampolgári szerepvállalás közötti összetett kapcsolatot vizsgálja. Az online média megváltoztatta a politikai szocializáció tájképét, és egyre inkább a média (különösen a közösségi média) befolyásolja a politikai és civil szerepvállalást.

Míg az álhírek, a dezinformáció és a gyűlöletbeszéd jelentős negatív hatással van az állampolgári elkötelezettségre, a médiaoktatás enyhítheti ezeket a problémákat, és növelheti az elkötelezettséget. Az olvasó megismerkedik a médiaoktatás és az állampolgári elkötelezettség kapcsolatát érintő különböző nézőpontokkal, valamint készségeket szerez az álhírek, a dezinformáció és a gyűlöletbeszéd azonosításával és ellensúlyozásával kapcsolatban.

- a. Hogyan befolyásolja a médiaoktatás az állampolgári elkötelezettséget?**
- b. Hogyan befolyásolják a dezinformáció és az álhírek a demokráciaellenes gyakorlatok?**
- c. Hogyan kapcsolódnak a médiakritikai készségek az állampolgári szerepvállaláshoz?**

a. Hogyan befolyásolja a médiaoktatás az állampolgári elkötelezettséget?

Az állampolgári szerepvállalás azért fontos a demokráciában, mert az átlagpolgárok hozzájárulását jelenti a politikai rendszer működéséhez. A demokrácia egészségi állapota rossz, ha az emberek apatikusak, és úgy érzik, hogy nem tudják befolyásolni a rendszert, amelyben élnek. A demokráciák attól függenek, hogy az emberek szavaznak, tiltakoznak, önkénteskednek vagy támogatják a különböző elképzeléseket, amelyek befolyásolhatják a politikai napirendet.

Hagyományosan az emberek különböző szocializációs folyamatokon keresztül kapcsolódtak be a politikába és a társadalomba, amelyek során megismerik és megszokják azokat az eszközöket, amelyeket a részvételhez használhatnak. A szocializáció hagyományos színtereinek a család, a kortárscsoportok, az iskola, a munkahely vagy az egyház számítottak. Újabban a média fontos színtérré vált, ahol az emberek szocializálódhatnak, és amelyen keresztül kapcsolatba kerülhetnek az égető társadalmi, gazdasági és politikai kérdésekkel. Ahogy Buckingham (2003, 5. o., in Mihailidis 2009, 20) állítja: "a közélet aktív résztvevőjévé válni szükségszerűen magában foglalja a modern média igénybevételét. A média - gyakran állítják - mára átvette a család, az egyház és az iskola helyét, mint a kortárs társadalom fő szocializáló hatása". Következésképpen a közösségi média az állampolgári szerepvállalás egyik fő hajtóereje lehet, legyen szó akár a mozgósítás helyéről (például amikor egy tüntetést az fb-n keresztül szerveznek, és a könnyű elérhetőség miatt sok érdeklődő értesül róla), akár arról, hogy olyan nézőpontok fogalmazódnak meg, amelyek nagyszámú emberhez jutnak el, ami aztán befolyásolhatja a politikai döntéseket.

b. Hogyan befolyásolja a dezinformáció és az álhírek az antidemokratikus gyakorlatokat?

Az utóbbi időben a médiát gyakran összefüggésbe hozták az álhírekkel és a gyűlöletbeszéddel; az érvelés szerint a média (és különösen a közösségi média) a dezinformáció, a gyűlölet és az álhírek terjesztésének színtere. Bár ilyen jelenségek valóban előfordulnak, egyes szerzők óva intenek attól, hogy a médiát olyan dolognak tekintsék, amely csak negatív hatásokat okoz a lakosságban (az úgynevezett "hatás" megközelítés) (Mihailidis 2009). A médiaoktatásnak valójában nem csak a média negatív hatásainak ellensúlyozásáról kellene szólnia, hanem a médiáról mint a társadalmi élet és a társadalom egyik fontos részéről (Mihailidis 2009). Következésképpen a médiaoktatásnak a kritikus gondolkodásra és nem a negatív gondolkodásra kell összpontosítania, ami azt jelenti, hogy a média pozitív hatást gyakorolhat az állampolgári elkötelezettségre, és nem csupán a demokráciára jelent fenyegetést.

A Marylandi Egyetemen egy 239 diákból álló mintán végzett, kísérleti körülmények között végzett elemzés megállapította, hogy a médiaműveltségi kurzusokra beiratkozott diákok jobban megértették, értékelték és elemezték a médiainformációkat, ugyanakkor negatívabb véleményt is mutattak a médiáról.

"Az ME (médiaoktatás) a következőkre tagolódik: oktatás a médiával, amelyet az általános oktatási folyamatokban alkalmazandó eszköznek tekintünk; oktatás a médiához, amely az eszközként, de nyelvként és kultúraként is szánt média kritikai megértésére vonatkozik; oktatás a médiához, amely a szakemberek oktatására és képzésére irányul." (Fornasari 2020, 191).

Az online média sok szempontból különbözik a hagyományos médiától, de a legfontosabb talán az, hogy a média alkotói és fogyasztói közötti különbség elmosódik, mivel ma már mindenki legalábbis társalkotója a médiaüzeneteknek: "a web a jelentéskonstruálás és -csere terének és eszközének tekinthető, különösen a fiatalabbak számára, akik már gyermekkoruk óta a világhálóval és a digitális világgal érintkezve nőttek fel [...] Manapság az olvasó már nemcsak olvasó, hanem szerző is, a publikálás révén szocializálandó kulturális formák termelője." (Fornasari 2020, 190-192).

Prensky már 2001-ben különbséget tett a digitális bennszülöttek és a digitális bevándorlók között; míg az előbbiek a fiatal generáció, akik nagyon korán szocializálódtak az online/tech miliőben, addig az utóbbiak azok, akik az online média megjelenése előtt tanultak, és anélkül nyúlnak hozzá, hogy előzetesen szocializálódtak volna. Azt javasolja, hogy a játékosítás a helyes út, amikor az oktatási reformokról gondolkodunk: a digitális bennszülöttek másképp dolgozzák fel az információkat, és az oktatási rendszernek alkalmazkodnia kell mind az ő erősségeikhez, mind az igényeikhez.

A média (és a médiaoktatás) és az állampolgári szerepvállalás között összetett kapcsolat áll fenn. Ez a kapcsolat számos formát ölthet:

- A közösségi médiacsatornákon aktív emberek hozzájárulhatnak társaik mozgósításához a polgári szerepvállalás terén; számos tüntetést vagy jótékonyági ügyet hatékonyan népszerűsítettek a közösségi médián keresztül; ennek egyik lehetséges hátránya, hogy a közösségi média ugyanolyan hatékonyan mozgósíthatja az embereket nem demokratikus ügyek támogatására is (például a szélsőjobboldali eszméket is lehet a közösségi médián keresztül terjeszteni, vagy akár a nőgyűlölő üzenetek is széles közönségre találhatnak így).
- A médiaoktatás szempontjából jobban felkészült emberek képesek különbséget tenni az álhírek és a valódi hírek között, és így hozzájárulnak ahhoz, hogy tájékozott vitát folytassanak bármilyen vitás kérdésről, amely egy adott pillanatban megosztja a társadalmat.
- A médiaoktatás a közösségi média felhasználóinak is kínál olyan információkat és készségeket, amelyek szükségesek ahhoz, hogy polgári szerepvállalássá váljanak, és akár a befolyásoló szerepét is betölthessék.

c. Hogyan kapcsolódnak a médiakritikai készségek az állampolgári szerepvállaláshoz?

A dezinformáció és az álhírek károsak a demokratikus társadalmakra nézve. A tájékozatlan közvélemény nem fogja megfelelően megérteni a körülötte zajló eseményeket, ami lehetőséget ad a populista vagy antidemokratikus erőknek a támogatás mozgósítására. Például az ukrajnai háború kezdetén az üzemanyaghiányról szóló pletykák több országban is tömeghisztériát keltettek, ami aztán felesleges nyomást gyakorolt az amúgy is nemzetközi válsággal küzdő kormányokra. A menekültek állítólagos agresszív viselkedéséről szóló álhírek több európai országban, vagy a szexuális kisebbségek pedofil mivoltáról szóló szemenszedett hazugságok szintén hozzájárultak a kisebbségek elleni gyűlöletkeltéshez számos országban, noha a bemutatott információk 100%-ban hamisak voltak (a témával kapcsolatos további információkért kérjük, látogasson el erre a linkre). Továbbá a közelmúltbeli ukrajnai háborúval összefüggésben az álhírek az orosz kormány által más országokban (és Oroszországban) az emberek dezinformálására használt népszerű stratégia: az ukrajnai orosz invázió céljaival (például az ország denazifikálásával) kapcsolatos nagy mennyiségű hazugsággal bombázva a nyilvánosságot, némi támogatást teremtett Oroszország számára, noha a Kreml által közvetített üzenetekben nem volt semmi igaz.

Az a káros szerep, amelyet a dezinformáció és az álhírek játszhatnak a demokratikus társadalmak kontextusában, összefügg azzal, hogy magát a demokráciát hogyan értelmezik, valamint a demokratikus rendszer szilárdságával. Például a szexuális kisebbségek pedofilként való félreértelmezésének korábbi példái sikeres dezinformációs lehetőséget jelentettek Romániában, ahol a szexuális kisebbségek megértése és a róluk való tájékoztatás korlátozott, és az ilyen diskurzus nem kapott volna hasonló teret az északi országokban, Spanyolországban vagy az Egyesült Királyságban, ahol a társadalom sokkal világosabban érti a témát.

A társadalom és a politika iránti elköteleződés azt jelenti, hogy aktívvá válunk akár online, akár offline, hogy valami újat javasoljunk a politikai napirenden, vagy hogy orvosoljunk valamit, amit rossznak tartunk. Az álhírek és a dezinformáció azonban olyan kommunikációs kontextusokat teremthet, amelyek olyan eszméket támogatnak, amelyek megosztottságot vagy akár gyűlöletet keltenek bizonyos csoportokkal szemben. Például az LMBTQ+ közösséget a hagyományos értékekre, a gyermekek biztonságára, a nemzeti kultúrára vagy akár az állambiztonságra jelentett fenyegetésként feltüntetni (további információkért lásd ezt az európai parlamenti dokumentumot) különböző típusú elköteleződésekkel válthat ki, amelyek negatív eredményekhez (például zaklatáshoz vagy diszkriminációhoz) vezethetnek.

Az állampolgári elkötelezettség feltételezi a bizonyos politikai értékekhez és elvekhez való ragaszkodást. Ha ezek az (liberális) értékek elszakadnak a demokrácia általános értelmezésétől, a polgári szerepvállalás megfelelő polgári szerepvállalásnak tűnhet, de valójában nem az, mert eltér az alapvető demokratikus értékektől és elvektől.

ESETTANULMÁNYOK

Nézzünk meg két esettanulmányt, amelyekben emberek és vállalatok váltak dezinformáció célpontjaivá a sport területén.

A Fox a tiltakozások miatt nem volt hajlandó közvetíteni az NFL-meccseket

Egy álhír azt állította, hogy a Fox Sports leállítja az NFL-meccsek közvetítését mindaddig, amíg a játékosok továbbra is térdelnek a Star-Spangled Banner alatt, ami egyértelműen hamis volt, ha valaki a hétvégén focit nézett a csatornán. A TheLastLineOfDefense.org oldalon 2017. szeptember 24-én közzétett történet főcíme így szólt: "Breaking: Fox Sports lemondja az összes NFL-közvetítést, 'amíg a játékosok nem tisztelik a zászlót'." A Facebook-felhasználók megjelölték a posztot, mint potenciálisan hamisítottat, a közösségi hálózat álhírek elleni küzdelem részeként. A poszt megjegyezte, hogy Donald Trump elnök a Twitteren követelte, hogy az NFL-játékosok "hagyják abba a zászlónk és az országunk iránti tiszteletlenséget" azzal, hogy a nemzeti himnusz alatt térdelve tiltakoznak az amerikai rasszizmus ellen. Trump azt mondta, hogy a játékosokat ki kellene rúgni, ha megtagadják a felállást.

Forrás:

Gillin, Joshua. "A Fox a tiltakozások után is közvetíti az NFL meccseit, az álhírek állításai ellenére". Politifact The Poynter Institute.

<https://www.politifact.com/factchecks/2017/sep/25/thelastlineofdefenseorg/fox-still-broadcast-nfl-games-after-protests-despi/>. Web. Febr. 15. 2023.

További olvasnivalók:

TheLastLineOfDefense.org, "BREAKING: Fox Sports Cancels ALL NFL Broadcasts 'Until Players Respect The Flag'," Sept. 24, 2017.

SPORTS ILLUSTRATED, "NFL, networks win in extended rights deal", 2011. dec. 15.

PolitiFact, "If you're fooled by fake news, this man probably wrote it," May 31, 2017

Donald Trump, tweet, 2017. szeptember 24.

Associated Press, "The Latest: More than 200 NFL players don't stand for anthem," Sept. 24, 2017

YouTube, "Pete Hegseth: America is the 'least racist' country 'in the history of human kind" 2017 szept 24

Álhírek és futballtragédia - előbb a profit, aztán a tényellenőrzés

Photo: AtilaTheHun from Manchester, England - Flickr

A médiában olyan hírek kezdtek el keringeni, amelyek szerint Cristiano Ronaldo 3 millió eurót adományozott a tragikus repülőgép-szerencsétlenség után, amelyben a brazil Chapecoense szinte teljes csapata életét veszítette. A történet órákon belül futótűzként terjedt, mivel a közösségi médiában egyik fiók a másik után tette közzé tényként, kétségtelenül élvezve az ezt követő retweeteket és megosztásokat. A probléma az, hogy Ronaldo semmi ilyesmit nem mondott, és nincsenek legitim forrásai ennek a csodálatos gesztusnak.

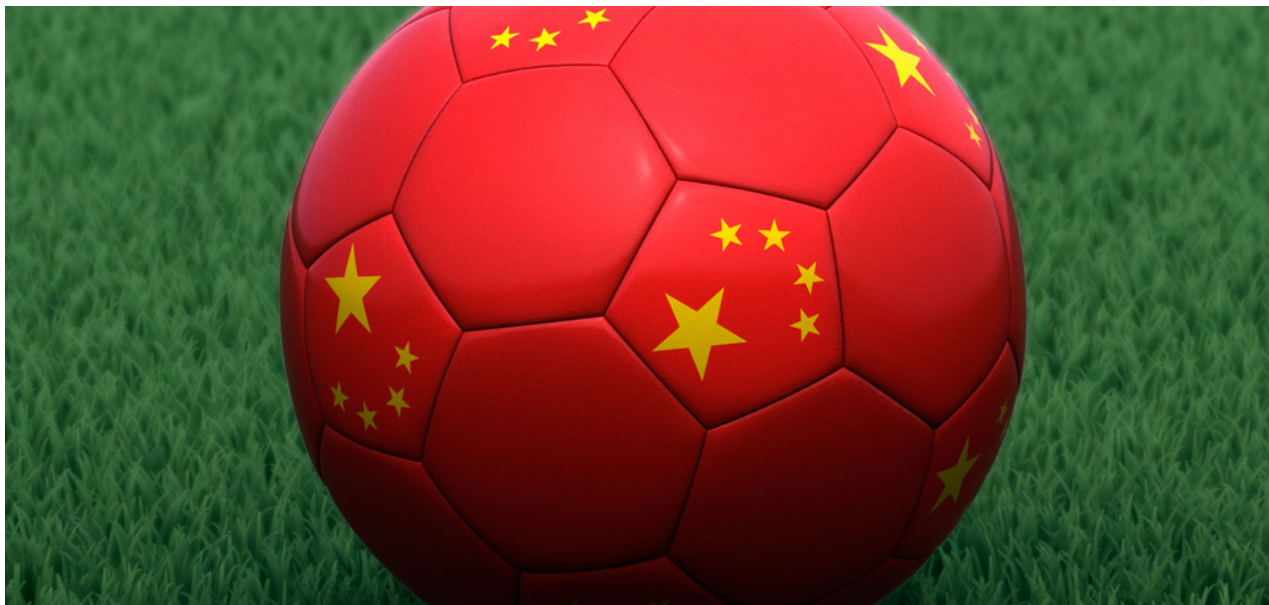
Forrás:

Sherwin, Neil. "Álhírek és futballtragédia - előbb a profit, aztán a tényellenőrzés". Vissza a labdarúgás oldalára. <<http://backpagefootball.com/fake-news-football-tragedies-profit-first-fact-check-late/112688/>> Web. 2023. febr. 15.

Téves információk keringtek Wu Lei koronavírusos ügye körül

Wu Lei kínai labdarúgó koronavírusos esete az egyik példa arra, hogy a milliók által követett és modellezett profi sportolókkal kapcsolatban minden médiumban megosztott félretájékoztatást terjesztettek.

2020. március 20-án a spanyol La Liga-csapat, az RCD Espanyol megerősítette, hogy a csapat hat tagjának (egy edzőnek és öt játékosnak) pozitív lett a COVID-19 tesztje, köztük a kínai csatárnak, Wu Leinek. A hír hirtelen a Twitter kínai változataként is ismert Weibo egyik legfrissebb témája lett, és a szolgáltatáson több mint 365 000 komment érkezett a történethez (Tang, 2020).

Március 24-én a Red Star News, egy kínai digitális híralkalmazás arról számolt be, hogy Wu felépült a COVID-19-ből, és az ismételt vizsgálat eredménye negatív lett (Hu, 2020). Az újságíró megemlítette, hogy a hír forrása a tapasztalt spanyol sportújságíró, Thomas Guasch volt. Ezt a hírt azonban Wu csapata a közösségi médiában gyorsan cáfolta. Wu Lei esete jó példa arra, hogy a tényellenőrzés hiánya hogyan tette lehetővé a téves információk széles körű terjedését a különböző hírekben. A Wu Lei COVID-19 diagnózisáról megjelent hír egy újságíró tudósításán alapult, és az általa használt forrás nem Wu Lei vagy csapata első kézből származó forrása volt, hanem egy másik újságíró másodkézből származó forrása. Mivel nem állt rendelkezésre egy másik forrás a tényellenőrzéshez, a történet félretájékoztatást és zavart okozott.

Forrás:

Li, Bo, and Olan Scott. "Fake News Travels Fast: Exploring Misinformation Circulated Around Wu Lei's Coronavirus Case". *International Journal of Sport Communication* 13.3 (2020): 505-513. < <https://doi.org/10.1123/ijsc.2020-0056>>. Web. 15 Feb. 2023.

További olvasnivalók:

Hu, M. (2020, March 25). Exclusive news: Wu Lei will train at home after the test result turns negative, and he has not been informed the time for training and competition. Red Star News. Retrieved from <https://new.qq.com/omn/20200325/20200325A0QNEW00>
Tang, H. (2020, March 31). “武磊确诊”登上微博热搜第一，球迷在武磊微博下留言祝福平安 [“Wu Lei diagnosed” ranked No. 1 trending topic on Weibo, fans left messages on Wu Lei's Weibo and wish him safe]. 上游新闻 [Shangyou News]. Retrieved from https://www.cqcb.com/sports/2020-03-21/2274527_pc.html

Hamis hírek előállítása

1

Ebben a lépésben kiválasztod az álhír témáját, amelyet készíteni szeretnél (tudományos, politikai stb.).

2

Miután kiválasztottad a témát, meg kell találnia azokat a híreket és érveket, amelyek eltorzítják a híreket. Például kereshetsz cikkeket a témájukról, és bizonyos állításokat kiragadhatsz a szövegkörnyezetből, kiforgathatod őket

3

Az álhírek előállításához követheted a tipikus álhírmintát:

- A történetnek meglepőnek és/vagy sokkolónak kell lennie.
- Tudd, hogy kit akarsz megcélozni, kinek a figyelmét akarod megragadni.
- A vizuális szempontok tekintetében egyszerűen megírhatsz egy cikket a Microsoft Wordben, vagy használhatsz egy álhír-generátort, hogy a cikk "médiabarát" megjelenésű legyen. Íme néhány link:
<https://breakyourownnews.com/>,
<https://www.thefakenewsgenerator.com/>,
<https://www.worldgreynews.com/add-news>.

4

Bemutatás és értékelés: Minden csoport felváltva mutatja be az álhírt vagy álhíreket. A többi résztvevő elmondja a véleményét.

További kérdések:

- Miért fontos a hitelesség? Hogyan tudom megítélni az interneten található polgári információk hitelességét?
- Hogyan tudok reflektálni az előítéleteimre, állampolgári kérdések esetén?
- Hogyan értem és elemzem az online polgári információk vizuális formáit?
- Hogyan vizsgáljak meg egy témát, és hogyan mutassam be, amit megtudtam?

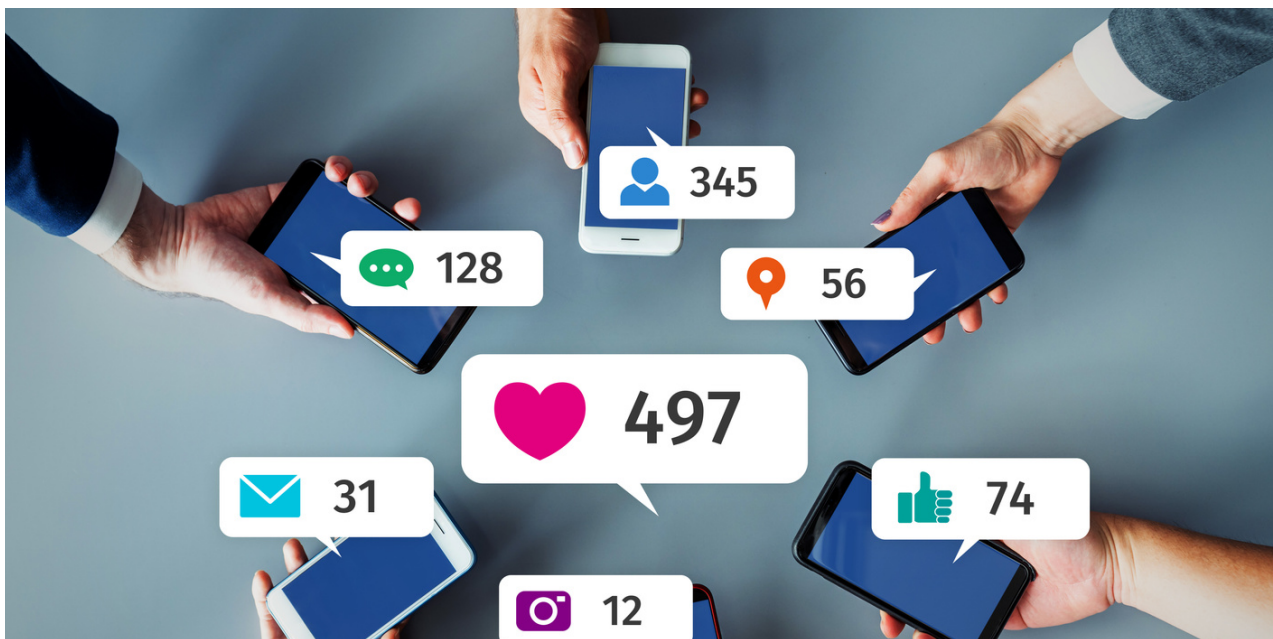
További olvasnivalók:

- The Conversation, A "Fake News" kifejezés nagy kárt okoz
- Mind Over Media, A kortárs propaganda elemzése
- Intelligencer, Mitől - és kitől - kell félnünk a közösségi média dezinformációval?
- American Psychological Association, Controlling the Spread of (Covid) Misinformation (Covid) Controlling the Spread of (Covid) Misinformation
- Data & Society, Miért számít a befolyás a félretájékoztatás terjedésében?

II. MODUL: VIZUÁLIS BEFOLYÁSOLÁS

Ez a fejezet a vizuális befolyásolásra és a nyilvános beszélgetésben való részvétel különböző módjaira összpontosít, olyan vizuális elemek, mint a mémek, fotók és képek felhasználásával. Ez a fejezet bemutatja a vizuális tartalmakkal való játék és szórakozás módjait a különböző társadalmi és szöveges környezetekben.

A vizuális információk, mint például a fotók, videók, gifek és mindenféle vizuálisan csábító anyag nagyon hatékony módja az üzenetek küldésének és az emberek viselkedésének, hitének és attitűdjeinek befolyásolásának. A mémek és az emoji-k világméretű társadalmi jelenségek, amelyek az emberek vizuális élvezetek, például a színek, nagy betűtípusok, mozgó tárgyak és képek iránti érdeklődéséből merítik erejüket.

Fontos megérteni az üzenetek terjedésének mechanizmusait is: minél több kedvelést kap a kép (vagy minél több kattintást), az algoritmusok annál jobban fogják terjeszteni. Ez egy új problémához is vezethet: egyes emberek a legtöbbször terjedő üzeneteket érdekesnek találhatják arra, hogy bízzanak bennük, és kevésbé mérlegelik, hogy az üzenet igaz-e vagy sem.

Néha a vizuális tartalom üzenete dezinformáló vagy félretájékoztató lehet. Például néhány „dank mém” (vagyis a nem csiszolt megjelenésű és csavaros tartalmú mémek) szubjektív és anonim eredményként értelmezendő - akár csak a falon lévő írárok vagy graffitik. Mindenki felelősséget visel annak megítélésében, hogy melyik tartalom releváns, és olyan üzenetet tartalmaz, amelyet tovább kell osztani.

Annak ellenére, hogy a vizuális üzenetek megkönnyítik a gondolatszerzést és a beszédtemák megismerését, a helyes információkhoz való hozzáférést mindenki számára elérhetővé kell tenni: sok országban vagy társadalomban az emberek nem

bíznak a hivatalos tájékoztatásban, és ezért vizuális üzeneteken, Whatsapp-on vagy a közösségi média csatornáin keresztül tájékozódnak. A platformok szélesebb lehetőséget teremtettek bárki számára, hogy hozzájáruljon az online vitához, de ez egy másik problémát is okozott: most már bárki bármit névtelenül közzétehet, ami a dezinformáció terjesztésének lehetőségét jelenti.

A vizuális tartalmak feltörendő vizuális kódoknak tekinthetők. A mémek viccesek és humorosak, de fontos, szélesebb körű üzenetet is hordozhatnak: időt és gondolkodást kell szánnunk a mémek értelmezésére, hogy felismerjük céljukat, és üzenetüket az aktuális politikai vagy társadalmi kontextusba helyezzük.

A webes mémek és vizuális tartalmak nem az igazságot, hanem egy adott kor társadalmának tükörképét jelentik. Céljukat és jelentésüket kritikusan kell vizsgálni, akárcsak a többi médiaforrás üzeneteit. Fontos megérteni, hogy a képek milyen módon befolyásolják az embereket, és miért esünk olyan könnyen a vizuális horgok csapdájába.

Ez "álhír"?

Ki a szerző? Elfogult? Ellenőrizhetők az információk? Ez szatíra?

SOURCE: QUICKMEME

Nem tudom, hogy utálok-e a focit...

Vagy csak a futballrajongókat

Minél több mém, videó vagy gif vált ki érzelmeket a közösségi média felhasználóiban, annál többször osztják meg őket, és annál tovább terjednek. A vizuális tartalmak azért készülnek, mert a feladó a figyelmünket akarja megnyerni, és át akarja adni az üzenetét. A figyelemfelkeltés módja pedig egyszerűen - érzelmeket kiváltani.

A mémek általában viccesek, de gyakran tartalmaznak erős politikai vagy társadalmi kommentárokat is. A mémek és a vizuális képek erősen kötődnek a társadalomhoz: a politikához, a válságokhoz, az attitűdökhöz, a félelmekhez, a hitekhez és az érzelmekhez.

Nem mindig kiszámítható, hogy melyik mém vagy vizuális tartalom fogja felkelteni az érdeklődést. Néha egy mém csak egy kiválasztott csoportnak fog tetszeni, máskor viszont egy mém vírusként terjed az egész világon. Az adatszolgáltató cégek felelőssége vitathatatlan: az algoritmusok uralják az üzenetek útját.

A mémek aktuális üzenete miatt általában nem maradnak olyan sokáig frissek. A politikai szatíra például elveszti erejét, ha a kormány vagy az érdekeltek nem az előre jelzett módon hoznak döntéseket. Ha "jobb" döntéseket hoznak, mint azt korábban gondolták (a mém készítőjének szemszögéből), akkor a kritika elveszíti a hatását. A mémek gyorsan elérik az emberek figyelmét - és hamarosan el is tűnnek. Ami ma megtörtént, holnapra lehet, hogy elfelejtődik, és senki sem tudja, holnap milyen kép töri meg a jeget.

Hatékony vizuális tartalmat szinte bárki készíthet, az alkotónak nem kell profinak lennie. A mémek népszerűsége teljesen más dolgokon alapul. Általában az időzítésen múlik - egyes dolgok az aktuális kérdések középpontjába hasítanak, és lehetőséget adnak a közönségnek, hogy nevessenek a bonyolult vagy nehéz kérdéseken. Ugyanakkor az is fontos, hogy az érzékeny témákkal tisztában legyünk, hogy senkit ne sértsünk meg.

A vizuális üzenetnek mindig szüksége van valakire, aki a polgár szerepét betölti - aki ötletet ad, megalkotja a képet és továbbítja az üzenetet. Ezért van szükség biztonságos terekre, ahol a fiatalok el merik mondani a történetüket, és részt vesznek a polgári vitában.

A vizuális képek fegyverként működhetnek a gyűlölet vagy a félelem fokozására, de határozottan kiállhatnak a negativitás ellen is. A vizuális ábrázolás egyúttal könnyű módja annak, hogy másokat is felkérjünk arra, hogy álljanak ki, és civilként lépjenek fel - a szeretet, az egyenlőség és a sokszínűség üzenetét osztva meg a társadalomban.

MÉMEK ÉS VIZUÁLIS BEFOLYÁSOLÁS

MEMES

& VISUAL
INFLUENCING

FOTÓMANIPULÁCIÓ

Right photo: Source: <https://www.si.com/nfl/2017/09/30/image-michael-bennett-burning-us-flag-circulating-social-media-is-fake>; left photo: Source: <https://www.wired.com/story/that-flag-burning-nfl-photo-isnt-fake-news-its-a-meme/>

Egy manipulált kép a Seattle Seahawks Michael Bennetről, amint elégeti a zászlót - ami azonnal vírusként terjedt. A "Vets for Trump" nevű Facebook-oldal egyik tagja posztolt egy fotót a Seattle Seahawks defensive endjéről, Michael Bennetről, aki egy öltözőben táncol, és vidáman tart egy megtépzott amerikai zászlót. A képaláírás így szólt: "#Seattleseahawks - nincs többé NFL". A fotó hamisítvány volt, de úgy tűnt, ez nem számított; egy nap alatt több mint 10 000 megosztást, kedvelést és kommentet gyűjtött be a dühös emberektől szerte az országban. "Lehet, hogy leégeti a rohadt lábát" - írta egy nő - "az biztos, hogy a pokolban fog égni".

Forrás: <https://www.wired.com/story/that-flag-burning-nfl-photo-isnt-fake-news-its-a-meme/>

A fotómanipuláció majdnem olyan régi dolog, mint maga a fényképezés, de a modern technológia általánossá és könnyen elvégezhetővé tette. A képszerkesztő szoftverek segítségével szinte bárki nagy változtatásokat hajthat végre egy képen, a színek és a megvilágítás beállításától kezdve a tartalom hozzáadásáig és eltávolításáig. Ezért érdemes mindig kritikusan szemlélni a médiában megjelenő képeket.

A fotómanipuláció problémája

A valóságot bemutató képek esetében azonban a manipuláció nagy problémákat okozhat. Míg a hírmédia számára gyakori, hogy kisebb változtatásokat eszközöl, mint például a képkivágás vagy a megvilágítás módosítása, az újságírók számára etikátlan, ha egy fotót úgy szerkesztenek, hogy az megváltoztatja a jelentését, vagy félrevezeti a nézőket. Bár ez a gyakorlat nem gyakran fordul elő a legális hírmédiában, rengeteg kevésbé jó hírforrás van, amely szívesen szerkeszti a fotókat, hogy felhívja magára a figyelmet.

A közösségi média felhasználói minimális erőfeszítéssel digitális átalakítást is végezhetnek. A különböző alkalmazásokba beépített szerkesztőeszközök és képszűrők segítségével a felhasználók pillanatok alatt olyan külsőt varázsolhatnak maguknak, amelyet csak szeretnének.

De mivel valóságként tálalják őket, ezek a szerkesztett képek hatással lehetnek a mentális jólétünkre. Azáltal, hogy állandóan mesterségesen hibátlan emberek képeit látjuk, egyesek közülünk elkezdhetik azt hinni, hogy ezek a képek hitelesek, és hogy mi soha nem tudunk megfelelni ezeknek az irreális ideáloknak. Ez a fajta káros gondolkodásmód mindenféle mentális és érzelmi egészségügyi problémához vezethet.

KERETEZÉS ÉS VÁGÁS

Híres példa a valóság torzítására, amelyet a képkivágás idéz elő (Credit: AP Photo/Itsuo Inouye)

Mi a különbség a fotók között? Mi a hatása?

Hamisítványok kiszűrése

A képmanipuláció nem új technika. De ma már a képszerkesztés nem csak a profiknak való. Bárki letölthet egy alkalmazást a telefonjára, és egy-két perc alatt tökéletesítheti legújabb szelfijét.

Az új technológiák mindig megnehezítik a számunkra hozzáférhető információk értékelését. Ezért fontos, hogy folyamatosan fejlesszük műveltségünket.

Íme néhány tipp a képek értékeléséhez:

- Ellenőrizd a megérzéseidet. A kép (vagy a videó) megkérdőjelezi az elfogadott valóságot?
- Ezt a képet már korábban is feltették? Ki tette még fel ezt a képet? Milyen címekkel írják le a képet? Használj fordított képkeresést, hogy megnézd, hol jelent meg a kép az interneten.
- Vannak-e a képen szerkesztésre utaló jelek? Vannak-e elmosódások a képen szereplő tárgyak körül? További végtagok vagy félépítmények? Ha a jelenet kint van, figyelj a megvilágításra. Van értelme az árnyékoknak?
- Légy naprakész a képdoktori technológiákkal, mint például a Digital Trends ebben a hasznos cikkében felsoroltakkal: Honnan tudod, hogy egy fényképet Photoshoppoltak-e? 9 módja annak, hogy kiszúrd a hamisított fotót.

További példák

Egy másik kiemelkedő példa ez a fotó, amelyet Brian Walski készített 2003-ban, és a Los Angeles Time címlapján jelent meg. A két felső fotót kombinálták a harmadik fotóhoz, amely a NY Times címlapján szerepelt. Miután a nézők megjegyezték, hogy a háttérben látható személyek többször is megjelennek, a fényképek készítője, Brian Walski elismerte, hogy a kompozíció javítása érdekében összevágta a fotókat.

Source: <https://petapixel.com/2010/07/05/controversy-crops-up-over-economist-cover-photo/>

Source:

http://www.chicagotribune.com/news/photo/chi-080710-photo-fakes-photogallery,0,4231467.photogallery?index=chi-fake_walski20080710142803

Ed Henry
@edhenry · Follow

Very small crowd for @HillaryClinton event in Ohio -
- what you'll see on tv (left), what you won't see
(right)

1:55 PM · Sep 10, 2015

385 Reply Copy link

Read 157 replies

III. MODUL: A SZÓLÁSSZABADSÁG ÉS A GYŰLÖLETBESZÉD KORLATAI

GYŰLÖLETBESZÉD KONTRA SZÓLÁSSZABADSÁG

A fiatalokat nemcsak médiafogyasztóknak, hanem médiaalkotóknak is tekintjük. Minden fiatal az információ alkotója, és különböző platformokon, leggyakrabban a közösségi médiacsatornákon keresztül üzeneteket küldhet. Emellett úgy véljük, hogy a fiatalok képessé tétele az új információkhoz és ismeretekhez való hozzáférésre, valamint a véleménynyilvánításra kulcsfontosságú előfeltétele egy működő demokratikus társadalomnak. Ahhoz azonban, hogy valóban részt vehessenek, a fiataloknak ismerniük kell az információhoz és a véleménynyilvánításhoz fűződő jogait. De mi is pontosan a véleménynyilvánítás és a tájékozódás szabadsága?

Mind a nemzetközi szabályok, például az ENSZ Emberi Jogi Tanácsától származó szabályok, mind a demokratikus országokban a helyi törvények garantálják a véleménynyilvánítás szabadságához való jogunkat, ami azt jelenti, hogy a kormánynak nincs joga megtiltani, hogy azt mondjuk, amit akarunk, vagy azt írjuk, amiben hiszünk. Ez a demokratikus államok egyik alapelve - a szólásszabadsághoz való jog, de az információhoz való hozzáférés szabadsága (információs szabadság) is. A szólásszabadság minden állampolgárnak - függetlenül származásától és preferenciáitól - biztosítja a szabadságot, hogy kritizálhassa a kormányt és kifejezhesse véleményét anélkül, hogy félnie kellene a cenzúrától vagy üldöztetéstől. Ez a jog egyaránt vonatkozik a kedvezően fogadott vagy nem sértőnek tekintett információkra vagy eszmékre, valamint azokra, amelyek sértik, sokkolják vagy zavarják a kormányt vagy a lakosság bármely csoportját.

Az információszabadság az információ kereséséhez, átvételéhez és megosztásához való jogot jelenti. És ez nagyon jól kapcsolódik a véleménynyilvánítás szabadságához - ha az emberek nem férnek hozzá az információkhoz, akkor nehéz elképzelni, hogy értékes és sokszínű véleményeket oszthatnak meg egy demokratikus társadalomban. Az információszabadság arra készíti a kormányt, hogy megkönnyítse a polgárok hozzáférését a köztisztviselők, döntéshozók vagy magánszervek birtokában lévő olyan információkhoz, amelyek tevékenységei a közérdeket érintik. Az információszabadság lehetővé teszi a jó kormányzati elszámoltathatóságot a kormányzatban, mivel az emberek ellenőrizhetik, hogy mit tesz a kormányzat, és tájékozottabb döntéseket hozhatnak, amikor képviselőikre vagy fontos állami döntésekre szavaznak.

Az internet fantasztikus eszköze a véleménynyilvánítás szabadságának, lehetőséget ad arra, hogy minden eddiginél gazdagabb formában oszthassuk meg gondolatainkat, véleményünket. Eközben a "beszéd" tágabb meghatározást nyert: a vélemények, eszmék vagy érzelmek kifejezése, nemcsak szóban, hanem más formákban, például képeken, videón vagy hangon keresztül is. Ez azonban nem problémamentes terület. A fiatalok néha olyan dolgokkal találkozhatnak az interneten, amelyeket sértőnek találnak, vagy olyan tartalmakkal, amelyek "átléphetik a határt" számukra.

De hogyan húzzuk meg a határt a sértő/nem helyénvaló és a szólásszabadság elve által biztosított jog között? Először is nagyon fontos, hogy a fiatalok tudják, hogy a véleménynyilvánítás szabadsága nem egyenlő a sértéshez való joggal. Bár a véleménynyilvánítás szabadsága mindenkinek joga, bizonyos korlátozásokkal jár - a gyűlölet, amely diszkriminációra, ellenségeskedésre vagy erőszakra való felbujtást jelent, törvényileg tilos (Gagliardone, Gal, Alves és Martinez, 2015).

Ezen a ponton a gyűlöletbeszéd olyan kulcsfogalom, amely vitathatja a szólás- és véleménynyilvánítási szabadság határait. A gyűlöletbeszéd a kifejezés egy sajátos típusaként írható le, amely alááshatja a biztonságot, az egészséget, az erkölcsöt vagy a jó hírnevet, és néha akár mások emberi jogait aláásó erőszakos cselekménybe is átcsaphat (Keen & Georgescu, 2016).

A nemzetközi emberi jogi joggal összhangban a gyűlöletbeszéd számos formája nem korlátozható - ez az "enyhe" gyűlölet és intolerancia alcsoportja. Szélsőségesebb formáiban azonban, amikor a gyűlölet valószínűleg egyéni vagy társadalmi károkat okoz, a gyűlöletbeszéd jogellenessé válik. Mert valóban, "egyensúlyt kell teremteni aközött, hogy az emberek kifejezhessék belső gondolataikat, és biztosítani kell, hogy ez ne ássa alá mások jogait, vagy ne okozzon nagyobb kárt a társadalomnak" (Keen & Georgescu, 2016, 162. o.). A gyűlöletbeszéd irányulhat faj, etnikai hovatartozás, bőrszín, nyelv, nemzetiség, vallási meggyőződés vagy annak hiánya, nem, nemi identitás, szexuális irányultság, politikai meggyőződés, társadalmi státusz, életkor, mentális egészség, fogyatékosság, betegség, roma vagy menekült lét.

Összefoglalva, a fiataloknak a következő egyetlen fontos kritérium segítségével segíthetünk megtanulni, hogy mi a gyűlöletbeszéd: a tartalomnak a célcsoportra gyakorolt hatását kell vizsgálni, a beszéd potenciálisan indokolatlan verbális vagy néha fizikai erőszakhoz vezethet más, faji, etnikai, vallási, szexuális orientáció, nem vagy más jellemző alapján meghatározott csoportok ellen.

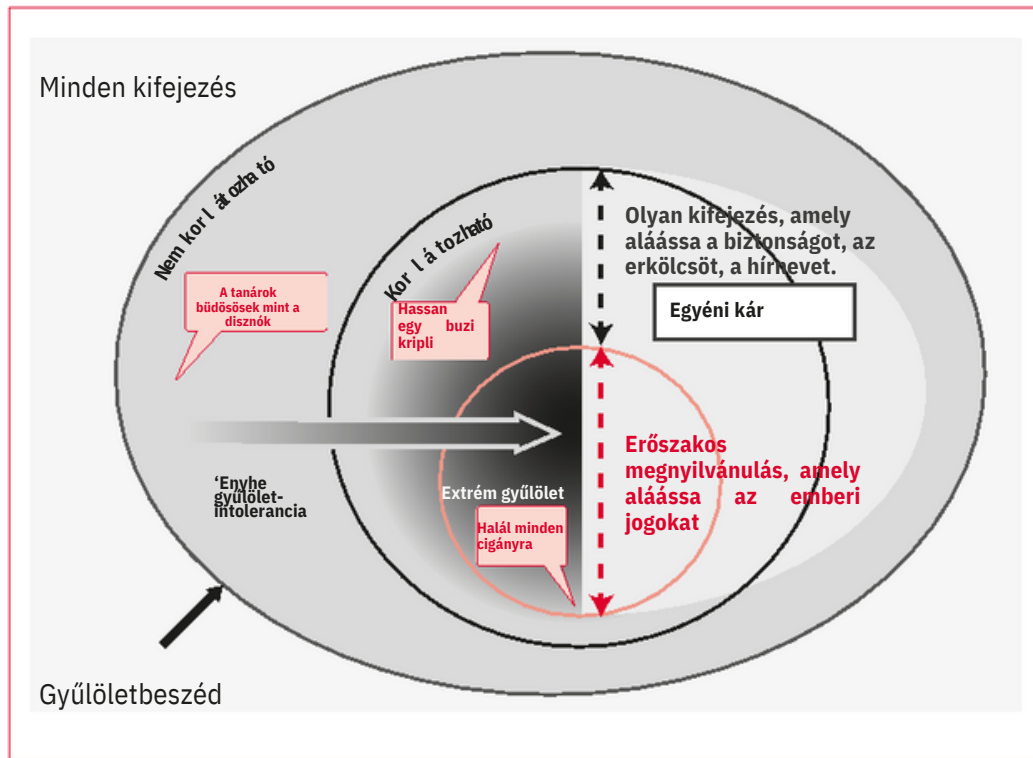
Ha többet szeretnél olvasni arról, hogyan küzdhetsz az online gyűlöletbeszéd ellen, ezt a könyvet ajánljuk: E. Keen & M. Georgescu, Könyvjelezők: A manual for combating hate speech online through human rights education, 2016-os átdolgozott kiadás, elérhető a <https://rm.coe.int/168065dac7> oldalon.

A **gyűlöletbeszéd** a fajgyűlölet, az idegengyűlölet, az antiszemitizmus vagy az intolerancián alapuló gyűlölet egyéb formáit terjesztő, szító, támogató vagy igazoló megnyilvánulások minden formája, beleértve az agresszív nacionalizmusban és etnocentrizmusban megnyilvánuló intoleranciát, a kisebbségekkel, a migránsokkal és a migráns származású személyekkel szembeni megkülönböztetést és ellenségeskedést. (Miniszteri Bizottság, Európa Tanács).

Szólásszabadság. Mindenkinnek joga van a véleménynyilvánításhoz és a véleménynyilvánítás szabadságához; ez a jog magában foglalja a szabad véleménynyilvánítás szabadságát, valamint az információk és eszmék keresésének, befogadásának és terjesztésének szabadságát bármely médiumon keresztül és határoktól függetlenül. Az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatának (UDHR) 19. cikke.

A SZÓLÁSSZABADSÁG KORLÁTAI

Bookmarks – Combating hate speech online through human rights education

Az ábra a véleménynyilvánítás azon általános formáit mutatja be, amelyek a nemzetközi emberi jogi jogszabályok alapján korlátozhatók vagy korlátozandók. Egyetértesz ezekkel a határokkal és korlátozásokkal? Szerinted több (vagy kevesebb) szólásszabadságot kellene korlátozni?

Mik a gyűlöletbeszéd okai?

A gyűlöletbeszéd mögöttes okai a Könyvjelzők meghatározása szerint a "negatív sztereotípiák, amelyek bizonyos csoportokat vagy egyéneket alacsonyabb rendűnek, másnak és kevésbé értékesnek tekintenek.

Ezért van szükség a gyűlöletbeszéd tágabb megközelítésére, figyelembe véve annak okait, és megmutatva az oktatási tevékenységek fontosságát a negatív sztereotípiák és a gyűlöletbeszédet tápláló előítéletek meghaladására. (Keen & Georgescu, 2016, p.33)

De miért jelennek meg a negatív sztereotípiák? Ez egy fontos kérdés az aktivisták és társadalomtudósok körében egyaránt. Egyes kutatók elmagyarázták, hogyan diszkrimináltak csoportok más csoportokat a történelem során, és hogy ez a diszkrimináció hogyan volt része az elnyomás rendszereinek. A témában történt kutatások például az osztálykülönbségeket, a nemek közötti kapcsolatokat és a gyarmatosítást vizsgálták. Később megjelentek olyan elképzelések, miszerint az egyik csoport felsőbbrendű/alsóbbrendű a többinél, és rendszereket hoztak létre, hogy igazolják és fenntartsák ezeket az egyenlőtlen társadalmi viszonyokat, például az oktatáshoz való hozzáférés korlátozásával olyan elképzelések alapján, amelyek szerint bizonyos csoportok természetüknél fogva kevésbé képesek vagy alkalmasak. (Keen & Georgescu, 2016, p.33).

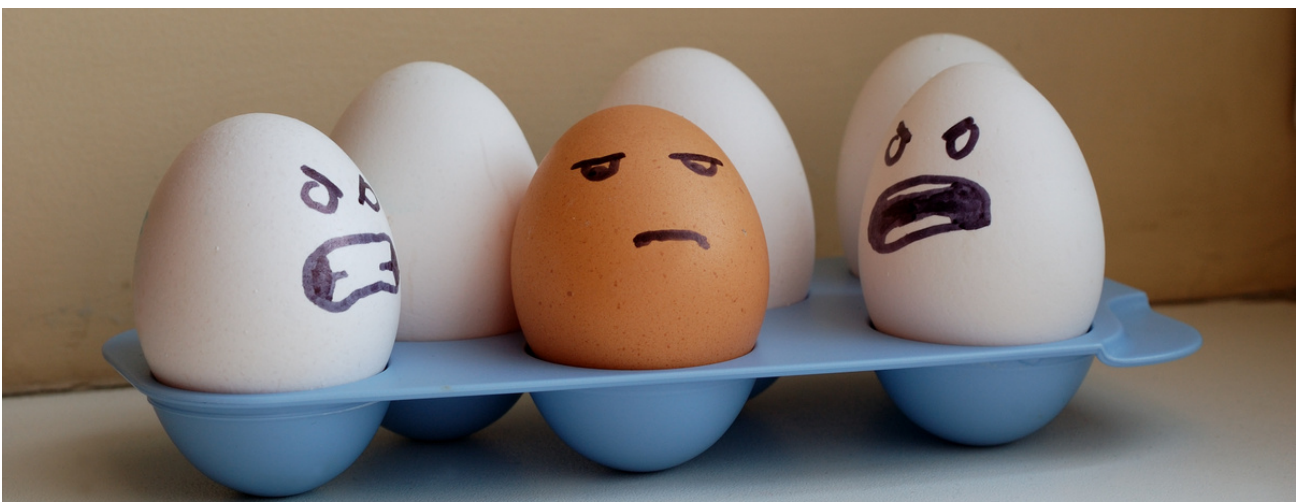
Más kutatók rámutattak arra, hogy az emberi viselkedést a biztonság iránti igény, az identitás és a szabadság vezérli. (Keen & Georgescu, 2016, p.33). Amikor az emberek fenyegetést érznek, és úgy gondolják, hogy szükségleteik nem teljesülnek, akkor reagálnak. Ezt úgy teszik, hogy csoportokat alakítanak, hogy biztosítsák a védelmet és ezen igények teljesülését. A narratívák a csoport identitásának megteremtésére szolgálnak, és alapvető magyarázatokat tartalmaznak arra vonatkozóan, hogy a csoport miért szorul védelemre. (Keen & Georgescu, 2016, p.33). A "mi" kontra "ők" elképzelések megerősítik a csoportok identitását és legitimitását. Ezért a gyűlöletbeszéd nem mindig lekicsinylő vagy kifejezetten gyűlöletkeltő, hanem gyakran a szeretetről szóló kifejezéseket használ, például "a hazánk iránti szeretet", "földünk tisztasága" vagy "hitünk igazsága". (p.33).

Néhány kulcskérdés, amelyet feltehetsz magadnak:

- Milyen jogszabályok léteznek az országodban a gyűlöletbeszéddel kapcsolatban?
- Milyen negatív sztereotípiákkal találkoztl a gyűlöletbeszéddel kapcsolatban?
- Mit mondanak ezek a sztereotípiák a hatalomról és a társadalmi viszonyokról ebben a kontextusban?

RASSZIZMUS ÉS DISZKRIMINÁCIÓ

A gyűlöletbeszéddel foglalkozni kell, és fel kell lépni ellene, különösen, ha annak gyökereiről van szó. A sztereotípiák és a rasszista attitűdök a gyűlöletbeszéd felbujtói közé tartoznak, és ezért cselekvésre szólítanak fel. Mielőtt megelőző intézkedésekbe kezdenénk, ki kell térnünk a gyűlöletbeszédhez vezető kiváltó okokra.

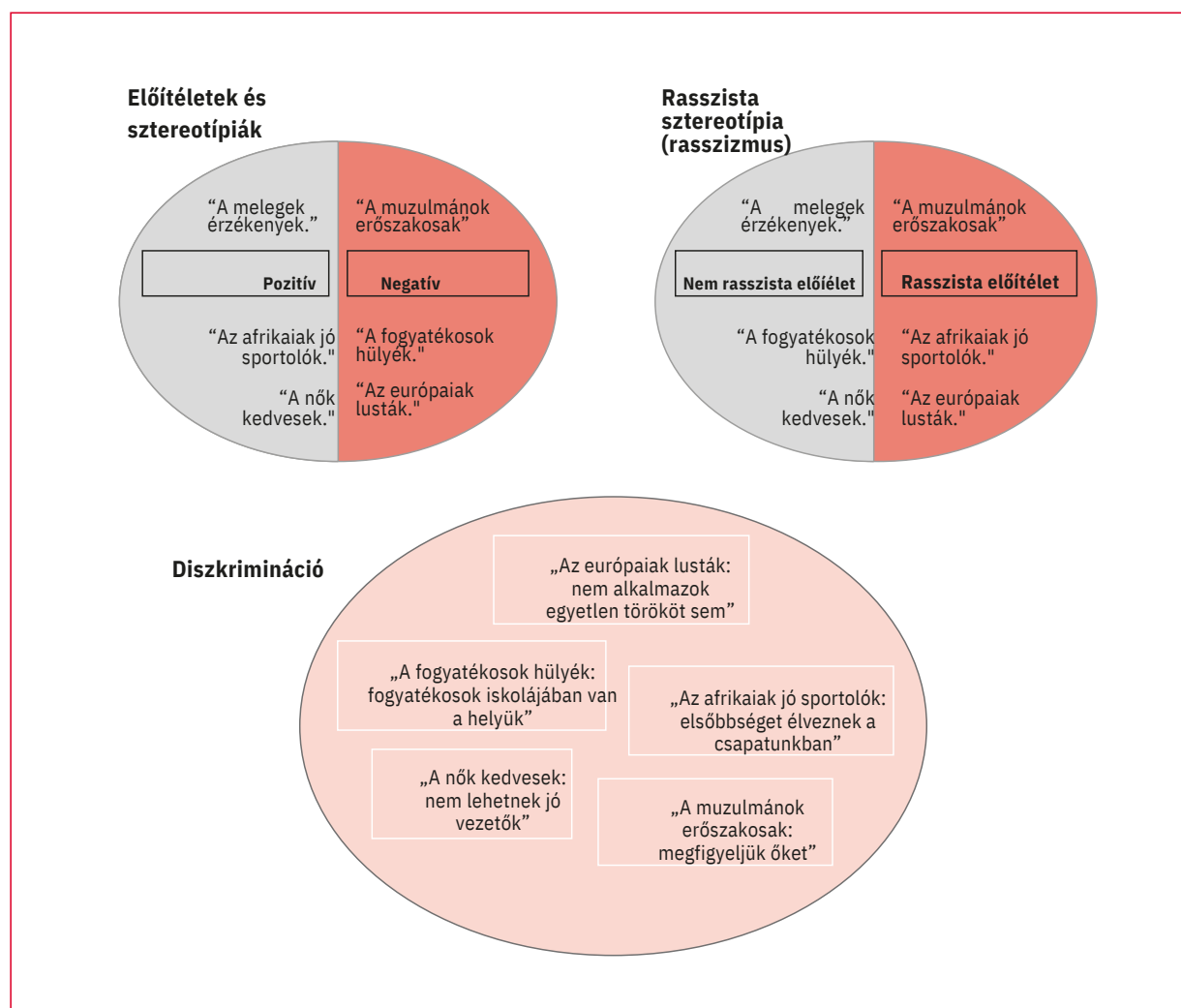
Sztereotípiák

A *Collins Dictionary* nyomán: A sztereotípiák bizonyos csoportokkal kapcsolatos közös hiedelmek vagy gondolatok, amelyek lehetnek pozitívak vagy negatívak (vagy semlegesek). Bár hasznosak lehetnek, a sztereotípiák akkor válnak károsakká, ha mereven alkalmazzák őket az egyénekre, és eltérő bánásmód vagy viselkedés indokaként használják őket. A sztereotípiák általánosítások, és nem mindig igazak minden egyes esetre! <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/stereotype>

Előítélet

Amikor az előítélet meghatározásáról van szó, a *Collins Dictionary* úgy írja le az előítéletet, mint „az emberek vagy dolgok egy bizonyos csoportja iránti indokolatlan ellenszenvet, vagy az emberek vagy dolgok egyik csoportjának előnyben részesítését a másikkal szemben”. Például az olyan kijelentések, mint „a nők nem tudnak vezetni” vagy „A nők érzelmesebbek, mint a férfiak”.

(<https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/prejudice>)

Rasszizmus

„A rasszizmus az a meggyőződés, hogy egyes származási csoporthoz tartozó emberek alacsonyabb rendűek másoknál, és az a viselkedés, amely ennek a meggyőződésnek az eredménye. A rasszizmus a társadalom azon aspektusaira is utal, amelyek megakadályozzák, hogy bizonyos csoportokhoz tartozó emberek ugyanolyan kiváltságokkal és lehetőségekkel rendelkezzenek, mint más csoportokhoz tartozó emberek. (Collins Dictionary, <https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/racism>)

Diszkrimináció

A Collins Dictionary a diszkriminációt úgy definiálja, mint „az a gyakorlat, amikor egy személlyel vagy embercsoporttal kevésbé tisztességesen vagy kevésbé jól bántunk, mint más emberekkel vagy csoportokkal.'

<https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/discrimination>

A KONCEPCIÓ ÖSSZEKAPCSOLÁSA

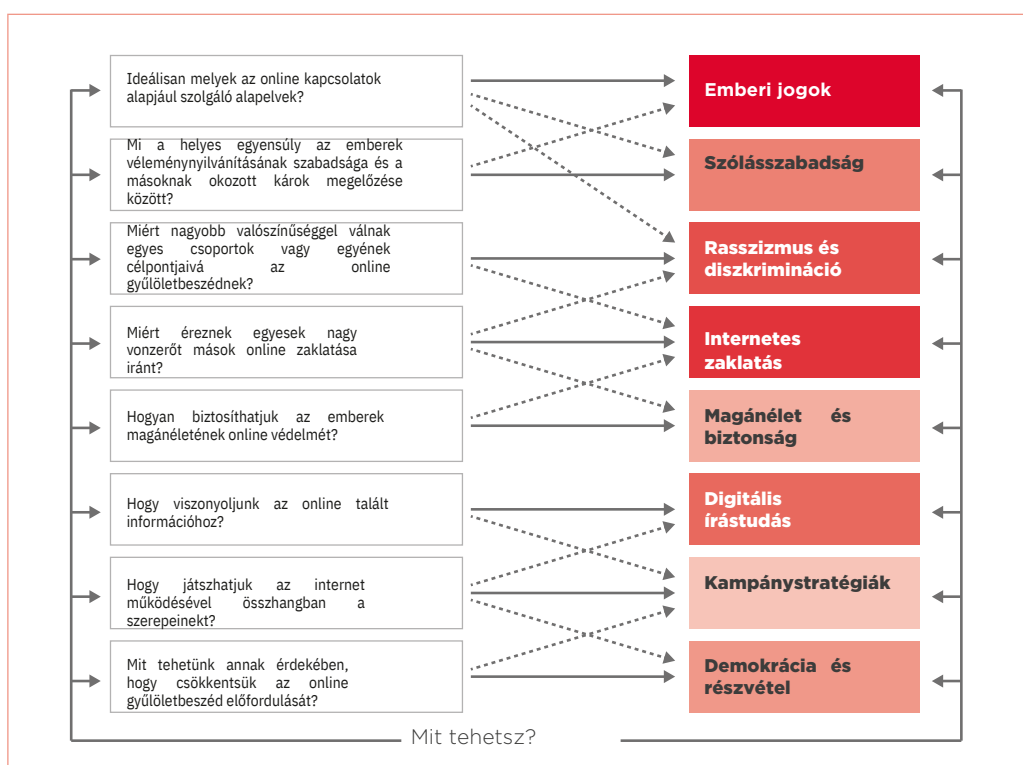
Hogyan vezethetnek a sztereotípiák erőszakhoz és gyűlölethez?

Mit tehetsz?

Ha kétségeid vannak, kérdezd meg magadtól:

- Mi a célja?
- Mire ösztönöz?
- Hogyan hat ez a társadalomra?
- Milyen hozzáállást mutat a kisebbségi lakossággal szemben?
- Humánus?
- Bátorítja a gyűlölet-bűncselekményeket?

A lehetséges intézkedések listája

- Használd a blogokat és a közösségi média platformokat, hogy felhívd a figyelmet arra, hogy mit tehetnek az emberek, ha gyűlöletbeszéd áldozataivá vagy szemtanúivá válnak
- Az emberi jogok nyelvezetének használata: az online és offline minket védő jogok tudatosítása, valamint az emberi jogok viszonya az online gyűlöletbeszédhez.
- Téves, elfogult vagy rasszista tartalmú oldalakon hozzászólásokat írni. Kérdések vagy panaszok küldése az intoleranciát vagy rasszizmust mutató hozzászólások szerzőinek.
- Beszélj a sértő kifejezéseket használó személyekkel: próbáld meg megmutatni nekik, hogy viselkedésük milyen hatással van másokra.
- Bátoríts másokat, hogy hagyják figyelmen kívül a "trollekat", ha azok sértő magatartást tanúsítanak.
- Jelentsd a gyűlöletbeszéd példáit a problémával foglalkozó szervezeteknek és intézményeknek.
- Nézd meg a kampány weboldalán, hogyan lehet jelenteni a gyűlöletbeszédet a közösségi média platformokon (<https://www.coe.int/en/web/no-hate-campaign/reporting-on-social-media-platforms>) és az illetékes nemzeti szerveknél (<https://www.coe.int/en/web/no-hate-campaign/reporting-to-national-bodies>).
- Bojkottáld a gyűlöletoldalakat - és szólíts fel másokat is erre a magatartásra!
- És még sok minden más!

ESETTANULMÁNYOK

A Liverpool szélsője, Rinsola Babajide azt mondja, hogy "meg akartam törni a hallgatásomat", miután rasszista gyalázkodást kapott a közösségi médiában. Az üzenetben az állt, hogy "a futball csak férfiaknak való", majd egy rasszista megjegyzés következett.

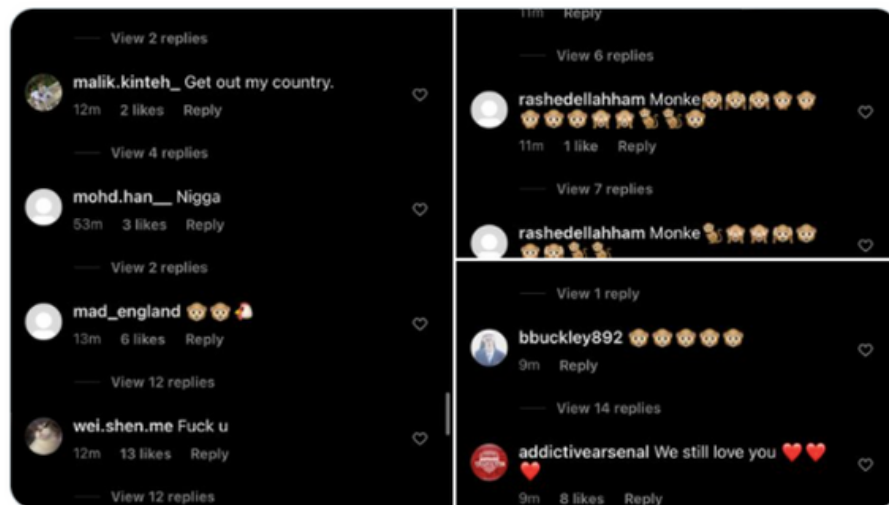
Edleen John, a labdarúgó-szövetség nemzetközi kapcsolatokért, vállalati ügyekért felelős igazgatója, valamint az egyenlőségért, sokszínűségért és befogadásért felelős társelnök a BBC-nek elmondta: "Teljesen visszataszító és elfogadhatatlan, hogy a játékosokat továbbra is diszkriminatív gyalázkodások érik az interneten. Ez személyes szinten traumatikus a bántalmazás minden egyes áldozata számára, és kiállunk minden olyan játékos mellett, aki továbbra is az online gyűlölet célpontja. A valóság az, hogy az online bántalmazásnak nincsenek valós következményei, és ezen gyorsan változtatni kell. Továbbra is sürgetjük a közösségi médiavállalatokat, hogy tegyenek többet, hogy az elkövetőkkel szemben felléphessenek".

Source: <https://www.bbc.com/sport/football/56688983>

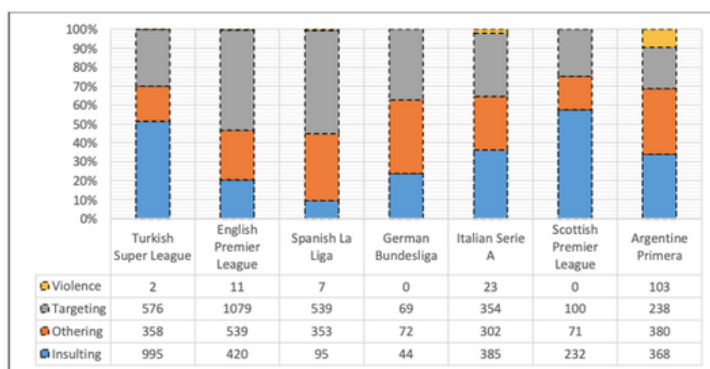
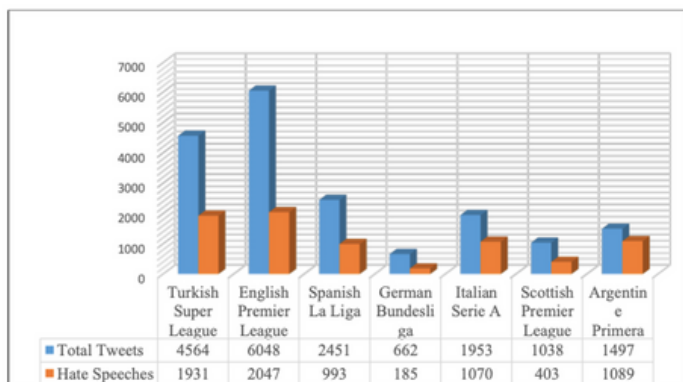
The racist abuse towards Bukayo Saka has started. No words...

12:09 am · 12 Jul 2021

2,307 Retweets 2,855 Quote Tweets 10.2K Likes

Bukayo Saka, az Arsenal FC és az angol válogatott játékosa rasszista gyalázkodások özönét kapta az interneten, miután a döntőben büntetőt hibázott. Az egyik troll – egy húszas évei elején járó szaúd-arábiai férfi – több majom-emojit küldött Sakának az Instagramon.

Egy Okan Kilickaya és Aydin Pikel által végzett kutatás a világ labdarúgásának derbjein szereplő klubok hivatalos Twitter-fiókjain megosztott gyűlöletbeszéd dimenzióit és tartalmát vizsgálta. A tanulmány 2019-ből származik, és a gyűlöletbeszédet tartalmazó tweeteket mutatja be. Világossá vált, hogy a szurkolók gyakran a futballcsapatokat, futballistákat, edzőket vagy játékvezetőket veszik célba gyalázkodó, megalázó, másként viselkedő vagy vádaskodó megjegyzésekkel a közösségi médiában. Az első ábra a tweetek teljes számát és a gyűlöletbeszédet tartalmazó tweetek számát mutatja. A második ábra a derbiken használt gyűlöletbeszéd-típusok számát és arányos eloszlását szemlélteti.

Source: <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/2762566>

TEVÉKENYSÉGEK

Freedom of expression in Numbers

A véleménynyilvánítás szabadsága számokban

Hány ember használja ma világszerte az internetet? És több médiaszakember kerül börtönbe, mint tíz évvel ezelőtt? Ezekre és további kérdésekre fogtok válaszolni a véleménynyilvánítás szabadságával és a sajtószabadsággal kapcsolatban világszerte, a képernyőre rajzolt grafikonokon belüli görbék felrajzolásával. Miután elkészítették a saját értékelésük szerinti fejlődési görbét, a tényleges görbe megjelenik a grafikonon a magyarázó információkkal együtt.

A cél a szólás- és sajtószabadsággal kapcsolatos tendenciák, tények és fejlemények felismerése.

<http://akademie.dw.de/games/graph/>

Szembeszállás a cyberbullyinggal

Különböző forgatókönyveket kaptok, amelyekben meg kell határoznotok a különböző zaklatási forgatókönyvekre adott valószínűsíthető reakcióitokat, és meg kell vitatnotok az alternatív cselekvési lehetőségeket.

- Ne csinálj semmit
- Válaszolj a zaklatónak/akadékoskodóknak (például szállj vitába, üss vissza, vagy valami mást tegyél. Ha a zaklató ismeretlen, ez a lehetőség nem biztos, hogy releváns).
- Jelentsd a viselkedést (például egy tanárnak, szülőnek, a helyszín adminisztrátorának vagy más hatóságnak).
- Valami más (például, vonj be másokat is a vitába, hozz létre egy "szolidaritási csoportot" stb.).

a) Számos gyalázkodó e-mailt és sms-t kaptál ismeretlen címekről vagy számokról. Némelyik fenyegető volt: úgy tűnik, hogy a zaklatók ismernek. Mit teszel?

b) Néhányan az iskolából szerkesztettek néhány fotót rólad, és csúnya kommentekkel együtt feltették őket az internetre. Azt hiszed, tudod, hogy kik azok. Mit teszel?

c) Egy másik országból származó fiú csatlakozott az osztályotokhoz. A barátaid gúnyt űznek belőle, és rasszista vicceket posztolnak róla a közösségi oldalukon. Folyton azt mondják neked, hogy tweeteld vagy posztold újra a vicceket. Mit teszel?

d) Az osztályodban egy csoport gyerek bántó pletykát terjesztett rólad a közösségi oldalakon. Sok gyerek most már nem fog veled játszani, sőt, nem is beszél veled. Még a barátaid is kezdik azt hinni, hogy a pletykák igazak lehetnek. Mit tehetsz?

e) A tanár elmondja az osztálynak, hogy néhány embert csúnyán zaklatnak, és az egyik fiataalt megtámadták az iskolából hazafelé menet. Arra kér mindenkit, aki tud erről valamit, hogy az óra után négyszemközt beszéljen vele. Úgy gondolja, hogy tudja, ki tette, de fél, mert rengeteg sms-t kapott, amiben arra figyelmeztetik, hogy ne szóljon semmit. Mit tegyen?

f) Látsz egy gyereket a játszótéren, aki egyedül áll és sír. Tudod, hogy a többi gyerek ugratja őt, mert tanulási nehézségekkel küzd, és "kövérnek" és "ronda disznónak" nevezik. A barátaid a gyakran nevetnek rajta, amikor együtt vagytok. Mit tehetsz?

Korlátlan szabadság?

Az esettanulmányok segítségével vizsgáld meg a véleménynyilvánítás szabadságának fogalmát. El kell döntenetek, hogy mit tegyetek az ellentmondásos, sértő vagy potenciálisan veszélyes megjegyzésekkel vagy közleményekkel.

1. A "Reclaim our nation" („Szerezzük vissza a hazánkat”) nevű csoport létrehoz egy honlapot, amely a "hagyományos értékeket" hirdeti. A bejegyzések közül sok rasszista. Az oldal nagyszámú hozzászólást és heves vitát vált ki. A viták egy része nagyon sértő kifejezéseket tartalmaz, de a kommentelők nagy közössége tiltakozik az oldal rasszista ideológiája ellen.
  - A való életben lehet-e ellene tenni valamit?Ha igen, mit és miért?
  - Ha nem, mit lehetne még tenni?

2. Nikolay, egy politikus a személyes weboldalán a választókerületében élő roma közösség kilakoltatására szólít fel, és őket okolja a magas bűnözési szintért. Felhívásait követően számos támadás éri a romákat országszerte. A média nagy része olyan történeteket kezd el közölni, amelyekben a romák által elkövetett bűncselekmények szerepelnek, de az ellenük elkövetett bűncselekmények nem.

- A való életben lehet-e ellene tenni valamit? Ha igen, mit és miért?
- Ha nem, miért nem? Mit lehetne még tenni?

3. Ella egy videót tesz közzé a nyilvános profilján, amelyben gúnyt űz a fogyatékkal élőkből, és úgy ábrázolja őket, mint inkompetens "idegen" lényeket. Az oldal statisztikái azt mutatják, hogy szinte senki sem nézte meg a videót, és a látogatók nem tettek megjegyzéseket.

- A való életben lehet-e ellene tenni valamit? Ha igen, mit és miért?
- Ha nem, miért nem? Mit lehetne még tenni?

Inkluzív nyelvezet

Kérjük, töltsd ki a kvízt! QR-kód:

IV. MODUL: ALTERNATÍV NARRATIVAK LÉTREHOZÁSA/ KRITIKAI GONDOLKODÁS

Megfelelő támogatással a fiatalok kritikus gondolkodókká fejlődhetnek, és változást előidézökké válhatnak.

A kritikus gondolkodás és a problémamegoldó készségek képessé teszik a fiatalokat arra, hogy elemezzék és értékeljék, hogy az általuk kapott információ - akár egy személytől, akár egy szervezettől - igazságos, tisztességes és igaz-e.

"Az oktatás feladata, hogy megtanítson valakit intenzíven és kritikusan gondolkodni. Intelligencia plusz jellem, ez az igazi oktatás célja. A teljes nevelés nemcsak a koncentrációs képességet adja meg az embernek, hanem méltó célokat is, amelyekre koncentrálhat."
Rev. Dr. Martin Luther King, Jr.

Sokféle projekt létezik, amelyek célja a fiatalok kritikai gondolkodásának és problémamegoldó készségének fejlesztése, hogy képessé tegye őket az őket érdeklő témák és kérdések feltárására.

Mi a kritikus gondolkodás?

A *Digipathways.io* szerint a kritikai gondolkodást úgy definiálhatjuk, mint egy érvelési módot, amely bármilyen témáról, tartalomról vagy problémáról szól, és amelynek során a gondolkodó ügyes elemzéssel, értékeléssel és rekonstrukcióval javítja gondolkodásának minőségét. (<https://digipathways.io/resources/training-toolkit/critical-thinking-and-problem-solving/>).

A következőkben a P21 Keretrendszer a 21. századi tanuláshoz című dokumentumból kiragadva felvázoljuk azokat az ismereteket és készségeket, amelyeket a fiataloknak fejleszteniük kell ahhoz, hogy kritikus gondolkodókká váljanak:

- Hatékony érvelés
- A helyzetnek megfelelő érvelés különböző típusainak (induktív, deduktív stb.) használata.
- A rendszerszemléletű gondolkodás használata.
- Annak elemzése, hogy egy egész részei hogyan hatnak egymásra, hogy komplex rendszerekben átfogó eredményeket érjenek el.
- Ítéletek és döntések hozatala.
- Hatékonyan elemzi és értékeli a bizonyítékokat, érveket, állításokat.
- A főbb alternatív nézőpontok elemzése és értékelése
- Szintetizálni és kapcsolatot teremteni az információk és érvek között
- Az információk értelmezése és a legjobb elemzésen alapuló következtetések levonása.
- A tanulási tapasztalatok és folyamatok kritikus szemlélete

Milyen szerepet játszanak az alternatív narratívák a diszkrimináció, a polarizáció és a radikalizálódás helyi szintű megelőzésében?

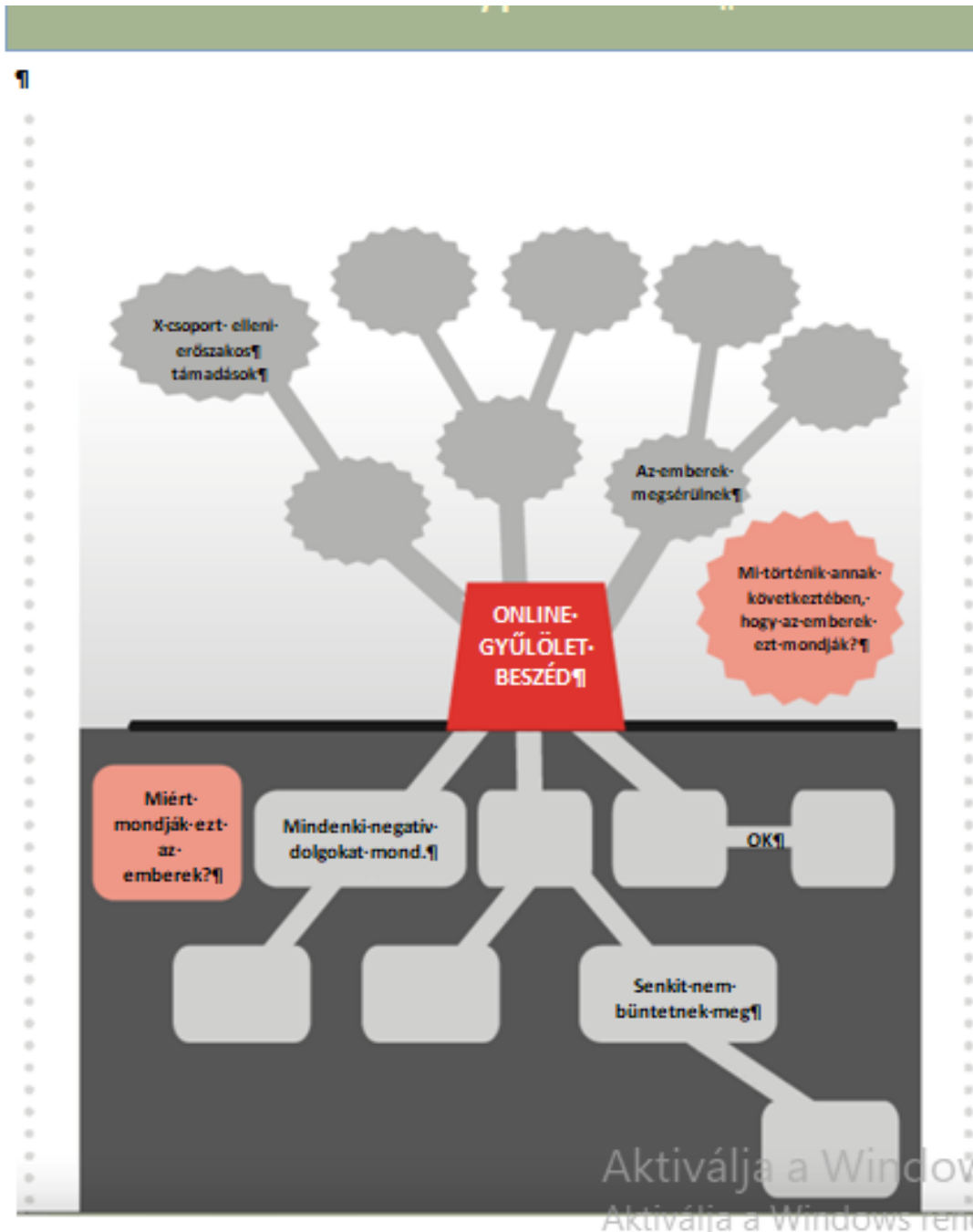

Az alternatív narratíva egyike az erőszakra való radikalizálódás megelőzésére és visszaszorítására irányuló számos „puha” megközelítésnek.

Az alternatív narratíva funkciója az, hogy megváltoztassa egy adott beszélgetés irányát, és valami újszerűt mutasson be ott, ahol elavult, sértő vagy akár irrelevánsnak tűnő dologról van szó.

KONFLIKTUS/PROBLÉMAFA

A probléma/konfliktusfa egy nagyon gyakori módja annak, hogy egy adott kérdést mélyebb szinten megértsünk.

Egy példával könnyebb elmagyarázni, így például a fák bemutatására használhatsz egy másik állítást: "A fiatalok tétlenek és önzőek. El kellene őket rejteni a társadalom elől, amíg normális emberré nem válnak".

Amikor a résztvevők a saját "fáikon" dolgoznak, adhatsz nekik egy A3-as méretűre fénymásolt példányt a kézikönyvből, vagy megkérheted őket, hogy rajzolják le a sajátjukat a flipchartra. A második módszer nagyobb lehetőséget ad nekik arra, hogy a gyökereket és az ágakat tovább bővítsék, de nehezebbnek tűnhet, mint a meghatározott számú négyzet kitöltése. Győződj meg arról, hogy a csoportok figyelembe veszik az egyénekre és a társadalomra gyakorolt hatásokat.

Ahhoz, hogy az állítást a résztvevők megvitathassák, a "GroupX" helyett a társadalom által általában megcélzott csoportot kell választani. A cyberbullying egy esetét is fel lehet venni, és egy képzeletbeli személyt nevezhetünk meg célpontként.

Ha úgy tűnik, hogy a résztvevők kihagytak fontos okokat vagy hatásokat, akkor érdemes lehet arra ösztönözni őket, hogy ezeket vegyék figyelembe. A fák megrajzolásakor a következő listával segíthetsz. Megfontolhatják, hogy a listán szereplő tényezők vagy szereplők kapcsolatban állnak-e a problémával, és hogy hol illeszkedhetnek a fába:

A média

- Politikusok/közszerzők
- Gyűlöletbeszéd offline
- Kevés interakció a GroupX és a társadalom többi része között
- Társas nyomás (csoportnyomás)
- Iskolai diszkrimináció
- Gazdasági tényezők
- Iskola/oktatás.

Az emberi jogok online alkalmazásáról további információkat találhatsz a **Guide to Human Rights for Internet Users** (Útmutató az emberi jogokról az internethasználók számára) című dokumentumban. Különösen a "Hozzáférés és megkülönböztetésmentesség" című szakasz ad képet arról, hogy milyen jogok vonatkoznak az interneten azokra, akik a gyűlöletbeszéd célpontjai.

V. MODUL: DIGITÁLIS ELLENÁLLÓ-KEPESSEG

Gyakran beszélünk az ellenálló képességről és arról, hogy mennyire fontos, hogy a fiatalokat a szükséges készségekkel ruházzuk fel.

De mit is jelent valójában a rugalmasság? És mi a helyzet a digitális rugalmassággal? Az ellenálló képesség nem arról szól, hogy megpróbálunk olyan „kemények” lenni, hogy semmi ne érintsen meg minket. A reziliencia abból a képességünkből táplálkozik, hogy pozitívak maradjunk és erőt gyűjtsünk. Mi több, a visszaesésekből való kilábalás képességét jelenti. A digitális ellenálló képesség az a képesség, hogy az idő múlásával az online nehéz időkből is vissza tudunk pattanni. Ez magában foglalja azt a képességet, hogy megértsük, mikor vagyunk veszélyben online, hogy tudjuk, mit tegyünk, ha valami rosszul sül el, hogy tanuljunk az online tapasztalatokból, és hogy képesek legyünk kilábalni bármilyen nehézségből vagy zaklatottságból. Azok a fiatalok, akik digitálisan rugalmasak, felkészültek lesznek a modern, digitális világ kihívásainak kezelésére. A digitális ellenálló képesség az online használat és a tanult tapasztalatok révén nő, és nem fejleszthető a digitális világ elkerülése révén.

TERMINOLÓGIA

Reziliencia

A reziliencia általában az egyén azon képességére utal, hogy képes legyőzni az érzelmi és fizikai jólétére negatív hatást gyakorló kihívásokat. Az erőszakos szélsőségekkel összefüggésben a „reziliencia” arra a képességre utal, hogy ellenálljunk – vagy ne ragaszkodjunk - olyan nézetekhez és véleményekhez, amelyek a világot kizárólagos igazságokban ábrázolják, amelyek legitimálják a gyűlöletet és az erőszak alkalmazását.

Az oktatásban ez azt jelenti, hogy fejleszteni kell a tanulók kritikus gondolkodását, a kérdezősen alapuló tanulást (inquiry-based learning) és a tények ellenőrzését, hogy ne essenek áldozatul az erőszakos szélsőséges csoportok által propagált leegyszerűsítő és egydimenziós világgépek. A diákok és a fiatalok ellenálló képességének fejlesztése az egyik legfontosabb intézkedés, amelyet az oktatási ágazat az erőszakos szélsőségek terjedésének megakadályozása érdekében végrehajthat.

Digitális ellenálló képesség

"A digitális ellenálló képességet elsősorban a tapasztalatok, és nem a tanulás révén érjük el, és azt elősegítik a lehetőségek, hogy megbízott személyeknek bízunk meg, és később reflektáljunk az online kihívásokra."

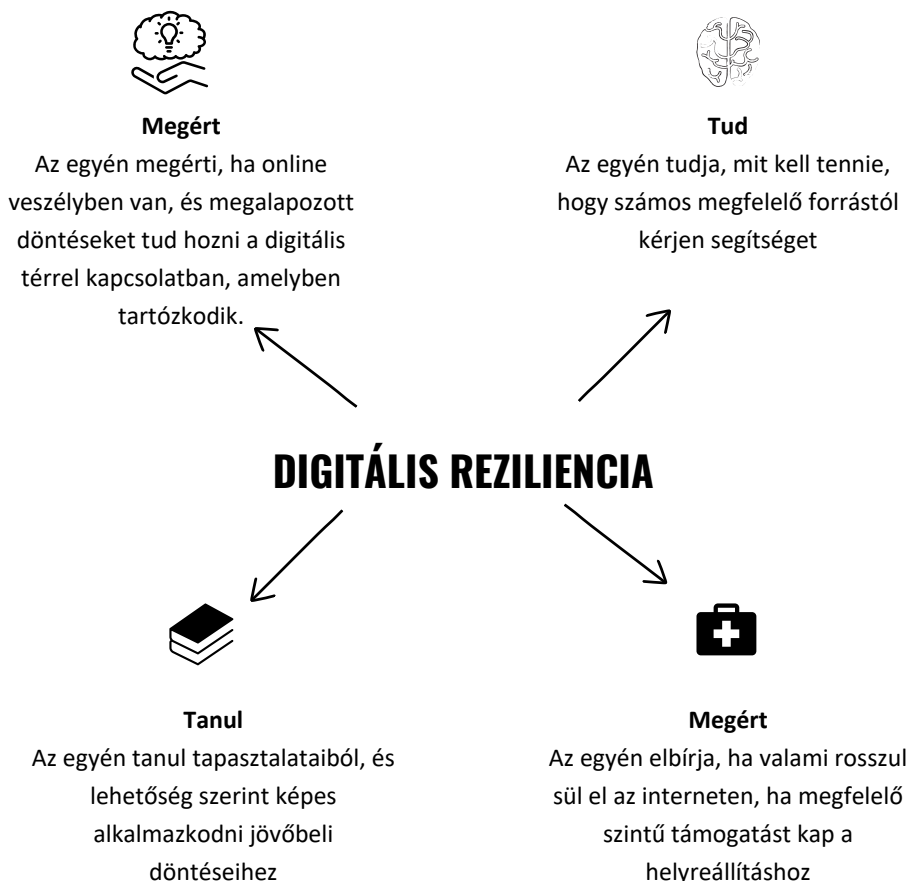
– UKCIS Digital Resilience Framework

Mi a digitális reziliencia?

A digitális rugalmasság egy dinamikus személyiségeszköz, amely a digitális aktivitásból fakad, a megfelelő lehetőségekkel és kihívásokkal való online részvételen keresztül, nem pedig az elkerülő magatartások révén.

Az ellenálló képességgel kapcsolatos jellemzők:

- Tervezési tendencia (tervezési hajlandóság).
- Önreflexió, hogy mi működött és mi nem.
- Az önrendelkezés érzése vagy az eltökéltség a kihívások kezelésére.
- Önbizalom, hogy sikeresen meg tudják birkózni a kihívásokkal.

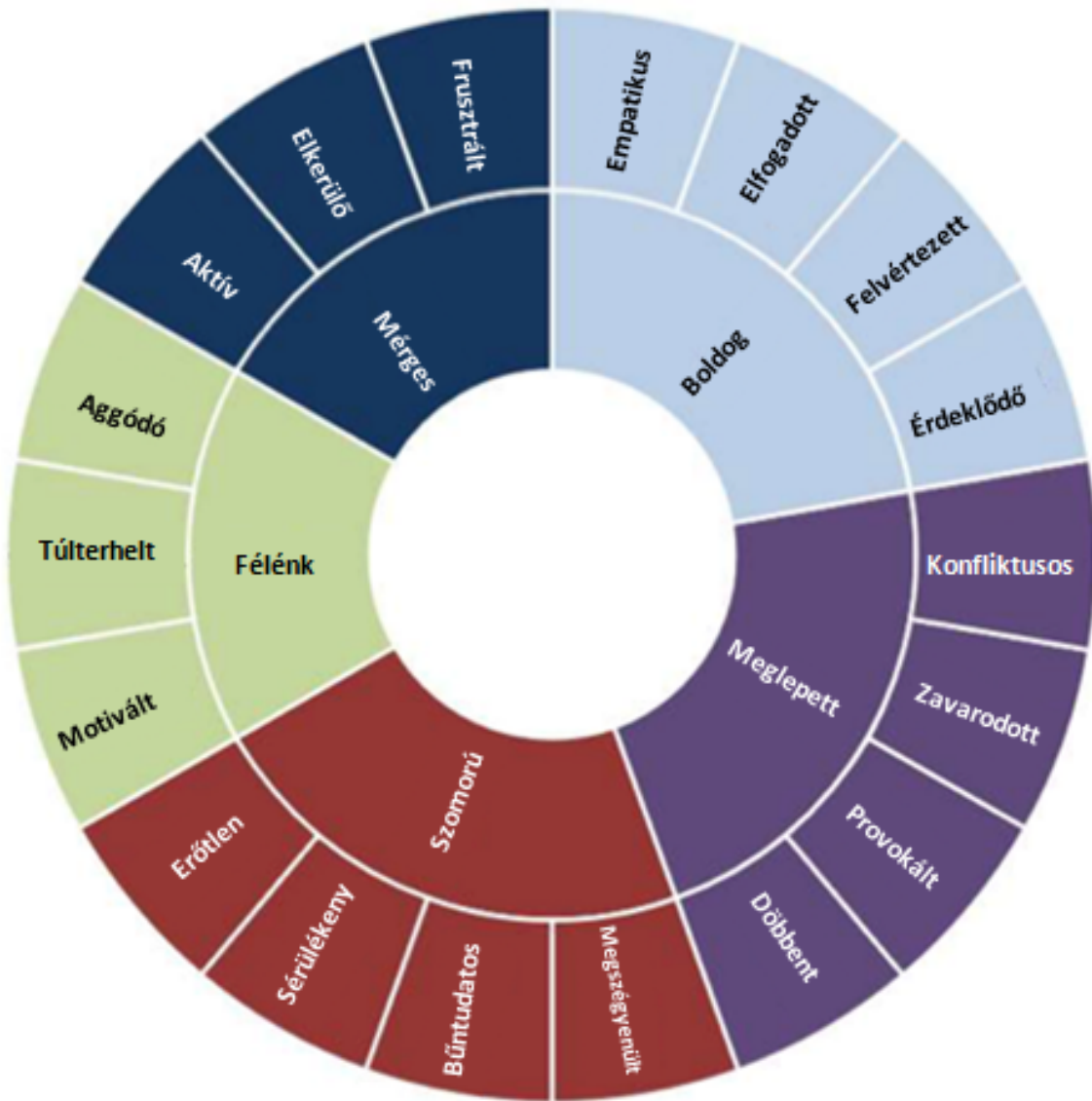

Source: UK Council for Internet Safety

Kérdések, amelyeket Ifjúsági munkásként fel kell tenned magadnak

1. Milyen stresszt és nyomást kapcsolnak a fiatalok az online világhoz?
2. Melyik nyomás aggasztja őket a legjobban/legkevésbé?
3. Hogyan birkóznak meg ezekkel?
4. Milyen módon befolyásolják ezek a nyomások a szociális és érzelmi jólétüket?
5. Hogyan jelentkezik ez (pl. rossz hangulat, stressz-szint, iskolai munka)?
6. Mi teszi egyes fiatalokat ellenállóbbá az online felmerülő kockázatokkal szemben?
7. Tanulhatók-e ezek a készségek vagy tulajdonságok?

HOGYAN ÉRZIK MAGUKAT A FIATALOK A DIGITALIS VILAGBAN?

Az érzelmileg kihívást jelentő tartalmak tanulmányozása során jelentett érzelmi reakciók köre a diákok esetében (Downes et al 2022)

A gyermekek internethasználatával kapcsolatos kockázatok

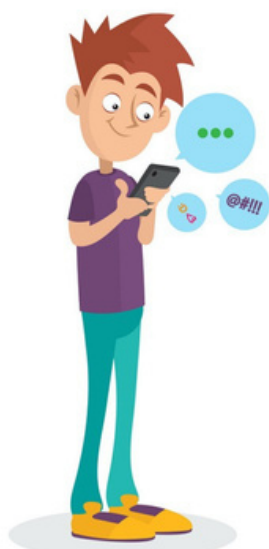
	Tartalom¶ Tömeggyártású- tartalom fogadása¶	Kapcsolatfelvétel¶ (felnőtt)- online- tevékenységben- való-részvétel¶	Magatartás¶ Elkövető-vagy- áldozata- kortárs csoportban¶
Agresszív¶	Erőszakos-/véres- tartalom¶	Zaklatás, üldözés¶	Bullying-(kortárs- csoport-zaklatás)¶
Szexuális¶	Pornografikus- tartalom¶	Szexuális-visszaélés- vagy- kizsákmányolás¶	Szexuális-zaklatás, - szexting¶
Értékek¶	Rasszista, - gyűlölködő- tartalom¶	Ideológiai- meggyőzés¶	Felhasználók-által- generált-(káros)- tartalom¶
Reklám¶	Beágyazott- marketing¶	Személyes- adatokkal-való- visszaélés¶	Szerencsejáték, - szerzői-jogok- megsértése¶

Forrás: átdolgozva Livingstone, et. al. (2012b, p.8)

Amint a mátrix is mutatja, számtalan online kockázat áll fenn, amelyek mindegyike potenciális következményekkel járhat a gyermekek és fiatalok szociális és érzelmi jólétére nézve.

GYAKORLAT

Az egyik komoly probléma, amellyel a közösségi médiában szembesülünk, hogy az emberek nyitottak mások szélsőséges nézeteire. Íme egy példa arra, hogy ez miért veszélyes:

Ismerd meg Christ!
NemrégNemrég kezdte meg a tanulmányait
egy új főiskolán, és nem nagyon vannak
barátai még. Elszigeteltnek érzi magát, ezért
és a közösségi media segítségével próbál új
ismeretségeket kötni.

A neten Chris egy olyan oldalra bukkan, ahol
egy egy számára ismeretlen vallásról beszélnek.
Szélsőséges nézeteik vannak, de Chris nem bánja,
mert abban bízik, hogy ez segít neki beilleszkedni
egy új csoportba.

Mennyire tartod kockázatosnak az eddigieket?

Chris beleegyezik, hogy találkozzon valakivel az oldalról. Ő nem találkozott velük korábban, de úgy tűnik, ismerik a helyi területet, így úgy véli, hogy biztonságban vannak. Chrisnek nincs olyan ismerőse, aki vele menne, ezért úgy dönt, hogy egyedül megy.

Amikor megérkezik, a férfi, akivel találkozik, idősebb, mint amire számított. Úgy néz ki, mintha 30 körül lenne. Sokat beszél a vallásról, és bár Chris nem igazán érti, beleegyezik, hogy elkíséri a következő találkozójukra.

Milyen veszélyeket látsz most?

Ha Chris kapcsolata ezzel a férfival folytatódik, radikalizálódhat. Mit jelent a radikalizálódás?

A radikalizálódás az a folyamat, amelynek során egy személy szélsőséges ideológiákat támogat vagy azokban részt vesz. Ez azt eredményezheti, hogy egy személyt a terrorizmusba vonzanak, és önmagában is egyfajta ártalom.

A szélsőséges csoportok vezetői gyakran használják a közösségi médiát arra, hogy megtalálják a magányos fiatalokat, akiknek az összetartozás érzését tudják nyújtani.

A fiatalok radikalizálódással és szélsőségesességgel szembeni ellenálló képességét a következőkkel lehet erősíteni:

- segíteni az önbecsülésük és önbizalmuk javításában
- a befogadás és a közösségi kohézió előmozdítása
- biztonságos környezet biztosítása számos kérdés megvitatásához, mint például a kockázatok felismerése és kezelése, biztonságosabb döntések meghozatala és a mások által gyakorolt nyomás hatása.
- a fiatalok segítése abban, hogy megértsék, hogyan befolyásolhatják a döntéshozatalt és hogyan vehetnek részt benne.

Ismersz más intézkedéseket/javaslatokat? Hogyan védhetjük meg a fiatalokat a radikalizálódástól vagy a digitális táj bármely buktatójától a médiaműveltségi készségek segítségével?

MIT TEHETSZ?

A digitális tájkép zord. Biztosan vannak olyan előnyök, mint a szelfik kedvelése, a csoportokba való bekerülés. És vannak negatívumok, mint például a kirekesztés, a cyberbullying, vagy akár a radikalizálódás, ahogy a fenti forgatókönyvben is láthattuk. Hogyan segíthetünk tehát a fiataloknak?

Azáltal, hogy az online tevékenységeket biztonságosan irányított környezetben és biztonságos terekben végzik, a fiatalok önbizalmat és készségeket szereznek az online stressz negatív következményeinek kialakításához és kezeléséhez. Ez együtt jár a megfelelő támogatással és útmutatással, amelyre az egyénnek szüksége lehet vagy szüksége lehet. Ugyanilyen fontos, hogy támogatást kapjanak a felépüléshez és a digitális lehetőségekhez való visszatéréshez.

DIGITÁLIS-REZILIENCIA-TIPPEK-A-FIATALOK-TÁMOGATÁSÁRA

HOZZ-LÉTRE-TÁMOGATÓ-HÁLÓZATOT • → <u>Támogass másokat. Egy megosztott probléma már csak fél probléma.</u> • → <u>Keress hasznos oldalakat és szervezeteket, akik segíthetnek.</u>	TARTS SZÜNETET! • → <u>Nem vagy tökéletes, és hibázhatsz. Legvéledves magaddal.</u> • → <u>Tölts offline időt, ha szeretnél!</u> • → <u>Rendezd gyorsan a nézeteltéréseket!</u>
ÉLETMÓD-VÁLTÁS • → <u>Tölts időt azokkal a dolgokkal és személyekkel, akik boldoggá tesznek!</u> • → <u>Keress új kihívásokat!</u> • → <u>Az élet hektikus, találj módot pihenésre!</u>	TESTI EGÉSZSÉG • → <u>Sportolj, legvéled aktív!</u> • → <u>Tedd el a telefonod, és aludj jól!</u> • → <u>Rendszeresen és egészségesen táplálkozz!</u>

SEGÍTS A FIATALOKNAK:

- → Felismerni, hogy az internetezés csúcs- és mélypontokat is hoz!
- → Kidolgozni saját kockázatkezelő módszereiket!
- → Alkalmazkodni az aktuális helyzethez!
- → Támogatást keresni!

Aktiválja a Windowst

Source: <https://www.streetwisegb.org/post/what-is-digital-resilience>

VI. MODUL: POLGÁRI SZEREPVÁLLALÁS

Ha beszélgetést kezdeményeznél diákjaiddal arról, hogy mi változott a digitális korban, gondolkodj el a fenti mémről, és tedd fel a kérdést:

- *Mit sugall ez a mém arról, hogy az internet hogyan változtatta meg a társadalmi és polgári cselekvést?*
- *Miben különböznek ma a dolgok a múltbeli (a digitális korszak előtti) társadalmi mozgalmakhoz képest? Tudsz olyan példákat mondani, amelyek szemléltetik, hogy mi változott?*
- *Mi maradt ugyanaz? Tudsz-e példákat mondani arra, hogy mi maradt ugyanaz?*

Ez a fejezet bemutatja a politikai részvétel és az állampolgári szerepvállalás fogalmát, és hangsúlyozza e részvételi cselekvések fontosságát a demokrácia egészségének szempontjából.

A politikai részvétel alapvető fontosságú egy demokráciában. Végül is a demokrácia a népért, a nép által történő kormányzás. Abban a néhány esetben, ahol a közvetlen demokráciát alkalmazzák, az emberek valóban részt vesznek az életüket érintő legtöbb dologról való döntésben (Svájc lehet erre példa, vagy a részvételi költségvetési politikát alkalmazó városok példái). Mindazonáltal a legtöbb társadalom a képviselői demokrácia modelljét követi, ami azt jelenti, hogy az átlagemberek csak bizonyos mértékig vesznek részt a politikában.

Számos kutatás határozza meg és dokumentálja a politikai részvételt a különböző demokratikus környezetben. A részvétel tipikus és hagyományos cselekedeteinek tekintik a szavazást, a kampányolást, a közhivatalnokokkal való kapcsolatfelvételt és a szövetkezeti/közösségi tevékenységekben való részvételt (Verba 1972, in Weiss 2020).

A polgárok részvételének más módjai a részvétel vitathatóbb formáit jelentik, mint például a tiltakozás, a petíciók aláírása vagy a sztrájkok (amelyeket általában a társadalmi mozgalmakhoz kapcsolnak). Akár hagyományos, akár nem hagyományos, a politikai részvételi akciókat három kumulatív feltétel jellemzi (Weiss 2020, 3):

1. a részvételi akciót átlagpolgárok (nem politikusok/döntéshozók) hajtják végre.
2. a részvétel önkéntes (a kényszerített/kötelező részvétel, mint például egy tekintélyelvű kormány - például Észak-Korea - által szervezett megnyilvánulások nem számítanak)
3. a részvétel valamilyen közintézményhez, általában kormányzati vagy helyi hatósághoz, szervezethez vagy akár civil szervezethez kapcsolódik.

Az állampolgári szerepvállalás a részvétel egy másik dimenziója, amely nem korlátozódik a politikai részvételre. Az állampolgári szerepvállalás azt jelenti, hogy különböző módokon veszünk részt a közösség (legyen az az iskolánk, a városunk vagy az országunk) szintjén felmerülő problémák azonosításában vagy megoldásában, de ezek a módok nem kapcsolódnak közvetlenül a politikai szférához. Például egy nem kormányzati szervezetnél végzett önkéntes munka a polgári szerepvállalás egyik formája.

A fiatalok esetében mind a politikai részvétel, mind az állampolgári szerepvállalás sajátosságokat mutat a felnőttek által végzett tevékenységekhez képest. A fiatalok általában nem rendelkeznek szavazati joggal, így választási részvételük a nem szavazó tevékenységekre korlátozódik. Ezen túlmenően a fiatalok általában erősen részt vesznek a tiltakozó tevékenységekben (REF).

Végezetül a politikai és polgári részvételt a fiatalok másképp érzékelhetik, mint az idősebb generáció, mivel előnyben részesítik az online részvételt, és képesek hatékonyan használni a közösségi médiát bizonyos témák mellett vagy ellen való mozgósításra.

A kutatások azt mutatják, hogy a fiatalok nem érdeklődnek a politika iránt, és lassan egyre inkább elszakadnak a politikai gyakorlattól (Youniss 2009). Egyes szerzők azonban úgy vélik, hogy a fiatalok valójában kevésbé érdeklődnek a hagyományos és a választási politika iránt, inkább a részvétel új formái iránt (Weiss 2020, Foa és Munck).

Az Európa Tanács 2018-as jelentésében Crowley és Moxon megállapította, hogy a fiatalok általában véve jobban vonzódnak a polgári és politikai részvétel minden olyan formájához, amely magában foglalja az online miliőt (különösen a közösségi médiát). Emellett a fiatalok inkább az önkifejezés hangsúlyozásával válnak elkötelezetté: a fiatalok dönthetnek úgy, hogy a részvételt személyessé teszik, akár úgy, hogy bojkottálnak egy terméket, akár úgy, hogy részt vesznek egy politikai döntésről szóló vitában, akár úgy, hogy egy jelvényt viselnek, amely támogatja őket.

Úgy tűnik, hogy a fiatalok a hagyományos részvételt a tanácskozássra és a vitára helyezik nagyobb hangsúlyt. Tekintettel arra, hogy a fiatalok részvételi formái korlátozottak, és a politikai hatékonyságuk is alacsony, nem csoda, hogy nem különösebben érdeklődnek a politikai részvétel iránt.

Mindazonáltal figyelembe kell venni a fiatalok nézőpontját is azzal kapcsolatban, hogy mi a részvétel. A politikai részvétel formái jelentősen megváltoztak azóta, hogy a politikatudomány elkezdte dokumentálni azt, és manapság egy hírhez online hozzászólni, csatlakozni egy online közösséghez, amely tiltakozik valami ellen, változást kér, vagy akár szolidaritást vállal, könnyen a politikai részvétel repertoárjába sorolható.

A COVID-19 világjárvány tovább növelte az online részvétel szerepét, miközben számos ország a gyülekezési szabadságot korlátozó intézkedéseket fogadott el. Úgy tűnik, hogy az online aktivizmusban részt vevő fiatalok körében nagyobb a politikai hatékonyság (REF).

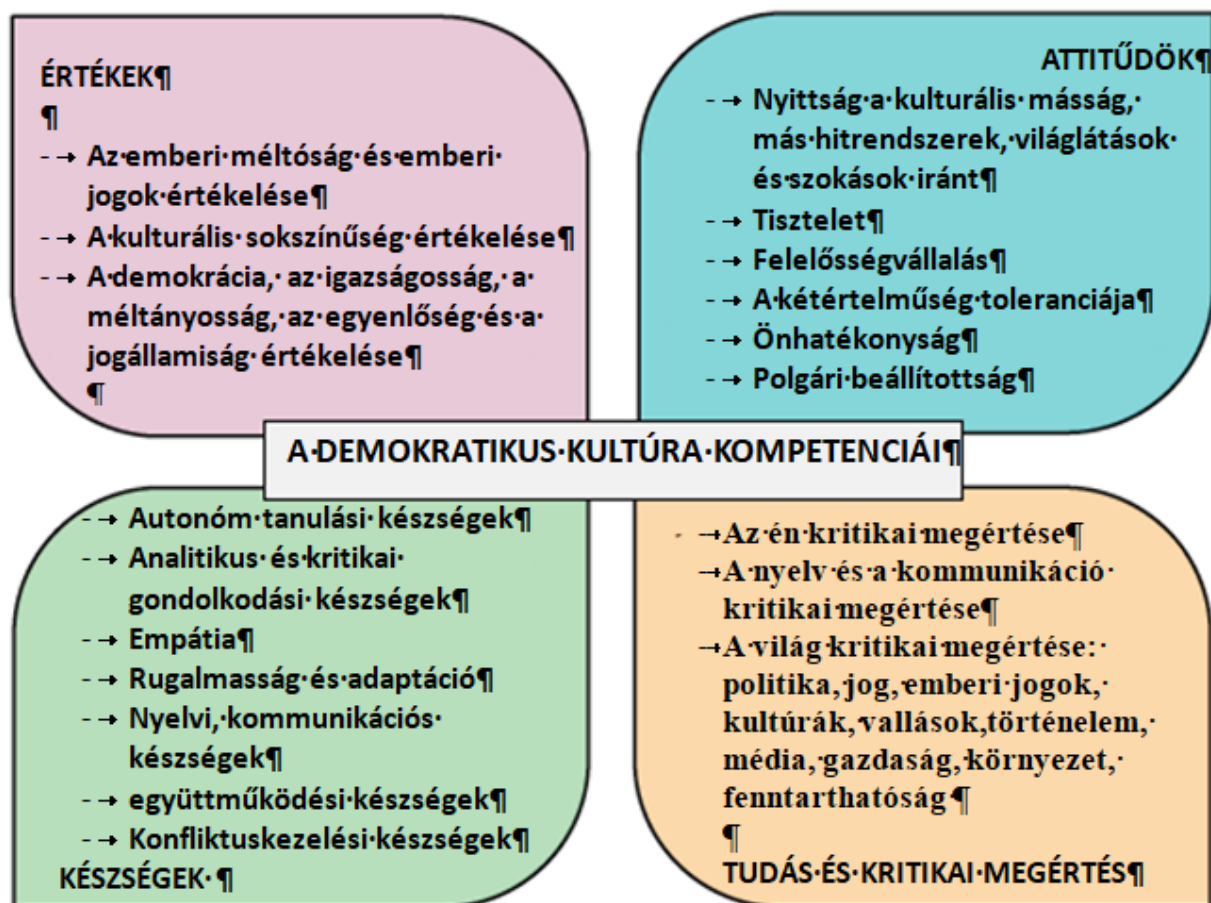
Az állampolgári szerepvállalás a fiatalok esetében alapvető fontosságú a jövő demokratikus polgárainak megteremtésében. Tanulmányok sokasága dokumentálja a fiatalon végzett önkéntes munka pozitív hatását a jövőbeli politikai attitűdökre (Niemi és Jennings, Putnam, Letki, Badescu stb.).

A digitális polgár és a felelősségvállalás

Az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága szerint a felelős polgár olyan „digitális polgár”, aki elsajátítja a demokratikus kultúrához szükséges kompetenciákat.

- képesnek kell lennie arra, hogy hozzáértően és pozitívan kezelje a fejlődő digitális technológiákat.
- aktívan, folyamatosan és felelősségteljesen részt vesznek a társadalmi és civil tevékenységekben.
- részt vesznek az egész életen át tartó tanulás folyamatában (formális, informális és nem formális keretek között).
- elkötelezettnek kell lenniük az emberi jogok és méltóság folyamatos védelme iránt.

Forrás: Competences for Democratic Culture

A médiában való felelősségteljes és etikus részvételhez tisztában kell lenni a jogokkal és felelőségekkel. A rasszizmus, az idegengyűlölet, a gyűlöletbeszéd vagy a cyberbullying a közösségi médiában megnyilvánuló káros magatartás leglátványosabb megnyilvánulásai közé tartozik. Ebben a tekintetben a mai kihívást összefoglaló kérdés: hogyan kerüljük el, hogy átlépjük a véleménynyilvánítás szabadsága, a magánélethez való jog és az integritással kapcsolatos jogok közötti határt? A válasz egy része az etikában, az empátiában és a személyes felelősségben rejlik. Mindegy, hogy az emberek posztokat, cikkeket vagy publikációkat írnak, képeket vagy videókat osztanak meg, vagy összességében részt vesznek a közösségi médiában zajló vitákban, vagy akár magánszemélyek, akár közszereplők, akár hivatalos minőségben, akár csak magánemberként járnak el, mindig figyelembe kell venni az etikus viselkedésmódot. Továbbá az UNESCO etikai megfontolások listája (2015: 71) a közösségi médián keresztül történő aktív és felelős szerepvállalásra vonatkozó elképzeléseket javasol, és a médiahasználat etikai megfontolásainak egy sorát ajánlja a következők szerint:

- A cselekvések szándékosságára, valamint a szándékolt vagy nem szándékolt eredményekre való összpontosítás.

- *Annak megértése, hogy az internethasználat pozitív eredményekkel járhat, de visszaélésszerűen vagy célzottan olyan módon is használható, amely sérti az általános normákat, például másoknak kárt okozhat.*
- *Annak mérlegelése, hogy az online viselkedést szabályozó normák, szabályok és eljárások az emberi jogokon alapuló etikai elveken alapulnak-e, és arra irányulnak-e, hogy megvédjék az egyének szabadságát és méltóságát a kibertérben, valamint előmozdítsák a hozzáférhetőséget, a nyitottságot, a befogadást és a több érdekelt fél részvételét az interneten.*

Hogyan kommunikálhatnánk jobban?

Nézd meg Celeste Headlee rádiós újságíró "10 Ways to Have a Better Conversation" című TED-előadását. Miközben nézed, jegyezd fel és írd fel egy táblázatos papírra a Headlee által leírt 10 stratégiát.

A videó megtekintése után gondolkodj el a következő kérdéseken:

- *Mi az ismerős? Ismerős a Headlee által leírt stratégiák közül valamelyik? Használtad már ezeket a stratégiákat, amikor beszélgetésbe elegyedtél valakivel?*
- *Mi az újdonság? Vannak olyan ötletek vagy stratégiák, amelyek újak a számodra, vagy olyanok, amelyeket jellemzően nem használasz? El tudod képzelni, hogy ezeket a stratégiákat a jövőbeni beszélgetésekben használd? Miért vagy miért nem?*
- *Szerinted hasznosak ezek a stratégiák bármilyen beszélgetés során - beleértve a polgári kérdésekről szóló beszélgetéseket is? Miért vagy miért nem?*

ESETTANULMÁNY

Bill Schammert

@BillSchammert · [Follow](#)

Congrats on the title, but maybe don't shoot Herbie in the head with your tree mascot? (Pic: [@NCAAVolleyball](#) - deleted)

5:38 AM · Dec 16, 2018 from Lincoln, NE

A 2018-as NCAA női röplabda országos bajnoki mérkőzést követően tanúi lehettünk annak, hogy mit ne tegyünk, amikor az iskolánk eseményéről tudósítunk. Percekkel a mérkőzés vége után az NCAA hivatalos NCAA röplabda-fiókjáról tweetelt egy fotót, amelyen két stanfordi röplabdázó a trófeával a kezében futott be a stanfordi öltözőbe. A fotó háttérében azonban egy táblán egy olyan kép volt látható, amely a Stanford kabaláját (egy fát) ábrázolta, amint gesztust tesz és fegyvert fog a vesztes csapat, a Nebraska kabalájára. A képet percekkel később törölték, és helyére a közösségi médiában tűzvihart indítottak olyan személyek, akik képernyőfotókat készítettek és megosztották az interneten.

Mit tanulhatunk ebből az esetből?

Az alábbiakban olyan indítókérdéseket találtok, amelyek segítik a fenti esettanulmány feldolgozását:

- Hogyan oszthatnád volna meg ezt a képet anélkül, hogy konfliktust keltettél volna?
- Ki volt a felelős a konfliktus kialakulásáért? (A fotós, az NCAA közösségi média menedzsere, a táblakép készítője, a Stanford játékosai, az edzők?)
- Hogyan hat ez a kép a Stanfordin és a képen szereplő játékosokra? Szerinted a képen szereplő játékosok büszkék lennének erre a fotóra?
- Milyen örökséget hagy maga után ez a fotó?
- Hogyan lehet felhasználni ezt az esettanulmányt értelmes tartalom létrehozásához?

Source: <https://classintercom.com/blog/case-study-digital-citizenship-and-sportsmanship/>

Hogyan néznek ki a jó és kevésbé jó online viták a polgári kérdésekről?

1

A 2014-es New York-i ENSZ éghajlat-változási csúcstalálkozón Leonardo DiCaprio színész nyitóbeszédet mondott, amelyben hangsúlyozta, hogy az éghajlatváltozással kapcsolatos kérdéseket szakpolitikák és jogszabályok révén kell kezelni.

Olvasd el a következő kommentszálat a DiCaprio előadásáról készült YouTube-videóról.

2

Ezután olvasd el az alábbi bejegyzések egyikét a Youth Voices oldalon, amely egy platform, ahol a fiatalok megvitathatják az állampolgári kérdéseket. A bejegyzések olyan fontos témákról szólnak, mint a COVID-19 vakcinák, a rasszizmus és az egyenlőtlenség az Egyesült Államokban. Az eredeti poszt mellett a cikkek alatt található kommenteket is fontold meg.

- A gyermekek védelme a COVID-tól
- Nem vagyunk-e mindannyian egyformák?
- Amerika egyenlőtlenséget jelent

3

Értesítés-tolmácsolás-kapcsolat:

Kérd meg a tanulókat, hogy párban dolgozzanak, és figyeljék meg a YouTube és a Youth Voices témakörökben található kommentek sajátosságait, értelmezzék a lehetséges szándékokat és hatásokat, és hozzák összefüggésbe saját tapasztalataikkal.

Az alábbiakban felsorolt minden egyes lépéshez konkrét kérdések tartoznak, amelyeket érdemes megvizsgálni.

Vedd észre:

- Mi tűnt fel neked, vagy mit vettél észre, amikor elolvastad az egyes kommentszálakat?
- Hogyan jellemeznéd a hozzászólások hangvételét?
- Válassz ki egy-egy hozzászólót minden témakörből, és figyeld meg, HOGYAN osztották meg gondolataikat, és hogyan reagáltak mások gondolataira. Nevezd meg a látott hozzászólási "lépéseket" [A "lépések" alatt azokat a konkrét dolgokat értjük, amelyeket a hozzászólásaikban tettek - pl.: feltettek egy kérdést, idéztek egy statisztikát vagy tényt, megosztottak egy meggyőződést vagy értéket].

Értelmezd:

- Vedd figyelembe a szándékokat és a hatásokat: Ha ugyanazokat a hozzászólókat vesszük figyelembe, mit gondol, mik lehetnek a szándékaik vagy motivációik? Miből gondold ezt?
- Milyen lehetséges hatásai lehetnek az egyes cseréknek a résztvevőkre?
- Milyen hatással lehet a téma azon olvasóira, akik nem kommentelnek?

<https://www.digitalcivictoolkit.org/dialogue-question-2-activity-1>

Keresd a kapcsolatot:

Tudsz kapcsolatot teremteni az itt olvasottak és az online viták között, amelyeknek te is részese voltál, vagy amelyeket a közösségi médiahálózatokon láttál? Írd le!

Forrás: Digital Civic Tool

Hogyan vegyél részt és kampányolj – néhány hasznos tipp

- Ismerd meg a témát, amellyel foglalkozol, és győződj meg róla, hogy érveid a valóságon alapulnak és tényekkel alátámasztottak.
- Legyél érzékeny és hallgass meg másokat, előkészítve az utat a konstruktív és felelősségteljes párbeszédhez.
- Nyitottan cselekedj, különböző elképzeléseket dolgozz ki, legyél proaktív, tartsd tiszteletben az emberi méltóságot és a méltányosságot, és kövesd például a Dóchas magatartási kódexet, amely hasznos eszköz a nem kormányzati szervezetek számára.
- Indíts kampányt, amelynek célja a politikai döntéshozók tudatosítása; határozd meg a fő célokat, a célcsoportokat, az ütemtervet és a szükséges forrásokat; és folyamatosan kövesd nyomon a kampányt és annak eredményeit. Az online kampányokra jó példák az Amnesty International kampányai, a folyópartok újraerdősítésére és az ugandai Nílus folyó vadvilágának áttelepítéséhez nyújtott segítségre irányuló crowdfunding, a Beszéljünk róla és a No Hate Speech.
- Vond be az ügy szempontjából releváns politikai képviselőket/döntéshozókat, hívd meg őket, mivel ők a kampánynak láthatóságot biztosítanak (például a médiában és nyilvános eseményeken keresztül), a helyi parlamentekben/munkacsoportokban/tanácsokban vagy más testületekben, amellet, hogy potenciális adományozókat vagy szponzorokat vonzanak.
- Vond be az influencereket/digitális aktivistákat/ YouTubereket/vloggereket (videóbloggerek) a kampányba, szem előtt tartva szakértelmüket, befolyásukat és ismertségüket a célközönség körében. Ők általában a közösségi médiaplatformokon nagy eléréssel rendelkező személyek. Rendszeres vendégei lehetnek a rendezvényeidnek, vagy akár az ügyed nagykövetei is lehetnek.
- A kampány földrajzi szintjétől függetlenül is létrehozatsz online petíciót, például az alábbi weboldalakon elérhető példák és eszközök segítségével:

<https://petition.parliament.uk/help>

<https://petiport.secure.europarl.europa.eu/petitions>

[/en/home http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public](http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public)

[/welcome http://www.citizens-initiative.eu/about/the-eci-campaign/](http://www.citizens-initiative.eu/about/the-eci-campaign/)

<https://www.change.org/about>

Forrás: ©Council of Europe

További tevékenységek

- Nézd meg az arab tavaszt, amely érdekes példa az aktív és elkötelezett emberek erejére, valamint a közösségi média és más médiumok erejére. Próbáld meg kideríteni, melyek voltak azok a fő tényezők, amelyek az egész jelenséget ilyen jelentőssé tették.
- Keress egy olyan esetet a közösségi médiában, egy vitafórumon vagy egy újságcikk hozzászólási részében, ahol valaki egyértelműen kifejezte etikus és tiszteletteljes viselkedési módját. Melyek az etikus és tisztelettudó magatartás jelei?
- Válassz ki egy régi vagy folyamatban lévő kampányt, és vizsgáld meg. Bontsd szét a kampányt, és próbáld meg kideríteni a következőket: a kampány tulajdonosa, a kampány finanszírozója, a kampány célja, a csatornák és a célcsoport.

További források

Könyv: Boud D. & Feletti G. (eds.) (1997), *The Challenge of Problem-based Learning* (2nd edn), Routledge, London.

Tanulmány: Council of Europe (2018), *Internet and electoral campaigns – Study on the use of internet in electoral campaigns*.

Jelentés: UNESCO (2015), *Keystones to foster inclusive Knowledge Societies –Access to information and knowledge, Freedom of Expression, Privacy, and Ethicson a Global Internet*.

További tippek:

Kaakinen M. (2018), "Disconnected online: a social psychological examination of online hate".

Knowhow Nonprofit. (2017.) *How to run a campaign using social media*.

NCVO Knowhow. (2018). *What is campaigning?*

PART IV

MŰHELY

GYAKORLAT

Bevezetés

Időtartam
25-30 perc

Szükséges eszközök
Biztosíts kényelmes
környezetet a résztvevőknek
a mozgáshoz és az
eszmecseréhez

Médiaírástudás
készség
új szókincs
elsajátítása

A tevékenység céljai

1. A résztvevők reflektálnak e fogalmak különleges jelentésére a digitális korszakban.
2. Megértik, hogy a műveltség és a médiaműveltség (és a digitális médiaműveltség) eltérő a különböző közösségekben, és egyes csoportok jobban hozzáférhetnek mint mások.
3. Meghatározzák saját aktuális digitális médiahasználatuk paramétereit.
4. Megvitatják és értékelik azokat az előnyöket és hátrányokat, amelyekkel gyorsan és sokféle forrásból hozzá lehet férni az információkhoz a digitális korszakban.
5. Ötleteket osztanak meg a „műveltség” és a „médiaműveltség” jelentéséről.

Tevékenység leírása:

Jégtörő:

A moderátor felkéri a résztvevőket, hogy álljanak fel, és vegyenek részt egy rövid „Lépj előre egyet” tevékenységben, hogy elgondolkodjanak saját médiahasználatukról és a különböző fogalmakról, amelyekről szó lesz.

A moderátor azt mondja: Mielőtt elkezdenénk, kérek mindenkit, hogy álljon fel, és vegyen részt a 21. századi mindennapi életről szóló tevékenységben. Kérlek benneteket, hallgassátok meg a következő állításokat. Ha az állítás igaz rátok, tegyetek egy lépést előre.

Minden kör végén a résztvevőknek vissza kell térniük az eredeti helyükre.

Példa állítások:

- Tegyéél egy lépést, ha van számítógép (hozzáférés) - laptop, táblagép vagy mobiltelefon internet-hozzáféréssel -
- Tegyéél egy lépést, ha van Facebook-fiókod.
- Tegyéél egy lépést, ha van Twitter-fiókod
- Tegyéél egy lépést, ha van Instagram-fiókod
- Tegyéél egy lépést előre, ha van WhatsApp-fiókod
- Tegyéél egy lépést, ha valaha is olvastál már híreket az interneten
- Tegyéél egy lépést, ha valaha is észrevettél valami hibásat a hírekben
- Tegyéél egy lépést előre, ha valaha is követtél egy hashtaget
- Tegyéél egy lépést előre, ha valaha is készítettél mémeket
- Tegyéél egy lépést előre, ha valaha is megosztottál már információt online egyszerre kettőnél több emberrel

1 LÉPÉS: A moderátor nyitott kérdéseket tesz fel, hogy bemutassa a médiaműveltség fogalmát a digitális korszakban, és arra ösztönözze a résztvevőket, hogy fejtsék ki saját ötleteiket és aggályaikat. (Minden ötletet fogadjon el, kivéve, ha 100%-ban hamisak).

1.Mit jelent szerintetek „írástudónak” lenni?

(Mindannyian írástudók vagytok? A közösségekben mindenki írástudó? (Ha nem, ki marad ki - kor, nem, társadalmi-gazdasági vagy etnikai csoport?)

2.Milyen hátrányt jelenthet a ti közösségekben, ha valaki nem tud írni-olvasni?

3.Mit gondoltok, mit jelent a „médiaműveltség”?

(Mindannyian úgy érzitek, hogy rendelkeztek „médiaműveltséggel”? Úgy gondoljátok, hogy a közösségekben mindenki médiaműveltséggel rendelkezik? Ha nem, ki marad ki - kor, nem, társadalmi-gazdasági vagy etnikai csoport?)

4.Szerintetek a „médiaműveltség” jelent-e valami különlegeset most, hogy az internet és a közösségi média olyan fontossá vált? (pl. „digitális médiaműveltség”)?

(Szerinted rendelkezel „médiaműveltséggel”? Miért/miért nem?)

5.Milyen hátrányt jelenthet a ti közösségekben, ha nem rendelkezik valaki médiaműveltséggel?

Ha a tanulóknak maguktól nem jut eszükbe az alábbi példák közül több is, tegyen fel néhány irányító kérdést is. (Például a 3. kérdésnél: „Nehéz tudni, hogy milyen forrásokban bízunk? Miért?“).

1. Az írni-olvasni tudás legegyszerűbb jelentése: „tudni olvasni és írni“. (A készségekről van szó. Jelentheti a tudás vagy a megértés meglétét is.)

2. A médiaműveltség azt jelenti, hogy tudjuk, hogyan lehet hozzáférni a médiához, elemezni és létrehozni azt. A médiaműveltség kritikus gondolkodást igényel. Magában foglalja azt a képességet, hogy értékeljük vagy megítéljük, amit a médiában találunk.

3. A különböző korosztályok, nemek vagy a közösség azon alcsoportjai, amelyek nem írástudók - vagy médiaműveltséggel, illetve digitális médiaműveltséggel nem rendelkeznek - több okból kifolyólag valószínűleg jobban függenek másoktól és kevésbé erősek a társadalomban.

4. A digitális korszakban a "média" nagyon különbözik a televíziótól, rádiótól és újságoktól:

- Nagyon gyorsan juthat információhoz.
- Sokféle forrásból beszerezhető.
- Néha úgy „jön” hozzánk, hogy nem is keressük (pl. reklámok vagy kiválasztott hírek, amelyek felugranak a digitális eszközünkön).
- Nehéz lehet tudni, hogy milyen forrásokban bízunk, hiszen olyan sok van belőlük.
- A digitális világban nem csak fogadni, hanem megosztani és létrehozni is lehet üzeneteket. A digitális világban már nem csak a média „közönsége” vagyunk.

2. LÉPÉS: Szerinted jó vagy rossz dolog az, hogy a digitális világban ennyi különböző forrásból gyorsan juthatunk információhoz?

(Győződj meg róla, hogy a résztvevők felhoznak néhány jó dolgot a médiaforrások elterjedésével és a hozzáférés gyorsaságával kapcsolatban, valamint néhány rosszat/veszélyeset.)

3. LÉPÉS: A moderátor elmagyarázza: A mai napon és az elkövetkező hetekben saját kísérletsorozatba kezdünk, hogy fejlesszük digitális médiaműveltségünket.

Lehetőségek lesz néhány új készség fejlesztésére, néhány új online eszköz használatával. Még ennél is fontosabb, hogy minden tevékenység arra szolgál, hogy jobban elgondolkodjunk néhány kérdésen, amelyekről ma beszéltünk.

Alternatív bemelegítő, bevezető tevékenység:

1. LÉPÉS: A csoport méretétől függően válassz ki három-hat szót, amelyek az ML-hez és a GE-hez kapcsolódó fontos témákat képviselik, és írd őket egy-egy különálló papírlap közepére, a felület nagy részét szabadon hagyva. Néhány ötlet a szavakra: média, újságíró, hír, igazság, tény, tömegmédia, televízió, közösségi média, újság napirendje, szerkesztő, blogger, véleményformáló, dezinformáció, sztereotípiá, elfogultság.

-Hozzunk létre szigeteket a teremben úgy, hogy a papírokat a földre vagy az asztalokra helyezzük, és hagyjunk helyet az egyes papírok körül, hogy egyszerre több résztvevő is megközelíthesse őket.

2. LÉPÉS: Mutasd be a helyszínt, és kérd meg a résztvevőket, hogy csendben, egyénileg járják körbe a termet. Mondd meg nekik, hogy véletlenszerű sorrendben közelítsék meg a különböző papírokat, és írjanak vagy rajzoljanak rájuk bármilyen megjegyzést vagy kérdést, ami az adott témával kapcsolatban felmerül bennük; kommentáljanak bármit, ami a papíron van, de a többi résztvevő megjegyzéseit és kérdéseit is; és lépjenek tovább, ha végeztek.

3. LÉPÉS: Egy kis idő elteltével, amikor már több ötletet is felírtak/felrajzoltak minden egyes papírra, kérjük meg a résztvevőket, hogy térjenek vissza a lapokhoz, amelyeken már jártak, és nézzék meg, hogy vannak-e olyan új megjegyzések másoktól, amelyekre reagálni szeretnének. Hagyjuk, hogy még néhány percre folytassák az írást.

35

4. LÉPÉS: Amikor a papírok kezdenek betelni, vagy úgy érezzük, hogy a résztvevők a legtöbb mondanivalójukat már elmondták, kérjük meg őket, hogy vegyenek egy-egy filctollat, és ismét járják körbe a papírokat, ezúttal azzal a feladattal, hogy minden egyes papíron kiemeljék, mi az, ami a témával kapcsolatban számukra releváns. Ez lehet egy mondat, egy szó, egy rajz, egy kérdés vagy akár egy egész esszé is.

5. LÉPÉS: Helyezd a papírokat a terem közepére, és hívd fel a résztvevőket, hogy üljenek köréjük. Beszéljétek meg az egyes fogalmakat egyenként. Felteheted a következő kérdéseket, vagy kitalálhatsz sajátokat:

- Mi tűnik a csoport fő felfogásának ebben a témában?
- Van olyan észrevétel a lapokkal kapcsolatban, amely pontosításra szorul?
- El tudsz képzelni olyan helyzeteket vagy körülményeket, amikor a fogalmaknak ez a felfogása hamis lenne?

információs műveltségi
képesség, az álhírek és a
dezinformáció észlelése, a
kritikai gondolkodásmód
fejlesztése

- 1. A résztvevők megtanulják tudatosítani az információhoz való hatékony hozzáférés fontosságát, valamint az információ kritikus és hozzáértő értékelését.
- 2. Elsajátítják az információs műveltségre vonatkozó szóincseket, és megértik a téves tájékoztatás, a félretájékoztatás és az álhírek közötti különbségeket.
- 3. Elgondolkodnak, és kritikus gondolkodásmódot fejlesztenek ki.

1. LÉPÉS: A csoportot megkérdezik, hogy honnan keresnek információt. Ha követik a híreket, milyen médiát használnak? Mi volt a legérdekesebb/megdöbbentőbb/meghatóbb téma az utóbbi időben?

2. LÉPÉS: Először a csoport tagjai kapnak egy maréknyi gombot és egy űrlapot, amelyen különböző szavak szerepelnek a modern médiáról, főként a félrevezető dolgokról. A résztvevők minden olyan szóra tesznek egy gombot, amelyet ismernek. Amikor mindenki feltette a gombokat, megbeszélést tartanak a fogalmak jelentéséről.

3. LÉPÉS: A következő feladatnál egy megbízhatósági egyenes van az asztalon. A csoport kap egy kártyát, amelyen egy információforrás szerepel. (A tréner összeállíthat egy listát a különböző médiaforrásokról, mint például a „Wikipédia”, „influenszer a közösségi médiában”, „a történet szülői verziója” stb.) A résztvevők megmutatják, hogy a megbízhatósága szerint hova tennék a forrást. Ha a csoportban eltérő vélemények vannak, a vezető kompromisszumos módon valahová a kettő közé helyezi a kártyát.

4. LÉPÉS: Lehet vita közvetlenül a kártya kihelyezése után, vagy amikor az összes kártya sorra került. A kártyák helyét később meg lehet változtatni. A fiatalokat megkérdezzük, hogy miért döntöttek úgy, hogy bizonyos helyekre teszik a kártyákat. Milyen forrásból tájékozódnak? Milyen rádióállomásokat hallgatnak, vagy kiket követnek a közösségi média influencerek? Ebben a gyakorlatban nincsenek helyes és helytelen válaszok.

5. LÉPÉS: Ha van idő, a csoport kap egy álhírt (lásd a mellékleteket) a hús növeléséről az iskolai menüben. A fiatalok megpróbálják kitalálni azokat a nyomokat, amelyek arra utalnak, hogy a cikk hamis.

Hamisítvány - Találd meg az álhíreket

Időtartam
25-30 perc

Szükséges anyagok
Mobiltelefon

Média írástudás készség
információs műveltségi
készség, az álhírek és a
dezinformáció észlelése, a
kritikai gondolkodásmód
fejlesztése

A tevékenység céljai

- 1. A résztvevők ráébrednek az információhoz való hatékony hozzáférés, valamint az információk kritikus és hozzáértő értékelésének fontosságára.
- 2. Megértik, hogyan és miért jönnek létre és terjednek az álhírek.
- 3. Képesek lesznek az információk kritikus elemzésére.

Tevékenység leírása:

1. LÉPÉS: Kérd meg a résztvevőket, hogy lépjenek be a közös zárt/privát Facebook-csoportba, amelyet a műhelytalálkozóra kell létrehoznia. Mindegyikük hozzon létre egy szavazást a csoportban, a kérdéssel: Melyik a hamis információ rólam? Az egyéni szavazás három tényt fog tartalmazni az azt létrehozó résztvevővel kapcsolatban, kettő igaz tény, egy pedig hamis tény. Amikor az összes közvélemény-kutatás elkészült, a többi résztvevő szavaz, kiválasztva azt a tényt, amelyik szerintük hamis.

2. LÉPÉS: Végezd el a tevékenységet, és kérdezd meg a résztvevőket, hogyan választották ki a hamis tényeket a többi résztvevővel kapcsolatban; beszéljétek meg, hogyan vizsgálhatták volna meg, hogy a megadott tények igazak vagy hamisak voltak-e.

3. LÉPÉS: Számoljátok meg, hogy a résztvevők hány hamis tényt azonosítottak helyesen. Zárjuk le azzal a fő gondolattal, hogy az információkat mindig ellenőrizni és értékelni kell, és kritikusan elemezni, és soha nem szabad úgy elfogadni, ahogyan jönnek, ahogyan kapják. Tudatosítsd a résztvevőkben azt is, hogy ha valaki az információ ellenőrzése vagy kritikus elemzése nélkül dönt arról, hogy mi igaz vagy hamis, akkor saját meggyőződésének, értékeinek, sztereotípiáinak stb. "áldozatává" válhat, és elfogultan juthat hozzá az információhoz.

4. LÉPÉS: Beszélgessünk a résztvevőkkel arról, hogy a hamis információk hogyan befolyásolhatják az életünket. Kérjük meg őket, hogy hozzanak konkrét példákat.

Megjegyzés az oktatónak:

Ha van még időnk, itt egy további tevékenység:

Hamis hírek előállítása

1. LÉPÉS: Ebben a lépésben a résztvevőknek ki kell választaniuk, hogy milyen témájú álhíreket szeretnének készíteni (tudományos, politikai stb.). Az oktató is javasolhat témákat vagy konkrét témákat.

2. LÉPÉS: Miután kiválasztották a témát, a résztvevőknek híreket és érveket kell találniuk a hírek elferdítésére. Például kereshetnek a témájukkal kapcsolatos cikkeket, és bizonyos állításokat kiragadhatnak a szövegkörnyezetből, kiforgathatnak stb.

3. LÉPÉS: Az álhír előállításához a résztvevők követhetik a tipikus álhírmintát:

- A történetnek meglepőnek és/vagy sokkolónak kell lennie.
- Tudja, hogy kit akar megcélózni, kinek a figyelmét akarja megragadni.
- Ami a vizuális szempontokat illeti, a résztvevők egyszerűen megírhatnak egy cikket a Microsoft Wordben, vagy használhatnak egy álhír-generátort, hogy a cikk „médiabarátnak” tűnjön. Íme néhány link: <https://breakyourownnews.com/>, <https://www.thefakenewsgenerator.com/> <https://www.worldgreynews.com/add-news>

4. LÉPÉS: Bemutatás és értékelés: Minden csoport felváltva mutatja be az álhírt vagy álhíreket. A többi résztvevő elmondja a véleményét.

5. LÉPÉS: A tanár felírja a tanulók észrevételeit a táblára. E rész végén a tanulók a tanári feljegyzések alapján a táblán azonosítják az álhírek ismétlődő jellemzőit. Ezután magyarázatot adnak az álhírekre, működésükre, céljaikra és az álhírek megosztásának hatásaira.

Újság színház

A Massachusetts Institute of Technology (MIT) tanulmánya szerint az álhírek gyorsabban, messzebbre és mélyebben terjednek a Twitteren, mint a valódi hírek. A vészharangok megkongatják a vészharangokat az álhírek észlelésekor, amelyek vallási, etnikai és faji csoportokat érintenek. Mi lenne jobb módja annak, hogy megmutassuk a fiataloknak, mennyire károsak és diszkriminatívak lehetnek az álhírek, mint az, hogy ők maguk hozzák létre őket? Az Augusto Boal által kidolgozott művészi kreatív módszertan alapján a résztvevők a tömegmédiát és annak üzeneteit vizsgálják. Eközben elgondolkodhatnak a media-reprezentációkon és sztereotípiákon.

Időtartam

30-35 perc

Szükséges anyagok

Rengeteg különféle újság, magazin, szórólap stb. Olló, ragasztó, A3-as lap/flipchart papír csoportonként

Média műveltség készség

információs műveltségi készség, az álhírek és a dezinformáció észlelése, a kritikai gondolkodásmód fejlesztése

A tevékenység céljai

1. A sztereotípiák tudatosítása és a sztereotípiák működésének világos megértése.
2. Kognitív eszközök megszerzése a sztereotípiák felismeréséhez és dekonstruálásához.
3. Felhívni a figyelmet arra, hogy a tömegtájékoztatás milyen hatással van nézeteinkre és a világ megértésére.

Tevékenység leírása:

1. LÉPÉS: Osszuk a résztvevőket 5-7 fős csoportokba. Tegyük le az anyagot a padlóra, és kérjük meg a résztvevőket, hogy üljenek köré (akár a földre is). Mondjuk el a résztvevőknek, hogy színdarabot fognak készíteni az alapján, amit érdekesnek találnak ezekben az újságokban és magazinokban.

2. LÉPÉS: Kérd meg őket, hogy vágják ki a papírok különböző részeit, amelyek valamilyen módon jelentőséggel bírnak számukra, vagy ha van egy általános témája a darabnak, akkor azokat a részeket, amelyekről úgy érzik, hogy relevánsak a témához. Ez személyes megítélés; nincs helyes vagy helytelen. Általában minden résztvevő egyedül végzi el ezt a részt, így csoportként több szövegrészletet gyűjtenek össze.

3. LÉPÉS: Amikor elegendő szöveget gyűjtöttek össze, kérjük meg őket, hogy kezdjék el rendszerezni azokat az A3-as vagy flipchartpapíron. Néhány összefüggés ki fog bontakozni - egy csattanó, egy válasz, valamilyen irónia vagy ellentmondás. Ha tetszik nekik egy sorrend, felragaszthatják a darabokat a nagy lapra.

4. LÉPÉS: Kérd meg a résztvevőket, hogy alkossanak párbeszédet ezekből a szövegekből, gazdagítsák azokat mozgással, majd játsszák el őket - és kész is a darabjuk! A mondanivaló erősítése érdekében gyűjthetnek jelmezeket, kellékeket és zenét. Ebben a fázisban különböző felolvasási technikákat is alkalmazhatnak az üzenet fokozására, például túlzást, iróniát vagy a szöveg felolvasását egy dal vagy beszéd tempójával. Végül a csoport átdolgozhatja a szöveget, és ha szükséges - de általában nem szükséges - kiegészítheti.

5. LÉPÉS: Hagyj elég időt a csoportnak a próbára, de javasold, hogy ne beszéljenek túl sokat arról, hogy mit csinálnának, hanem inkább tegyék meg, nézzék meg, milyen, és aztán változtassanak rajta, ha szükséges.

6. LÉPÉS: A végén a csoportok előadják darabjaikat, és lehetőségük van más csoportok résztvevőinek bevonására.

7. LÉPÉS: Először a nézők kérdéseit tegyük fel a gyakorlatról:

- Mit láttatok az előbb?
- Miről szólt a darab?
- Szerintetek ez egy tisztességes és kiegyensúlyozott értelmezés volt?
- Hogyan tudod az imént látottakat összekapcsolni az életeddel?

Ezután kérd meg a színdarabot előkészítő csoportot, hogy reagáljon a megjegyzésekre:

- Mi volt az üzenet, amit meg akartatok mutatni?
- Mire jöttél rá az újságok felkutatása során?
- Észrevettél különbségeket vagy hasonlóságokat az újságok között? Miért? Hogyan változtatják meg ezek a történetek megértését?

Tippek a facilitátoroknak

- Segítsd elő, hogy a csoport megegyezzen egy témában, amelyen dolgozni fog, mielőtt rátérne a gyakorlatra.
- Ha van még egy kis idő, dolgozz a csoporttal a darab esztétikáján (pl. jelmezek, zene és háttér).
- Vedd figyelembe, hogy az újságok és magazinok típusának kiválasztásával egy bizonyos irányba tereli a feladatot.

II. Modul: II. Gyakorlat

Keretezés

A vizualitás ereje óriási. A fiatalok ezt a mindennapjaik során tapasztalják, a televízió, az internet, a közösségi média révén. Olyan médiatartalmaknak vannak kitéve, amelyek gyakran elfogultak és véleményesek. Ez gyakran vezethet előítéletekhez és ezáltal diszkriminatív gondolatokhoz és viselkedéshez. A cél az, hogy felhívjuk a figyelmet a vizuális történetek keretezésének és elmesélésének objektivitásával kapcsolatos etikai kérdésekre. A tevékenység célja a reflektív gondolkodási gyakorlatok biztosítása, hogy olyan előnyökre tegyen szert, mint a jobb önismeret és a nagyobb önismeret.

Időtartam

25-30 perc

Szükséges eszközök

Mobiltelefon, melléklet

Médiaismereti készség

Vizuális befolyásolás,
felvétel kompozíció,
alapvető kamerafelvételek
és szögek

A tevékenység céljai

- 1. A résztvevők megtanulják, hogy a kivágás hogyan adhat erőt a képhez, és hogyan változtathatja meg a jelentését, ezáltal sokkal erőteljesebb képet hozhat létre.
- 2. Megtanulják, hogyan lehet a vágást manipulációs eszközként használni, a közvélemény megtévesztésére szolgáló etikátlan gyakorlatokhoz vagy politikai propagandához.
- 3. Felismerik az elfogultságokat, amelyek befolyásolhatják a médiáról alkotott felfogásukat.

Tevékenység leírása:

1. LÉPÉS: Kezdjük néhány alapvető filmes/fényképészeti technika bemutatásával, amelyek közül 2 technikára összpontosítunk: a kameraképekre és a kameraszögekre. A kamerafelvételekre és kameraszögekre különböző példák bemutatásával elmagyarázza, hogy ezek a technikák hogyan teremthetnek különböző jelentéseket és észleléseket.

2. LÉPÉS: Készíts egy nagyfelvételű fotót, vagy válassz egy nagyfelvételű képet a képgalériából (például Pixabay vagy más) a helyzetről, amelyet jobban át akar böngészni (talán egy város, egy gyűlés, egy embercsoport, egy táj...). Készíts egy megfelelő képaláírást.

3. LÉPÉS: Készíts egy közepes felvételű fotót az első kép kivágásával. Készíts egy olyan képaláírást, amely ugyanabból a helyzetből valami más történetet mesél el - esetleg megváltozott a perspektíva?

4. LÉPÉS: Készíts egy közeli fotót a kép még nagyobb mértékű kivágásával. Milyen részletet szeretnél közelebbről megnézni? Milyen történet van benne? Készíts egy fotófeliratot egy harmadik szögből.

5. LÉPÉS: A gyakorlati rész után mutasd be a tartalmat a közönségének (például Canva vagy Sway segítségével). Nézd meg, hogyan változik az üzenet attól függően, hogy mit látnak és mit nem látnak.

6. LÉPÉS: Osszátok meg alkotásaitokat egy csoportban, és beszéljétek meg, hogyan változtak az üzenetek a különböző képkivágások során. Hogyan hatott a képkivágás a kép üzenetére?

7. LÉPÉS: Kinek az üzenetét mondják el a különböző csatornákon a közösségi médiában vagy a hírekben? Milyen etikai kérdések merülnek fel a vizuális történetek keretezésének és elmesélésének objektivitásával kapcsolatban?

Felpimpelt festmények

Az alkotás és a kritika közötti határok elmosódása során a résztvevők megtanulják, hogyan játszhatnak a vizuális tartalommal, és hogyan kezdeményezhetnek beszélgetést társadalmilag releváns témákról. A cél az, hogy a vizuális befolyásolásban humoros módokat mutassunk a fiatalok által megismert kritikus vélemények felerősítésére.

Időtartam

25-30 perc

Szükséges eszközök

Mobiltelefon, memkészítő alkalmazások

Médiaismereti készség

Vizuális befolyásolás

A tevékenység céljai

1. A résztvevők új játékmódokat tanulnak meg és szórakozhatnak vizuális tartalommal különböző társadalmi és szöveges környezetben.
2. Megértik az üzenet terjesztésének mechanizmusait, és azt, hogy mindenki felelőssége annak becslése, hogy melyik tartalom releváns, és milyen üzenetet kell továbbítani.

Tevékenység leírása:

1. LÉPÉS: Mutass példákat a résztvevőknek a művészeti mémekre. Kérdezz rá a mémek jelentésére és/vagy üzenetére. Továbbá: kérdezd meg, hogy az olyan témák, mint a nemek közötti egyenlőtlenség, diszkriminatív viselkedés, gyűlöletbeszéd stb. hogyan kezelhetők a művészeti mémek segítségével?

Mutass néhány példát a Google képkereső segítségével!

2. LÉPÉS: Kérdd meg a résztvevőket, hogy válasszanak 2-3 klasszikus festményt/művészeti alkotást, amelyeket fel szeretnének frissíteni, és új, érdekes nézőpontból ábrázolni. Kereshetnek képeket a saját nemzeti galériájuk weboldaláról, vagy használhatják ezeket:

<https://www.kansallisgalleria.fi/en> (A Finn Nemzeti Galéria)

<https://www.nga.gov/> (Az angliai Nemzeti Művészeti Galéria)

3. LÉPÉS: Kérd meg őket, hogy foglalkozzanak azokkal a kérdésekkel, amelyeket a futballpályán szeretnének megoldani. Klasszikus festményeket használhatnak üzenetük közvetítésére: hogyan lehet legyőzni az előítéleteket, a diszkriminatív viselkedést, a nyelvet, a nemi kérdéseket. Kérd meg őket, hogy használják a humort, hogy átadják az üzenetüket.

3. LÉPÉS: A résztvevők megvitatják és kérdéseket tesznek fel egymásnak a mémművészetükkel kapcsolatban. Mi az üzenetük? Hogyan segítene a kép és a szöveg az üzenet átadásában?

Online zaklatás

A fiatalokat nemcsak médiafogyasztóknak, hanem médiaalkotóknak is tekintjük. Minden fiatal az információ alkotója amikor üzeneteket küld különböző platformokon, leggyakrabban a közösségi médiacsatornákon keresztül. Emellett úgy véljük, hogy a fiatalok képessé tétele az új ismeretekhez való hozzáférésre, valamint a véleménynyilvánításra, kulcsfontosságú előfeltétele egy működő demokratikus társadalomnak. A médiában való felelősségteljes és etikus részvételhez tisztában kell lenni a jogokkal és a felelősséggel. A rasszizmus, az idegengyűlölet, a gyűlöletbeszéd vagy az internetes zaklatás a közösségi médiában megnyilvánuló káros magatartás leglátványosabb megnyilvánulásai közé tartozik. Ebben a tekintetben a mai kihívást összefoglaló kérdés: hogyan kerüljük el, hogy átlépjük a véleménynyilvánítás szabadsága, a magánélethez való jog és az integritással kapcsolatos jogok közötti határt? A válasz egy része az etikában, az empátiában és a személyes felelősségben rejlik. A tevékenységek célja, hogy minderre felhívják a figyelmet.

Időtartam

30-35 perc

Szükséges eszközök

online zaklatás (lásd a mellékleteket), megtanulni kritikusán elemezni
markerek az internetes szövegeket:

Médiaismereti készség

megtanulni kritikusán elemezni
az internetes szövegeket;
megtudni, hogy az egyes
szövegek hogyan hatnak más
internetfelhasználókra

A tevékenység céljai

1. A résztvevők tisztában lesznek az információkhoz való hozzáféréssel és felhasználással kapcsolatos etikai problémákkal.
2. Megtanulják a gyűlöletbeszéd lehetséges következményeit.
3. Képesek lesznek felismerni a gyűlöletbeszédet, és használni tudnak bizonyos módszereket a gyűlöletbeszéd online bejelentésére.
4. A résztvevők megismerik a gyűlöletbeszéd definícióját.

Tevékenység leírása:

1. LÉPÉS: Kérjük meg a résztvevőket, hogy osszák meg gondolataikat az alábbiakról (egy résztvevő válaszoljon egy kérdésre):

1. Mi a gyűlöletbeszéd és honnan ered?
2. Hol húzódik a határ a szólásszabadság és a gyűlöletbeszéd között?
3. Hogyan kapcsolódik a sztereotipizálás a gyűlöletbeszédhez? Mutasd meg a „Like a girl” című videót <https://ej.uz/likeagirl>
4. Hogyan vezethet a sztereotipizálás erőszakhoz és gyűlölethez?

Kérdezd meg a résztvevőket, hogy tapasztaltak-e már hasonló (nemi) sztereotípiákat?

2. LÉPÉS: Ezután adj tollat és papírt a résztvevőknek, és kérd meg őket, hogy 2 percig megállás nélkül (a toll letétele nélkül) írjanak az „empátiáról”. Magyarázd el, hogy nincsenek szabályok, szabadon írhatnak a témáról, lehet vers, véletlenszerű gondolat, definíció, akár egy rajz is. Két perc után kérdezd meg, hogy vannak-e önkéntesek, akik szeretnék megosztani a művüket.

3. LÉPÉS: Kiderül, hogy Tile, a gyakorlat alanyának empátiára van szüksége. Tile egy fiatal lány, aki két éve készít videókat a (fiktív) Muutube videoplatformra. Videóiban általában a hétköznapijairól mesél. Most kapott egy új telefont, amelyet a saját szobája mentén mutat be. Sajnos hamarosan nagyon illetlen megjegyzéseket kap a videójával kapcsolatban.

4. LÉPÉS: A csoport minden tagja kap egy nem tartós filctollat és a feladat laminált formáját. Jó lenne, ha a nyomtatványt le lehetne fedni például egy papírral. Ez a gyakorlat az érzelmek kezelésére és mindenkinek a személyes felelősségére összpontosít. Lesz vita a csoportban, de fontosabb cél, hogy a résztvevők a lehető legőszintebben és önállóan gondolják át a dolgokat. A résztvevőknek időt adunk arra, hogy megismerkedjenek a formával.

5. LÉPÉS: A csoportnak megmutatjuk Tile videójának első oldalát és a fogaira és lepedőire vonatkozó durva megjegyzéseket. Mindenki bejelöli az űrlap érzelem-részén, hogy ő hogyan vélekedik a Tile által kapott megjegyzésekről. A jelöléseket nem vitatják meg. A csoporttal megbeszélést folytatunk arról, hogy Tile miért kapott ilyen megjegyzéseket, és általában miért írnak az emberek ilyen dolgokat egymásnak az interneten.

6. LÉPÉS: A csoportnak a következő oldalon megjelennek a hozzászólások, amelyek még személyesebbé válnak. Ismét mindenki jelöléseket tesz az érzelmeiről. A jelöléseket nem vitatják meg. Beszélgetés folyik a zaklatás különböző szerepeiről, és arról, hogy ez élőben és online egyaránt bántó és helytelen. Milyen szerepek voltak a kommentelők között?

7. LÉPÉS: A vezetői űrlapon vannak kérdések, amelyeket a csoport elé tárunk. Mindenki a saját űrlapján jelöli, hogyan reagálna a különböző helyzetekben.

8. LÉPÉS: Ezután következik a beszélgetés utolsó oldala, amely egy olyan kommentben végződik, amely pusztán gyűlöletbeszéd. A csoportot megkérdezzük, mit tudnak a gyűlöletbeszédéről, és hogyan hathat a célpontjaira. A vezetői úrlapon van erről némi tényanyag.

9. LÉPÉS: Végül mindenki jelöléseket tesz arra vonatkozóan, hogy Tile MAGA hogyan érezhette magát a kapott megjegyzésekkel kapcsolatban. A csoportot megkérdezzük, hogy tudják-e, hol kaphatnak segítséget a fiatalok - élőben vagy online -, ha ilyen helyzetbe kerülnének. Végül kérdezzük meg, hogy miért kulcsfontosságú az empátia a gyűlöletbeszéd elleni küzdelemben.

III. Modul: II. Gyakorlat

A kedves polgári közösség!

Mitől lesz egy játék tisztességes játék? És mitől lesz egy játékos tisztességes játékos? Ebben a tevékenységben a résztvevők saját maguk tervezik meg a közösségükben kialakítandó programot, melynek címe: „A kedves polgárok/játékosok közössége!”. Az ötlet lényege, hogy a résztvevőket úgy kell „becsapni”, hogy kis diktátorokká váljanak, korlátozva az emberek véleménynyilvánítási szabadságát és az információhoz való hozzáférést.

Időtartam
30-35 perc

Szükséges eszközök
A3-as papír/flip chart minden
csoporthoz, tollak/jelölők

Médiaismereti készség
együttműködés, kritikus
gondolkodás és értékelés

A tevékenység céljai

1. A résztvevők tisztában lesznek az információhoz való hozzáféréssel és felhasználással kapcsolatos etikai és jogi kérdésekkel;
2. Megértik az információszabadság, a szólásszabadság és a demokrácia összefüggéseit;
3. Képesek lesznek felismerni a gyűlöletbeszédet, és elsajátítanak néhány módszert az online gyűlöletbeszéd bejelentésére/ és mérséklésére.

Tevékenység leírása:

1. LÉPÉS: Osszuk a csoportot 5-6 fős csapatokra. Minden csapatnak ki kell dolgoznia egy tervet egy olyan programra, amelyet a saját A kedves polgárok KÖZÖSSÉGEnevű közösségükben fognak továbbfejleszteni.

2. LÉPÉS: Minden csapatnak meg kell határoznia egy sor olyan szabályt és korlátozást, amely minden polgárt/focistát arra készítet, hogy viselkedjen, legyen kedves egymáshoz stb.(a pályán). Például mondd el a csapatoknak, hogy gondolják át, milyen témákról/ügyekről tilos beszélni a közösségükben, hogy senkit ne sértsenek meg; vagy milyen weboldalat/szociális médiaplatformokat kell korlátozni vagy betiltani, hogy az emberek ne legyenek gonoszak egymással, vagy ne terjesszenek álhíreket stb. Azt is el kell dönteniük, hogyan fogják ezeket a szabályokat betartatni, hogy mindenki jó és kedves polgárrá váljon.

3. LÉPÉS: Minden csapat bemutatja A kedves polgárok közössége! programra vonatkozó terveit. Miután az összes prezentáció elkészült, kérd meg a csapatokat, hogy érezzék bele magukat a polgárok helyébe, akiknek tiszteletben kell tartaniuk a szabályaikat, hogyan fognak érezni, hogyan reagálnak majd, milyen jogokat sértenek ezek a szabályok.

4. LÉPÉS: A résztvevőkkel közösen gondolkodjunk el az ilyen ideális projektek következményeiről az emberek emberi jogaira, a demokráciára, a sajtószabadságra stb. gyakorolt hatásáról.

III. Modul: III. Gyakorlat

Egy facebook esemény létrehozása

A játék lényege, hogy megfigyelhessék, milyen könnyen lehet gyűlöletbeszédet használni, még akkor is, ha a vita témája nem érinti az emberek/csoportok olyan tulajdonságait, mint a faj, vallás, etnikai származás, nemzeti hovatartozás, nem, fogyatékoság, szexuális irányultság vagy nemi identitás.

Időtartam
30-35 perc

Szükséges eszközök
Laptop, mobiltelefon

Médiaismereti készség
együttműködés, kritikus
gondolkodás és értékelés

A tevékenység céljai

1. A résztvevők tisztában lesznek az információhoz való hozzáféréssel és felhasználással kapcsolatos etikai és jogi kérdésekkel;
2. Megértik az információszabadság, a szólásszabadság és a demokrácia összefüggéseit;
3. Képesek lesznek felismerni a gyűlöletbeszédet, és elsajátítanak néhány módszert az online gyűlöletbeszéd bejelentésére/ és mérséklésére.

Tevékenység leírása:

1. LÉPÉS: Ismertesd a résztvevőkkel a következő, a működő demokrácia szempontjából oly fontos szempontokat:

- Információszabadság;
- Az önkifejezés szabadsága és a vélemények sokszínűsége

2. LÉPÉS: Kérjük meg a résztvevőket, hogy menjenek vissza a csapataikhoz, és hozzanak létre egy Facebook-eseményt, amelyben valami egyszerű dolog ellen tiltakoznak - például a rasszizmus ellen a labdarúgásban, vagy a vegyes nemek mellett/ellen a futballcsapatokban, a nemi sztereotípiák ellen stb. Az eseményt a lehető legprovokatívabb módon írják le, és az esemény megbeszélése alatt adjanak hozzá néhány gyűlöletbeszédrel kapcsolatos bejegyzést.

3. LÉPÉS: Minden csapat bemutatja a Facebook-eseményt és a létrehozott provokatív posztokat.

4. LÉPÉS: Tegyél fel kérdéseket a résztvevőknek arról, hogyan kellene kezelni az online gyűlöletbeszédet:

1. Szerintetek az ilyen kijelentéseket engedélyezni kellene az interneten? Milyen érvek szólnak mellette és ellene?
2. Szerintetek más szabályoknak kellene vonatkozniuk a gyűlölet „rosszabb” megnyilvánulásaira? Valamelyiket teljesen be kellene tiltani?
3. Ha úgy gondoljátok, hogy egyeseket be kellene tiltani, hol húznátok meg a határt?
4. Milyen más módszerek jutnak eszetekbe az online gyűlöletbeszéd kezelésére?
5. Hogyan reagálnál, ha a gyűlöletbeszéd ilyen példáit találnád az interneten?

IV. Modul: I. Gyakorlat

Konfliktusfa

Sokféle projekt létezik, amelyek célja a fiatalok kritikai gondolkodásának és problémamegoldó készségének fejlesztése, hogy képessé tegye őket az őket érdeklő témák és kérdések feltárására. Megfelelő támogatással a fiatalok kritikus gondolkodókká fejlődhetnek, és alternatív narratívákat alkotva változnak. A kritikai gondolkodás és a problémamegoldó készségek képessé teszik a fiatalokat arra, hogy elemezzék és értékeljék, hogy az általuk kapott információ - akár egy személytől, akár egy szervezettől - igazságos, tisztességes és igaz-e.

Időtartam

25-30 perc

Szükséges eszközök

flipchart papír, markerek, toll, példa konfliktusfára

Médiaismereti készség

együttműködés, kritikus gondolkodás és értékelés

A tevékenység célja

1. Lehetővé tenni a tanulóknak, hogy megértsék a konfliktusokat az okok és hatások elemzésével.

Tevékenység leírása:

1. LÉPÉS: A tanulókkal közösen ötleteljünk néhány példát a futballpályán/szociális médiában előforduló konfliktusokra. Írd fel a válaszokat a táblára vagy papírra, és segíts kategorizálni a válaszokat különböző típusokba.

2. LÉPÉS: Szervezzük a tanulókat öt-hat fős csoportokba, és osszunk ki minden csoportnak egy másik konfliktust megvitatni. Győződj meg arról, hogy a konfliktusok nem túl érzékenyek, és hogy a megbeszélés nem hozza nehéz helyzetbe a tanulókat.

3. LÉPÉS: Mutasd be a konfliktusfát egy példa segítségével. A konfliktusfa egy olyan grafikus eszköz, amely egy fa képét használja a legfontosabb konfliktusproblémák rendezésére. Ezt az eszközt inkább csoportban, mint egyénileg érdemes használni. Sok konfliktusban többféle vélemény fog kialakulni olyan kérdésekkel kapcsolatban, mint például:

- a. Mi az alapvető probléma?
- b. Melyek a problémából eredő, számunkra látható hatások?
- c. Melyek a kiváltó okok? Mi okozta a problémát?

4. LÉPÉS: Kérjünk meg minden csoportot, hogy rajzoljanak egy fát, beleértve a gyökereket, a törzset és az ágakat egy nagy papírlapra.

5. LÉPÉS: Kérje meg a csoportokat, hogy beszéljék meg a konfliktust, amelyet a fa kitöltéséhez kaptak, az alábbiak szerint:

a. Írják fel a törzsre, hogy szerintük mi a konfliktushoz kapcsolódó alapvető probléma.

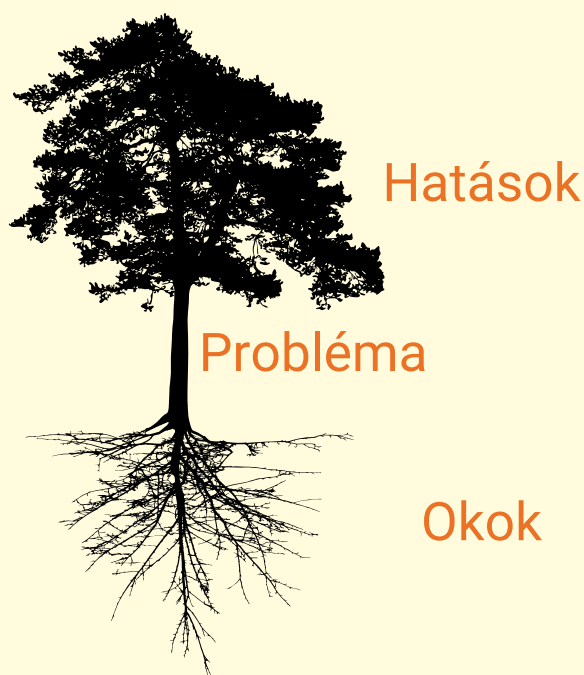
b. Az ágakra írják fel a konfliktus összes látható aspektusát, amelyek szerintük a konfliktus hatásai.

c. A gyökerekre írják fel a konfliktus összes általuk azonosított kiváltó okát. A gyökér okok azonosítása segít feltárni a különböző hatásokat, és azt is, hogy miért történik ez.

6. LÉPÉS: Miután minden csoport elkészítette konfliktusfáját, adjunk néhány percet minden csoport képviselőjének, hogy bemutassák konfliktusfájukat. Bátorítsuk a többi csoportot, hogy kérdezzenek.

7. LÉPÉS: Zárjuk le a leckét, kiemelve a konfliktusok elemzésének fontosságát, a tekintetben, hogy megértsük a konfliktusok (felszínen nem feltétlenül látható) gyökér okait.

Megjegyzés: A konfliktusfa használata

1. Rajzolj egy fát, beleértve a gyökereket, a törzset és az ágakat (egy nagy papírlapra, a krétatáblára, flipchartra, egy épület oldalára vagy a földre).

2. Adj minden személynek több karton lapot, és az utasítások alapján kérd meg őket, egy-egy szóval, vagy szimbólummal, rajzzal jelenítsék meg a konfliktus egy kulcskérdését.

3. Ezután kérj meg mindenkit, hogy a kártyákat rögzítse a fához:

a. A törzsön, ha úgy gondolják, hogy ez az alapvető probléma.

b. A gyökereken, ha úgy gondolják, hogy ez a gyökér oka.

c. Az ágakon, ha úgy gondolják, hogy ez hatás.

4. Miután mindenki felrakta a kártyáit a fára, valakinek célszerű vezetnie a beszélgetést, hogy a csoport megállapodásra jusson a kérdések elhelyezéséről, különösen az alapvető problémára vonatkozóan.

5. A résztvevők eldönthetik, hogy mely kérdésekkel akarnak a konfliktus kezelése során elsőként foglalkozni.

6. Minden csoport mutassa be a konfliktusfáját.

IV. Modul: II. Gyakorlat

A kérdezés művészete

A résztvevők megtanulják, hogyan fejleszthetik a fiatalok kritikus gondolkodását és problémamegoldó készségét a kérdésfeltevés művészetének elsajátításával. A műhely keretében egy tevékenységet mutatnak be; Mi történne, ha...? A játék az 5 W-t használja, amely egy hatékony interjúkészítési és nyomozási módszer, amelyet újságírók és műsorvezetők gyakran használnak, hogy kiderítsék egy történet vagy probléma igazságát. A tevékenység célja, hogy segítsen a fiataloknak felfedezni a világ új látásmódjait.

Időtartam

25-30 perc

Szükséges eszközök

flipchart papír, markerek, toll, színes post-it papírok

Médiaismereti készség

kritikus gondolkodás és problémamegoldás

A tevékenység céljai

1. A résztvevők megismerkednek a konstruktív kérdések feltevésének művészetével.
2. Megtanulnak kritikus gondolkodóvá és problémamegoldóvá válni.
3. Olyan technikákkal való megismerkedés, amik arra ösztönzik a fiatalokat, hogy kritikusan gondolkodjanak az általuk lakott világról.

Tevékenység leírása

1. LÉPÉS: Osszuk a résztvevőket 3-4 fős csoportokra. Kérjük meg a csoportokat, hogy vitassák meg az alábbi 3 kérdést, és írják fel válaszaikat színes post-itekre, válaszonként egy-egy flipchart lapot használva. Nincs helyes vagy helytelen válasz. Kérd meg a csoportokat, hogy gondolják végig az egyes válaszok előnyeit és hátrányait.

Mi történne, ha...

- nem volna közösségi média a világon?
- választanod kellene, hogy maradsz a Földön vagy elmész az Egyenlőség bolygóra (ahol minden ember, állat és a környezet egyenlő és tiszteletben tartják), azonban ott nincs internet, telefon, TV?
- egy reggel arra ébrednél, hogy az életedet élőben közvetítik, egész nap, minden nap?

2. LÉPÉS: Újracsoportosítás. Minden csoport bemutatja az egyes kérdésekre adott válaszait, kiemelve az előnyöket és hátrányokat.

3. LÉPÉS: Fejezzétek be a foglalkozást egy mozgó vita elősegítésével. Olvassátok fel a következő állításokat:

„A VILÁGON NINCS KÖZÖSSÉGI MÉDIA.”

Ki ért egyet/nem ért egyet. A résztvevők balra mozognak, ha egyetértenek, jobbra, ha nem értenek egyet. Kérdezzük meg, hogy miért?

„MARADJ A FÖLDÖN, VAGY KÖLTÖZZ EGY MÁSIK BOLYGÓRA. KI MARADNA, KI MENNE?”

A résztvevők balra mozognak a maradáshoz és jobbra a távozáshoz. Kérdezd meg, hogy miért?

„IMÁDOM, HOGY AZ ÉLETEMET EGÉSZ NAP, MINDEN NAP KÖZVETÍTIK.”

Ki ért egyet/nem ért egyet. A résztvevők balra mozognak, ha egyetértenek, jobbra, ha nem értenek egyet. Kérdezzük meg, hogy miért?

4. LÉPÉS: Zárd le az ülést. Bátorítsuk a csoportot, hogy gondolkodjanak el azon, hogyan tudnák ezt felhasználni a saját csoportjukon belül.

IV. Modul: III. Gyakorlat

Digitális Riporterek

A résztvevők egy szerepjátékon keresztül megtanulják, hogyan kell egy történetet a tanúk által szolgáltatott bizonyítékok alapján dekonstruálni. A tevékenységet azzal zárjuk, hogy a résztvevők saját történetüket dolgozzák ki, amely szerintük a valós tényeken alapul. Rövid forgatókönyvet készítenek riporterek szerepében, akik előben tudósítanak a pályán történt esetről, vagy interjút készítenek egy híres „focistával”. Egy résztvevő filmet készít. A résztvevők döntenek a videó üzenetéről: olyan témákról, mint a faji, etnikai vagy nemi megkülönböztetés a futballpályán és a lelátón.

Időtartam

30-35 perc

Szükséges eszközök

flipchart papír, markerek, toll, színes
post-it papírok, mobiltelefon

Médiaismereti készség

digitális híradás
riport

A tevékenység céljai

1. A résztvevők felhívják a figyelmet a lehetséges diszkriminatív magatartásra a labdarúgás területén, és elgondolkodnak ezen.
2. Nagyobb empátiára és megértésre tesznek szert, hogyan lehet leküzdeni a futballpályán a rendszerszintű akadályokat és a diszkriminációt.
3. A workshop felkelti a résztvevők érzékenységet és érdeklődését a társadalmi kérdések iránt, és hozzájárul a lehetséges sztereotípiák lebontásához.

Tevékenység leírása:

1. LÉPÉS: Kérdezd meg a résztvevőket, hogy milyen készségekkel kell rendelkeznie egy riporternak. A válaszokat felírhatják post-it cetlikre, vagy hangosan elmondhatják. Lehetséges válaszok lehetnek: kíváncsiság, empátia, érzékenység, bizalom, megbízhatóság. Ezután kérdezd meg, hogy milyen feladatai vannak a digitális riportereknek. Lehetséges válaszok: támogató közösségi médiatartalmak írása, interjúk előkészítése és lefolytatása, a hírek helyszínének felkeresése, történetötletek generálása és azok felkutatása.

2. LÉPÉS: Ezután magyarázza el a feladatot: két-három fős csoportokban a résztvevők egy rövid forgatókönyvet készítenek riporterek szerepében, akik élőben tudósítanak egy, a pályán történt eseményről, vagy interjút készítenek egy híres „focistával”. Hagyjuk, hogy ötletbörzét folytassanak olyan témákról, amelyeket érdekesnek, zavarónak és/vagy diszkriminatívnek találnak. Lehetséges témák lehetnek például a sztereotípiák (pl. „a futball fiús sport”), a diszkriminatív viselkedés, az intolerancia stb.

3. LÉPÉS: A csapatok között a résztvevők eldöntik a különböző szerepeket, és kiosztják: riportert, operatőrt, focistát. Bátorítsuk őket, hogy merüljenek el a kiosztott szerepekben. Alternatív megoldásként, ha az idő nem lenne elegendő, hagyjuk, hogy készítsenek egy storyboardot a riportjuk ötleteivel.

4. LÉPÉS: Eligazítás: A csoportok bemutatják a riport eredményeiket/ötleteiket. Kérdezzük meg: Mi volt a legnagyobb kihívás a kreatív folyamat során? Mi volt szórakoztató? Mit tanultak?

Hogy érzik magukat az emberek online?

Mivel életünk oly sok aspektusa összefonódik a technológia használatával az online világban, alapvető fontosságú, hogy gyermekeink és fiataljaink digitálisan rugalmasak legyenek. A digitális ellenálló képesség magában foglalja az ismeretek, készségek és stratégiák fejlesztésének szükségességét annak érdekében, hogy a gyermekek és fiatalok biztonságosan és felelősségteljesen kezeljék online tapasztalataikat, miközben megvédik digitális identitásukat. Az alábbi tevékenységek célja, hogy megvizsgáljuk a fiatalok pozitív és negatív online tapasztalatait, mérlegeljük, hogy ezek milyen hatással lehetnek rájuk, és kidolgozzuk a digitális ellenálló képesség fejlesztésének módjait.

Időtartam

30-35 perc

Szükséges eszközök

flipchart papír, markerek, melléklet,
opcionális: szivacs labda, ping-pong
labda és gumilabda

Médiaismereti készség

A tevékenység céljai

- 1. A résztvevők megvizsgálják, hogy az internetezés hogyan befolyásolhatja érzéseinket, gondolkodásunkat és cselekvésünket.
- 2. Megértik, mi az a digitális reziliencia.
- 3. Módszereket dolgoznak ki saját digitális rugalmasságuk kialakítására és mások támogatására.

Tevékenység leírása

1. LÉPÉS: Ezt a tevékenységet úgy terveztük, hogy a fiatalok egy szivacs labda, egy pingponglabda és egy gumilabda összehasonlításával vizsgálják meg, mit is jelent a rugalmasság. Ez segít tisztázni, hogy mit jelent a rugalmasság, és azonosítani az esetleges tévhiteket. A fiatalok a rezilienciát keménynek és áthatolhatatlannak tekinthetik, de valójában arról van szó, hogy képesek vagyunk túlélni az ütések, felépülni és idővel visszapattanni.

2. LÉPÉS: Kezdjük azzal, hogy elmagyarázzuk nekik, hogy el kell döntenünk, melyik labdát tartják a legellenállóbbnak, és meg kell tudni magyarázni, miért. Győződj meg róla, hogy mindannyiuknak van elképzelése arról, hogy milyenek az egyes labdák, és megkérhetsz egy tanulót, hogy írja le, milyen például egy gumilabda. Akár be is hozhatod a 3 különböző típusú labdát, hogy a tanulók megnézhessék és megtapinthatassák őket.

3. LÉPÉS: Adjunk 1 percet a pároknak/csoportoknak, hogy megvitassák és feljegyezzék véleményüket és indokaikat. Kérd meg a tanulókat, hogy osszák meg egymással ötleteiket, és írják fel azokat a táblára/flipchartra. A válaszok, amelyeket adhatnak, a következők lehetnek: a gumilabda a legellenállóbb, mert csak pattog, a pingponglabda nem túl ellenálló, mert nem lehet megjavítani, ha megreped vagy behorpad, a szivacsabda pedig nem túl ellenálló, mert szét lehet törni.

4. LÉPÉS: Kérd meg a diákokat, hogy magyarázzák el, mit jelent számukra a rugalmasság. Ha szükséges, tisztázd, hogy a reziliencia nem csak azt jelenti, hogy időnként képesek vagyunk elhajolni és elviselni az ütések, hanem azt is, hogy képesek vagyunk alkalmazkodni és talpra állni. Kérdezd meg tőlük, hogy ez megváltoztatta-e a véleményüket arról, hogy melyik labda a legellenállóbb.

5. LÉPÉS: A dia segítségével tisztázd, hogy a reziliencia a visszaesésekből való kilábalás képessége, és add meg a digitális reziliencia definícióját. Vezesd be a leckét azzal, hogy elmagyarázod, hogy ma a digitális ellenálló képességet fogják megvizsgálni. Amikor online vagyunk, az olyan lehet, mintha egy labdát pattogtatnánk. Ez nagyszerű szórakozás lehet, de az út során ütközések is érhetnek minket. Ismertesd a lecke célkitűzéseit.

6. LÉPÉS: Oszd ki az 1. mellékletet egyéneknek vagy pároknak, valamint egy készlet színezőtollat vagy ceruzát. Magyarázd el a tanulóknak, hogy gondoljanak azokra az érzelmekre, amelyeket valaki érezhet, amikor valamit lát az interneten. Emlékeztess őket, hogy bizonyos esetekben egynél több érzelmet is érezhetnek egy-egy bejegyzés vagy élmény kapcsán, így forgatókönyvenként több színt is használhatnak. A táblázatban van hely arra is, hogy ha akarnak, bármilyen más, általunk nem említett érzelmet is hozzáadjanak.

További kérdések:

- Szerintetek összességében az embereknek inkább pozitív vagy inkább negatív élményeik vannak, amikor online vannak?
- Milyen dolgok teszik az embereket boldoggá/szomorúvá/saggodalmassá/idegessé az interneten?
- Milyen érzelmeket adtál hozzá és miért?
- Milyen dolgok nem hatnak az emberekre, amikor online vannak? Honnan tudod?
- Mik a legjobb dolgok a netezésben?
- Szerintetek egy negatív tapasztalat meggátolna valakit abban, hogy internetezzen? Mi a helyzet az ismétlődő negatív tapasztalatokkal?
- Hogyan tudja valaki felvidítani magát, ha valami felbosszantotta az interneten?
- Abba kell-e hagynia valakinek a netezést, ha valami felzaklató vagy negatív dolog történik, amikor online van?

Nyomás alatt

Ez a tevékenység arra irányítja a fiatalok figyelmét, hogy gondolják végig, hogyan tudnak reagálni az interneten rájuk nehezedő nyomásra.

Időtartam

25-30 perc

Szükséges eszközök

flipchart papír, markerek, melléklet

Médiaismereti készség

digitális híradás

A tevékenység céljai

- 1. A résztvevők megvizsgálják, hogy az internetezés hogyan befolyásolhatja érzéseinket, gondolkodásunkat és cselekvésünket.
- 2. Megértik, mi az a digitális reziliencia.
- 3. Módszereket dolgoznak ki saját digitális rugalmasságuk kialakítására és mások támogatására.
- 4. Megvizsgálják, milyen nyomás nehezedik a fiatalokra az interneten.

Tevékenység leírása:

1. LÉPÉS: Kezdd azzal, hogy elmagyarázod, hogy az embereket mindenféle dolog befolyásolhatja. Ez lehet a körülöttük élő emberek, az elolvasott könyvek, a meghallgatott zene, de az online tapasztalatok is befolyásolhatják őket.

2. LÉPÉS: Kérd meg a diákokat, hogy kis csoportokban gondolják át a következő kérdést: "Az online befolyás pozitív vagy negatív dolog?" Csoportonként adjanak visszajelzést, majd ha szükséges magyarázzuk el nekik, hogy a befolyásolás lehet pozitív és negatív is, pl. POZITÍV - az egészséges táplálkozásról szóló poszt hatására ésszerű ebédet választanak. NEGATÍV - egy közösségi média örület hatására részt vesznek valami kockázatos dologban. Ha az online befolyás negatívvá válik, akkor az olyan nyomássá alakulhat, ami megszabja, hogyan viselkedjünk az interneten.

3. LÉPÉS: Kiscsoportokban vagy párokban kérd meg a fiatalokat, hogy töltsék ki az online nyomásgyakorlás példái-csal és az arra adott saját reakcióval foglalkozó 2. mellékletet. Egy példát adtunk, néhány javasolt nyomásgyakorlással együtt.

4. LÉPÉS: A fentieket kísérő kérdések:

- Milyen online nyomásgyakorlással álltál/álltatok elő?
- Ezek a nyomások általában pozitívak vagy negatívak?
- Mennyire volt könnyű tanácsot adni?
- Szerintetek, mi volt a legjobb tanács, amivel előálltatok?
- Volt olyan nyomás, amire nagyon nehéz volt tanácsot adni?
- Mi van nagyobb hatással a mai fiatalokra szerintetek, az online nyomás vagy a kortárscsoport nyomása?

Digitális Reziliencia Eszköztár

Ez a tevékenység segít a tanulóknak elgondolkodni azon, hogy miként lehetnek digitálisan rugalmasak, és milyen megközelítések működnek számukra. A tanulóknak meghatározott időt (5 percet, de lehet kevesebbet vagy többet is) és 30 ötletet adunk meg. A tevékenységet úgy terveztük, hogy szórakoztató legyen, és ösztönözze a kreativitást, miközben együtt dolgoznak, és hangosan megosztják egymással gondolataikat, miközben leírják ötleteiket.

Időtartam

25-30 perc

Szükséges eszközök

flipchart papír, markerek, melléklet

Médiaismereti készség

digitális kompetencia

A tevékenység céljai

- 1. A résztvevők megvizsgálják, hogy az internetezés hogyan befolyásolhatja érzéseinket, gondolkodásunkat és cselekvésünket.
- 2. Megértik, mi az a digitális reziliencia.
- 3. Módszereket dolgoznak ki saját digitális rugalmasságuk kialakítására és mások támogatására.
- 4. Meghatározzák, hogy mit lehet tenni az online nehéz időkből való kilábalás érdekében.

Tevékenység leírása:

1. LÉPÉS: Kezdd azzal, hogy emlékezteted őket arra, hogy a digitális rugalmasság arról szól, hogy az online nehéz időkből idővel vissza tudnak pattanni, és hogy most meg fogják vizsgálni, hogyan lehet ezt megtenni. Tedd fel a kérdést: „Hogyan lehet digitálisan rugalmasabbá válni?”

2. LÉPÉS: Magyarázd el, hogy a „Mind” nevű mentális egészséggel foglalkozó angol NGO, 4 megközelítést javasolt a rugalmasabbá válás érdekében (a 4 megközelítés megjelenik, amint végigkattintasz a prezentáción), és hogy ezek segíteni fogják a diákokat az ötletelésben.

3. LÉPÉS: Mutassuk be a digitális rugalmassági eszköztárat, és magyarázzuk el, hogy a csoport ezt fogja megtölteni ötletekkel. Oszd ki a 3. mellékletet a pároknak, és adj az osztálynak 5 perces időkorlátot, és tűzz ki célul 30 ötletet páronként. Ha szükséges, el lehet ettől térni.

A következő válaszok jöhetnek szóba: hívj fel egy barátot, hallgass zenét, tarts szünetet a közösségi médiában, csinálj valamit, amit igazán élvezel....

4. LÉPÉS: 5 perc elteltével kérjük meg a párokat, hogy osszák meg egymással ötleteiket, amíg minden párnak sok különböző ötlete nem lesz.

Kibővített tevékenység:

A pozitívítás ereje – Az online felháborodás nagy részét a negatív kommentek okozhatják. Ebben a tevékenységben kérd meg a diákokat, hogy viseljenek egyszerű fehér pólókat, és engedd meg nekik, hogy pozitív megjegyzéseket írjanak egymás pólóira. Ez a tevékenység lehetővé teszi a tanulók számára, hogy elgondolkodjanak azon, milyen érzés pozitív megjegyzéseket adni és kapni, és lássák, milyen hatással vannak a megjegyzéseik másokra. A tevékenységet azzal fejezheted be, hogy megkérsz minden tanulót, hogy ossza meg a kedvenc megjegyzését, és azt, hogy mit éreztek tőle. Ez a tevékenység úgy is elvégezhető, hogy a tanulók hátára nagy papírlapokat erősítenek (szuperhősköpenyek), és az osztály többi tagja öntapadós cetlik segítségével a pozitív megjegyzéseket a köpenyekhez rögzíti.

Online Közösségi Térképezés

Az állampolgári szerepvállalás a fiatalok esetében alapvető fontosságú a jövő demokratikus polgárainak megteremtése érdekében. A fiatalok aktívan használják az internetet és a közösségi médiát, amely hozzájárul a polgári szerepvállaláshoz vagy sem. Ezért fontos megemlíteni, hogy a fiatalok toborozhatók/mobilizálhatók a szélsőséges mozgalmakban való részvételre, de az oktatásnak gátló hatása lehet a radikalizálódásra, ha az állampolgári ismereteket megfelelően tanítják. Mindenekelőtt azt kell kiemelni, hogy a médiaműveltség oktatása támogatja az állampolgári elkötelezettségi kompetenciák fejlesztését. A tevékenységek célja annak megértésére összpontosít, hogy mindannyian milyen különböző módon járulhatunk hozzá közösségeink és társadalmaink jólétéhez, azon az elven alapulva, hogy a demokrácia csak akkor és úgy működik, ha a polgárok részt vesznek benne.

Időtartam

25-30 perc

Szükséges eszközök

flipchart papír, markerek, színes ceruzák

Médiaismereti készség

civil és állampolgári kérdések
feltárása

A tevékenység céljai

- 1. A résztvevők jobban megértik érdeklődési köreiket, közösségeiket, valamint digitális vagy közösségi média életüket
- 2. Megértik, hogy a körülöttük élő emberek és közösségeik hogyan alakítják nézőpontjukat az őket érdeklő társadalmi kérdésekről, valamint a digitális média szerepét ezen álláspontok kialakulásában.
- 3. Meghatározzák azokat a problémákat, amelyekről esetleg többet szeretnének megtudni, és amelyekben részt szeretnének venni.

Tevékenység leírása:

Ebben a tevékenységben a diákok térképet készítenek a személyes és online közösségeikről, és feltárják a köztük lévő átfedéseket. A diákok azt is megvizsgálják, hogy milyen módon kommunikálnak ezekkel a közösségekkel, és hogy a digitális eszközök és a közösségi média milyen mértékben játszanak ebben szerepet. Később ez segít a tanulóknak megvizsgálni, hogy milyen társadalmi és állampolgári kérdések fontosak a közösségeik számára, és hogy ez hogyan befolyásolja a saját nézőpontjukat.

1. LÉPÉS: A térkép elkészítéséhez vezesd végig a diákokat a következő lépéseken: Gondoljatok a közösségekre, amelyekhez tartoztok - mind a személyes kapcsolatok (iskolai barátok, rokonok, szomszédok), mind az online terek (rajongói közösségek, érdekcsoportok, online barátok, felhasználói hálózatok) tekintetében. Írjátok fel ezeket a közösségeket.

2. LÉPÉS: Magyarázat: Gondoljátok végig és tervezzétek meg, hogyan tudnátok vizuálisan ábrázolni ezeket a különböző közösségeket. Határozzátok meg azokat a színeket, formákat, képeket, amelyeket ezekhez a közösségekhez társítotok, és vázoljátok fel, hogyan tudnátok ezeket felhasználni a közösségek megrajzolásához/ábrázolásához. Íme néhány kérdés, amely segíthet gondolataitok rendszerezésében:

- a) Vannak-e olyan közösségek, amelyek a lakóhelyed vagy iskolád közelében vannak?
- b) Van-e átfedés a személyes/helyi és online közösségek között? Ez azt jelenti, hogy online ugyanazokkal az emberekkel tartod a kapcsolatot, akikkel személyesen is (például néhány Facebook-barátod olyan barátod is, akikkel gyakran találkozol személyesen is).
- c) Rendszeresen vagy korlátozottan találkozol velük személyesen? Előfordulhat például, hogy az online közösséged néhány tagjával nem találkozol rendszeresen.

3. LÉPÉS: A lista és a tervezési ötletek alapján rajzold meg a térképet egy nagy papírlapra. Legyél kreatív abban, hogyan ábrázolod a személyes és online közösségeit. Gondold át, hogy milyen képek, színek, karakterek és szimbólumok vizualizálják legjobban a közösségeidet, és használd ezeket.

4. LÉPÉS: Ha elkészült a térkép, tekintsd át, amit létrehoztál, és állapítsd meg, hogy a közösségek mikor és hol kapcsolódnak egymáshoz.

5. LÉPÉS: Ha a térképek és a leírások elkészültek, kérjük meg a diákokat, hogy párban osszák meg egymással a térképeiket, és beszéljék meg a következőket:

Kiket tekintesz a közösségeidnek?

- A közösségek közé tartoznak: A családot? Barátok? Iskola? Egyéb iskolai és iskolán kívüli közösségek?
- Mennyi átfedést látsz az online és a személyes közösségek között?
- Visszatekintve erre, mit jelent számodra egy közösség? Hogyan definiálsz?

6. LÉPÉS: Végezetül kérjük meg a tanulókat, hogy hasonlítsák össze a térképeiket, hogy azonosítsák a hasonlóságokat és a különbségeket a partnereikkel. Vannak olyan közösségek, amelyek létezése a közösségi médiára támaszkodik? Melyek ezek? Egyes közösségi médiumok népszerűbbek, mint mások? Miért lehet ez a helyzet?

A páros megosztás befejezéseként hívd össze az egész csoportot, és kérd meg az egyes csoportokat, hogy osszák meg egymással, milyen hasonlóságokat és különbségeket figyeltek meg a saját közösségi térképeik között.

A foglalkozás végén készíts egy listát azokról a módokról, amelyekkel a diákok kommunikálnak a különböző közösségeikkel, hogy felszínre hozza, mely médiaformák fontosak és aktuálisan relevánsak a diákok közösségi életében.

Részvételt egy összekapcsolódó világban

Ez a tevékenység lehetőséget nyújt a tanulóknak arra, hogy meghatározzanak egy olyan társadalmi kérdést, amely érdekli őket, és amely hatással van a közösségükre. A tanulókat arra ösztönözzük, hogy gondolják át, mit tehetnek a következőkben, hogy többet tudjanak meg: folytassanak párbeszédet másokkal, fejtsek ki a véleményüket, és cselekedjenek a kérdéssel kapcsolatban.

Időtartam
25-30 perc

Szükséges eszközök

flipchart papír, markerek, melléklet

Médiaismereti készség

A tevékenységek céljai

- 1. A résztvevők jobban megértik érdeklődési köreiket, közösségeiket, valamint digitális vagy közösségi média életüket.
- 2. Megértik, hogy a körülöttük élő emberek és közösségeik hogyan alakítják nézőpontjukat az őket érdeklő társadalmi kérdésekről, valamint a digitális média szerepét ezen álláspont kifejezésében.
- 3. Meghatározzák azokat a problémákat, amelyekről esetleg többet szeretnének megtudni, és amelyekben részt szeretnének venni.

Tevékenység leírása:

1. LÉPÉS: Tudasd a tanulókkal, hogy különböző módjai vannak annak, hogy megismerjék a számukra fontos témát és foglalkozzanak vele. Oszd meg velük a következő alapvető állampolgári gyakorlatokat:

- Tudj meg többet a kérdésről
- Beszéljess másokkal, hogy megsimerj más nézőpontokat
- Adj hangot az ezzel kapcsolatos nézőpontodnak vagy elképzeléseidnek
- Tegyél lépéseket a probléma megoldására

2. LÉPÉS: Ezután kérjük meg a diákokat, hogy kezdjék el elképzelni, hogyan használhatnák az online eszközöket, forrásokat, közösségi oldalakat e gyakorlatok megvalósításához. A tanulók az alábbi mátrix minden egyes mezőjébe írhatnak 1-2 következő lépést vagy cselekvési lépést. Attól függően, hogy a diákok által választott témák között mekkora az átfedés, csoportokban is dolgozhatnak a diákok a következő lépések közös feltérképezésén.

Kérd meg őket, hogy gondolkodjanak olyan társadalmi témákról, amelyeket már korábban megvitattak a műhelyekben, mint például a kirekesztés, rasszizmus, diszkrimináció stb.

3. LÉPÉS: Miután a diákok befejezték a mátrix kitöltését, kérd meg őket, hogy osszák meg ötleteiket egy társukkal, és kérjenek visszajelzést. A társak a következőket oszthatják meg egymással:

- Milyen következő lépést hallottál, amit különösen érdekesnek tartasz?
- Hogyan erősíthetné vagy tisztázhatná a társad a következő lépéseket?
- Mi az a következő lépés vagy ötlet, amit el tudsz képzelni ezzel a témával kapcsolatban?

4. LÉPÉS: Kérjük meg a diákokat, hogy vizsgálják meg, hogyan használhatják a különböző médiaplatformokat és technológiákat a világban való cselekvésre. Hogy motiváld őket, használd vagy alakítsd át a következő forgatókönyvet úgy, hogy olyan problémát tartalmazzon, amely a diákok egy részét vagy többségét érinti. Nézzétek meg a "Rasszizmus a labdarúgásban" című videót <https://www.youtube.com/watch?v=-jo-qVBwv24> A résztvevők flipchartpapírt/A3-as papírt használhatnak tervük ábrázolásához.

Ideális jövőképek

Időtartam
30-35 perc

Szükséges eszközök
flipchart papír, markerek

Médiaismereti készség
kritikus gondolkodás
kreativitás

A tevékenység céljai

- 1. A résztvevők beszélgetésekbe és kreatív tevékenységekbe való bevonása, hogy egy „jobb világot” képzeljenek el, és tiszteletben tartsák a jogállamiságot.
- 2. Tájékozottak és kritikusan műveltek lesznek a társadalmi dinamikákkal kapcsolatban.
- 3. Erősíteni a résztvevők szociális kapcsolatait és a sokféleség tiszteletét.
- 4. A fiatalok etikai felelősségének és elkötelezettségének növelése.

Tevékenység leírás:

1. LÉPÉS: Kérdezzük meg a tanulókat, hogyan szeretnék, hogy az iskolájuk/közösségük/országuk/világuk milyen legyen 10 év múlva.

2. LÉPÉS: Írd fel a táblára/papírra a következő területeket, és kérd meg őket, hogy írják fel azt is, hogy az egyes területeket egy ideális jövőben hogy lehet pozitívan irányítani. Kérd meg őket, hogy készítsenek egy listát a szabályokkal.

Ez a lista bátran adaptálható az adott kontextushoz. - Korruptió/ bűnözés/ igazságszolgáltatás/ Cyberbullying/ rasszizmus/ kirekesztés/ diszkrimináció/ nemi megkülönböztetés/ álhírek stb.

3. LÉPÉS: A tanulók egyedül, párban vagy kiscsoportokban dolgoznak, hogy bemutassák ötleteiket poszttereken vagy térképeken, szöveg és/vagy rajzok segítségével.

4. LÉPÉS: Kérjük meg a tanulókat, hogy osszák meg eredményeiket az egész csoporttal.

5. LÉPÉS: Segítsünk elő egy beszélgetést arról, hogy melyek a legfontosabb elképzelések, és hogyan lehetne azok megvalósulását elérni.

6. LÉPÉS: Vigyük tovább a beszélgetést, hogy megvitassuk, milyen szabályok és törvények lehetnek fontosak egy ilyen eszménykép megvalósítása szempontjából.

FORRÁSOK

ACT for youth (2020): Engaging Community Partners for Positive Youth Development.
Available at: http://actforyouth.net/youth_development/communities/partners/

Adobe Youth Voices

<https://edex.adobe.com/teaching-resources/shot-composition-handout>

Childnet

<https://www.childnet.com/resources/digital-resilience/>

Civic Engagers

<https://www.civicengagers.org>

Common Sense Education

<https://www.commonsense.org/education/>

Council of Europe

<https://www.coe.int/en/web/north-south-centre>

Mediapræssi – Snappy exercises in Media Literacy

<https://drive.google.com/drive/folders/1XEdj8mQmaYBLdcIfkndw4xejg2AVJ-8c>

<https://www.unicef.org/eap/press-releases/build-resilience-children-help-them-stay-safe-social-media>

Hinduja, Sameer & Patchin, Justin. (2017). Cultivating youth resilience to prevent bullying and cyberbullying victimization. *Child abuse & neglect*. 73. 51-62. 10.1016/j.chiabu.2017.09.010.

<https://cyberbullying.org/digital-resilience>

<https://prezi.com/i/2mvq277unwdx/digital-resilience/>

<https://www.drwg.org.uk/the-framework>

<https://www.cypnow.co.uk/news/article/youth-workers-instrumental-in-building-children-s-digital-resilience-study-finds>

No Hate Speech Movement Campaign Glossary – Council of Europe
www.nohatespeechmovement.org/hate-speech-watch/glossary

European Institute of Peace
www.eip.org/en/news-events/eip-explainer-understanding-radicalisation

Merriam-Webster Dictionary
www.merriam-webster.com/dictionary

<https://www.bbc.co.uk/programmes/articles/3RtjbC7Bd4tvTMKPhRmrKtH/how-to-become-more-digitally-resilient>

<https://www.coe.int/en/web/reference-framework-of-competences-for-democratic-culture>

Duncan, Sam. "ATHLETES AS ACTIVISTS." In *The Digital World of Sport: The Impact of Emerging Media on Sports News, Information and Journalism*, 79–88. Anthem Press, 2020. <https://doi.org/10.2307/j.ctv170x59d.8>.

<https://criticalmediaproject.org/media-literacies/?wvideo=me2powk6tv>

<https://www.amelioproject.eu/the-fine-line-between-freedom-of-speech-and-hate-speech-twitter-in-the-musk-era/>

United Nations: Guidelines for gender-inclusive language in English

<https://www.un.org/en/gender-inclusive-language/guidelines.shtml>

American Psychological Association: Inclusive Language Guidelines
<https://www.apa.org/about/apa/equity-diversity-inclusion/language-guidelines>

Amnesty International. Inclusive Language and Events Guide

Amnesty International.
<https://www.amnesty.org.au/wp-content/uploads/2021/09/AIA-Inclusive-Language-and-Events-Guide-3.pdf>

https://www.echr.coe.int/Documents/FS_Hate_speech_ENG.pdf

<https://rm.coe.int/wecan-eng-final-23052017-web/168071ba08>

[https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22002-12331%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22002-12331%22]})

Data & Society.

https://datasociety.net/wpcontent/uploads/2017/05/DataAndSociety_MediaManipulationAndDisinformationOnline-1.pdf

Powell, Georgie. Custodio. <https://www.qustodio.com/en/blog/digital-resilience-parents-guide-social-emotional-literacy/>

Deutsche Welle. <http://akademie.dw.de/games/graph/>

https://datasociety.net/pubs/oh/DataAndSociety_CaseStudies-MediaManipulationAndDisinformationOnline.pdf

ANNEX

Kamera

felvételek és

Szögek

A fotós és filmes szakemberek különböző kamera felvételeket használnak különböző célokra.

A kamera felvételeket arra használják, hogy a dolgokat másképp lássuk.

A kamera állásokat arra használják, hogy a néző megértse hogyan viszonyulnak a szereplők egymáshoz.

Íme néhány az alapvető kamerafelvétel és kameraszög típusok közül, amelyeket ki is próbálhatsz.

Hosszú

Nagyon széles

**Nagyon széles (VWS)
és
Hosszú (LS)**

Ezek a felvételek arra szolgálnak, hogy megmutassák a nézőnek, hol zajlik az akció. Ez adja a "nagy képet" a történésekről. Ezeket a felvételeket alapozó felvételeknek nevezzük.

Ezeknek a felvételeknek az elkészítéséhez megfelelően el kell távolodnunk a megmutatandó helyszíntől.

Széles

Közepes

Széles felvétel (WS)

Az egész személyt vagy területet megmutatják Ez a felvétel típus segít a nézőnek megérteni, mi történik a jelenetben, és lehetővé teszi, hogy a szereplők akcióba lendüljenek.

Közepes felvétel (MS)

Általában deréktól felfelé mutatják meg a szereplőket, és keretezik a témát. A segítségükkel többet láthatunk a háttérből, valamint kézmozdulatokat és mozgást is mutat.

A közepes felvételek részletesebbek mint a nagyon széles vagy hosszú felvételek, ami érdekesebbé teszi őket a néző számára.

Közepesen közeli

Közeli

Extrém közeli

Közepesen közeli(MCU)

A közepesen közeli felvételek sokkal közelebb kerülnek a témához, így a néző csak a vállaktól a fejtetőig látja a témát.

Közeli (CU)

A téma egy meghatározott részét mutatják, általában csak a fejet.

Extrém közeli (ECU)

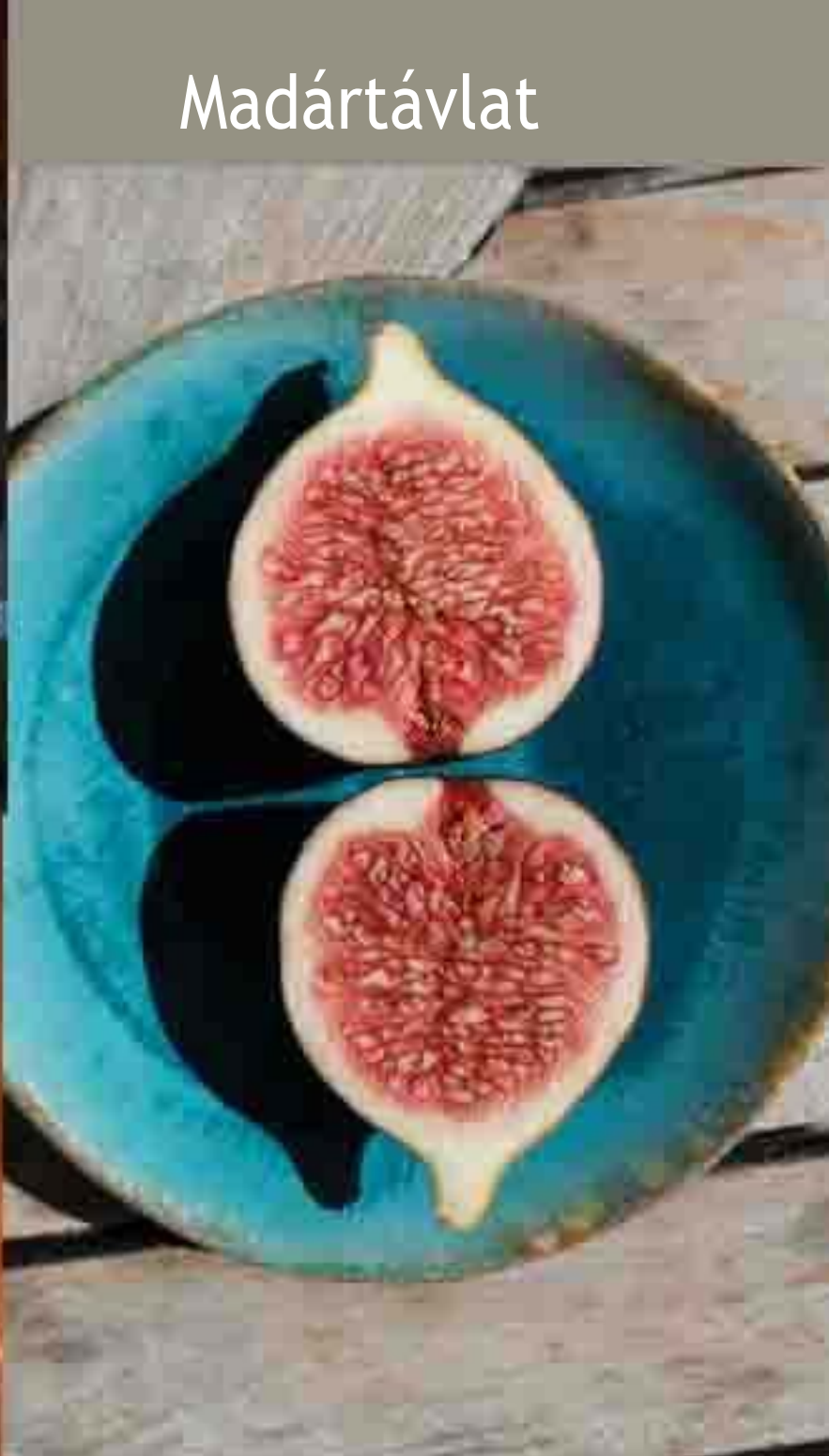
Olyan felvételek, amelyek nagyon közel kerülnek a témához, így sok részletet mutatnak meg.

Váll fölött

Madártávlat

Nézőpont

Kamera Szögek

Váll fölött (OS) Ez a kameraszög arra szolgál, hogy a néző a témát egy másik alany válla fölött lássa a felvételen.

Nézőpont (POV) A “nézőpont” látószög arra szolgál, hogy a néző a tárgy szemszögéből lássa, mi történik.

Madártávlat (BE) A “madártávlat” látószöget arra használjuk, hogy a néző közvetlenül lenézhessen a témára.

Összeesküvés elmélet

Deepfake

Filter buborék

Félretájékoztatás

Szatíra

Bot hadsereg

Dezinformáció

Cenzúra

Troll-gyár

Media írástudás

HIGHLY UNRELIABLE

Very reliable

Tuomo Järventausta iskolai és diákjóléti szakértő úgy véli, hogy a vegetáriánus ételeknek az iskolai étrendben való növelése egy elhibázott kísérlet, amely problémákat okoz a jövőben.

Az iskoláknak növelniük kell a húsfogyasztást az étlapon

2021.10. 03.

Túl kevés a hús az iskolák heti menüjében – mutatott rá Tuomo Järventausta, az OMP kutatásvezetője. Järventausta leginkább amiatt aggódik, hogy a fiatalok egyre kevesebb fehérjéhez jutnak az iskolai ételekből.

Az MMO kutatási eredményei azt mutatják, hogy ez különösen az általános iskolák felső tagozatán, a testnevelés órán elért gyengébb eredményekben és a tanítás alatti általános fáradtságban mutatkozik meg.

-A tanulók egyszerűen nem jutnak elegendő fehérjéhez és a szükséges mikro-tápanyagokhoz. Egy másik riasztó dolog az egyoldalú étrend amely nem biztosítja a kiegyensúlyozott, vegyes táplálkozást. Ugye nem szeretnénk ha az egyoldalú étkezés hatására a gyerekeink válogatóságok lennének? Järventausta szerint felnőttkorban ez komoly problémákhoz vezethet.

Järventausta nem hisz abban, hogy a vegetáriánus étkezés előtérbe kerülésével jótékonyan lehetne befolyásolni a környezeti problémákat. Nincsenek egyértelmű statisztikák. Sőt, a vegetáriánus étkezés káros a regionális húsiparra nézve, és közvetve az adófizetők mindennapi életére is. Rengeteg munkahely kerül veszélybe, ha ebbe az irányba haladunk.

Az OMP (húsipari szervezet) által végzett kutatás során a tanulók egy csoportját arról kérdezték, hogy milyen ételeket szeretnének az iskolai menüben látni.

- Természetesen a kérdezettek hot dogokat, különböző fűszeres kolbászokat és steak-eket említettek, melyek iskolai menübe való visszakerülése az iskoláktól és a szülőktől függ, ahogy Järventausta rámutatott.

Megfelelő és megbízhatónak látszó sajtó megjelenés – De mi is az?

A „szakértő” szó használata mindig hitelességet kölcsönöz. A képen látható férfi megtalálható a képtárházban, „okos ember” keresőszóval.

Tuomo Järventausta iskolai és diákjóléti szakértő úgy véli, hogy a vegetáriánus ételek növelése az iskolai étrendben egy sikertelen kísérlet, amely problémákat okoz a jövőben.

Az iskoláknak növelni kell a hús mennyiségét az iskolai menüben

2021.10.3 **Ki írta a cikket és hol jelent meg?**

Túl kevés a hús az iskolák heti menüjében – mutatott rá Tuomo Järventausta, az OMP kutatásvezetője. Järventausta leginkább amiatt aggódik, hogy a fiatalok egyre kevesebb fehérjéhez jutnak az iskolai ételekből.

Mi az az OMP, és hasznos lehet-e számára ez a cikk?

Az OMP kutatási eredményei azt mutatják, hogy ez különösen az általános iskolák felső tagozatán, a testnevelés órán elért gyengébb eredményekben és a tanítás alatti általános fáradtságban volt észlelhető.

A tanulók egyszerűen nem kapnak elegendő fehérjét és szükséges mikro-tápanyagokat. Egy másik riasztó dolog az egyoldalú étrend, amely nem biztosítja a kiegyensúlyozott, vegyes étrendet. Ugye nem szeretnénk ha az egyoldalú étkezés hatására a gyerekeink válogatósak lennének? Järventausta szerint felnőttkorban ez komoly problémákhoz vezethet.

Hatékony érvek és érzelmekre való hatás

Järventausta nem hisz abban, hogy a vegetáriánus étkezés előtérbe kerülésével jótékonyan lehetne befolyásolni a környezeti problémákat. - Nincsenek egyértelmű statisztikák. Sőt, a vegetáriánus étkezés káros a regionális húsiparra nézve, és közvetve az adófizetők mindennapi életére is. Rengeteg munkahely kerül veszélybe, ha ebbe az irányba haladunk.

Az OMP (húsipari szervezet) által végzett kutatás során a tanulók egy csoportját arról kérdezték, hogy milyen ételeket szeretnének az iskolai menüben látni.

Mekkora a vizsgált csoport?

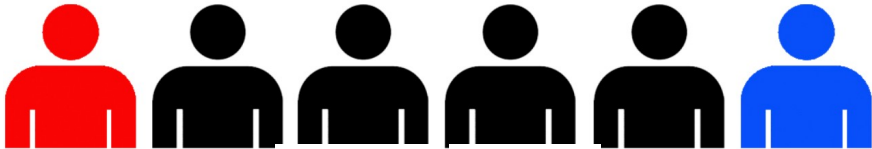
- Természetesen a kérdezettek hot dogokat, különböző fűszeres kolbászokat

és steak-eket említettek, melyek iskolai menübe való visszakerülése az iskoláktól és a szülőktől függ, ahogy Järventausta rámutatott

A szülők felelősségérzetének felkeltése

III. Modul: I. Gyakorlat

Az online zaklatás egyenlő az élő zaklatással, és ugyanúgy helytelen.

A zaklató, a zaklatás főszereplője
A segéd mindenben segíti a zaklatót
A támogató pozitív visszajelzést ad a zaklatónak tettéért
A néma szemlélő nem vesz részt, de elfogadja a zaklatást
A védő a zaklatott érdekében lép fel.
A zaklatott, a zaklatás célpontja és áldozata

mérges boldog szomorú zavarodott dühödt

rosszindulatú döbbsent jószívű szorongatott

ijedt vidám csalódott ideges feszélyezett

közömbös valami más? _____

Kérdések Igen Nem

Egy barát

Egy ismeretlen

Ha megtudod

Vélemény

Megbánás

Gyűlölet beszéd

A képernyő mögött egy másik emberi lény van, egy igazi, érző személy.

Személyesen is tudnád ugyanazt mondani mint amit online leírsz?

Ragaszkodsz a saját véleményedhez, vagy hagyod, hogy mások befolyásolják azt?

Az online zaklatás egyenlő az élő zaklatással, és ugyanúgy helytelen.

A zaklató, a zaklatás főszereplője
A segéd mindenben segíti a zaklatót
A támogató pozitív visszajelzést ad a zaklatónak tettéért
A néma szemlélő nem vesz részt, de elfogadja a zaklatást
A védő a zaklatott érdekében lép fel.
A zaklatott, a zaklatás célpontja és áldozata

mérges boldog szomorú zavarodott dühödt

rosszindulatú döbbsent jószívű szorongatott

ijedt vidám csalódott ideges feszélyezett

közömbös valami más? _____

Kérdések Igen Nem

Egy barát

Egy ismeretlen

Ha megtudod

Vélemény

Megbánás

Gyűlölet beszéd

A képernyő mögött egy másik emberi lény van, egy igazi, érző személy.

Személyesen is tudnád ugyanazt mondani mint amit online leírsz?

Ragaszkodsz a saját véleményedhez, vagy hagyod, hogy mások befolyásolják azt?

Az online zaklatás egyenlő az élő zaklatással, és ugyanúgy **helytelen**

A zaklató,
a zaklatás
főszereplője

A segéd
mindenben
segíti a
zaklatót

A támogató
pozitív
visszajelzést
ad a
zaklatónak
tettéért

A néma
szemlélő
nem vesz
részét, de
elfogadja a
zaklatást

A védő a
zaklatott
érdekében
lép fel.

A zaklatott,
a zaklatás
célpontja és
áldozata

mérges boldog szomorú zavarodott dühödt

rosszindulatú döbrent jószívű szorongatott

ijedt vidám csalódott ideges feszélyezett

közömbös valami más? _____

**A képernyő mögött egy másik
emberi lény van, egy igazi,
érző személy.**

**Személyesen is tudnád
ugyanazt mondani mint amit
online leírsz?**

**Ragaszkodsz a saját
véleményedhez, vagy
hagyod, hogy mások
befolyásolják azt?**

Kérdések Igen Nem

Egy barát

Egy ismeretlen

Ha megtudod

Vélemény

Megbánás

Gyűlölet beszéd

Az online zaklatás egyenlő az élő zaklatással, és ugyanúgy **helytelen**

A zaklató,
a zaklatás
főszereplője

A segéd
mindenben
segíti a
zaklatót

A támogató
pozitív
visszajelzést
ad a
zaklatónak
tettéért.

A néma
szemlélő
nem vesz
részét, de
elfogadja a
zaklatást

A védő a
zaklatott
érdekében
lép fel.

A zaklatott,
a zaklatás
célpontja és
áldozata

- A gyűlöletbeszéd gyűlöletet terjeszt vagy szít egy egyén vagy egy csoport ellen.
- A gyűlöletbeszéd magában foglal sértő, ellenséges és megalázó szavakat, kifejezéseket vagy képeket, amelyek sértik az emberi méltóságot.
- A gyűlöletbeszéd indítékai általában előítéletek vagy ellenségeskedés
- A gyűlöletbeszéd célpontja lehet például a bőrszín, a nemzeti vagy etnikai származás, a szexuális orientáció, a fogyatékoság, a vallás, vagy a hitbéli meggyőződés.
- A gyűlöletbeszéd akkor büntetendő cselekmény, ha például az alábbiakra irányul: fenyegetés, etnikai csoport elleni izgatás, rágalmazás, üldöztetés vagy a vallásgyakorlás szabadságának megsértése.

Kérdések Igen Nem

Ha Tile a barátod volna, részt vennél-e a beszélgetésben?

Ha Tile-t egyáltalán nem ismernéd, közbeavatkoznál?

Ha megtudod, hogy valaki akit nem kedvelsz, egy kínos képen vagy videóban szerepel, kommentelnéd?

Ragaszkodsz a saját véleményedhez, vagy hagyod, hogy mások befolyásolják azt?

Előfordult már, hogy feltettél valamit az internetre/közösségi média felületre, amit aztán megbántál?

Találkoztál már gyűlöletbeszéddel online?

A gyakorlat menete:

1. Egy jó barát jellemzői
2. Formák megismerése
3. Videó oldal 1: hogy éreznéd magad?
4. Beszélgetés a durva kommentekről
5. Videó oldal 2: hogy éreznéd magad / a zaklatás különböző szerepeiben
6. A kérdések
7. Videó oldal 3: Hogy érezné magát Tile a kommentek miatt?
8. Beszélgetés a gyűlöletbeszédéről

ROOM TOUR + NEW PHONE! <3

Tile

169 L

381 views

+ Lisää soittolistaan

Jaa

+++ Lisää

Published 27.11.2018
I show you my room and my brand new phone.

COMMENTS: 45

Valionni: 10 days ago
You really are something.

M1lky W4y: 10 days ago
Why do you have so childish sheets?

Mister Monster 00: 10 days ago
I guess it's nice to grind wood with those teeth. You look like a beaver.

Coco Loco: 10 days ago
Keep your mouth shut in case that some bug would fly thru that gap!

Cl4k: 9 days ago
Here's an idea for your next video: I'm an ugly beaver.

ROOM TOUR + NEW PHONE! <3

Tile

Tilaa

894 views

Published 27.11.2018
I show you my room and my brand new phone.

COMMENTS: 82

Gamer_juuso: 5 days ago
holy shit! That moron is in the same school. she's so gringe there too XD XD XD

Terhi_55: 4 days ago
Another example of parenthood gone wrong. Children don't need so expensive phones. Vanity seems to be the biggest value nowadays!

Zoast: 4 days ago
How come your folks can afford to buy such a pricey phone, but are not rich enough to fix those teeth?

Gamer_juuso: 4 days ago
they're not even her real folks shes adopted from abroad.

Zoast: 3 days ago
sigh The way of this country nowadays: Send money to countries at the edge of bankruptcy and then we adopt their kids as well because they can't afford to raise them.

ROOM TOUR + NEW PHONE! <3

Tile

Tilaa

1209 views

Published 27.11.2018
I show you my room and my brand new phone.

COMMENTS: 120

Gamer_juuso: 2 days ago
seems like we're adopting beavers too. hope shes not spreading any viruses ha ha!

Tyrno: yesterday
It's so damn easy for trolls to shout things anonymously. In the world of modeling a small gap between teeth is a mark of success. Tile is likely to be more beautiful and exotic than any of your girlfriends - in case you ever get one. You go girl!

Miss Blitz: yesterday
This is what this has gone to. We sponsor thousand euros phones to all the leeches. I hope that someone would broaden that gap with a fist. That would end the boasting with all the support money once and for all.

Bevezetés – Mi is a REZILIENCIA?

Melyik labda a legreziliensebb
szerinted? Miért?

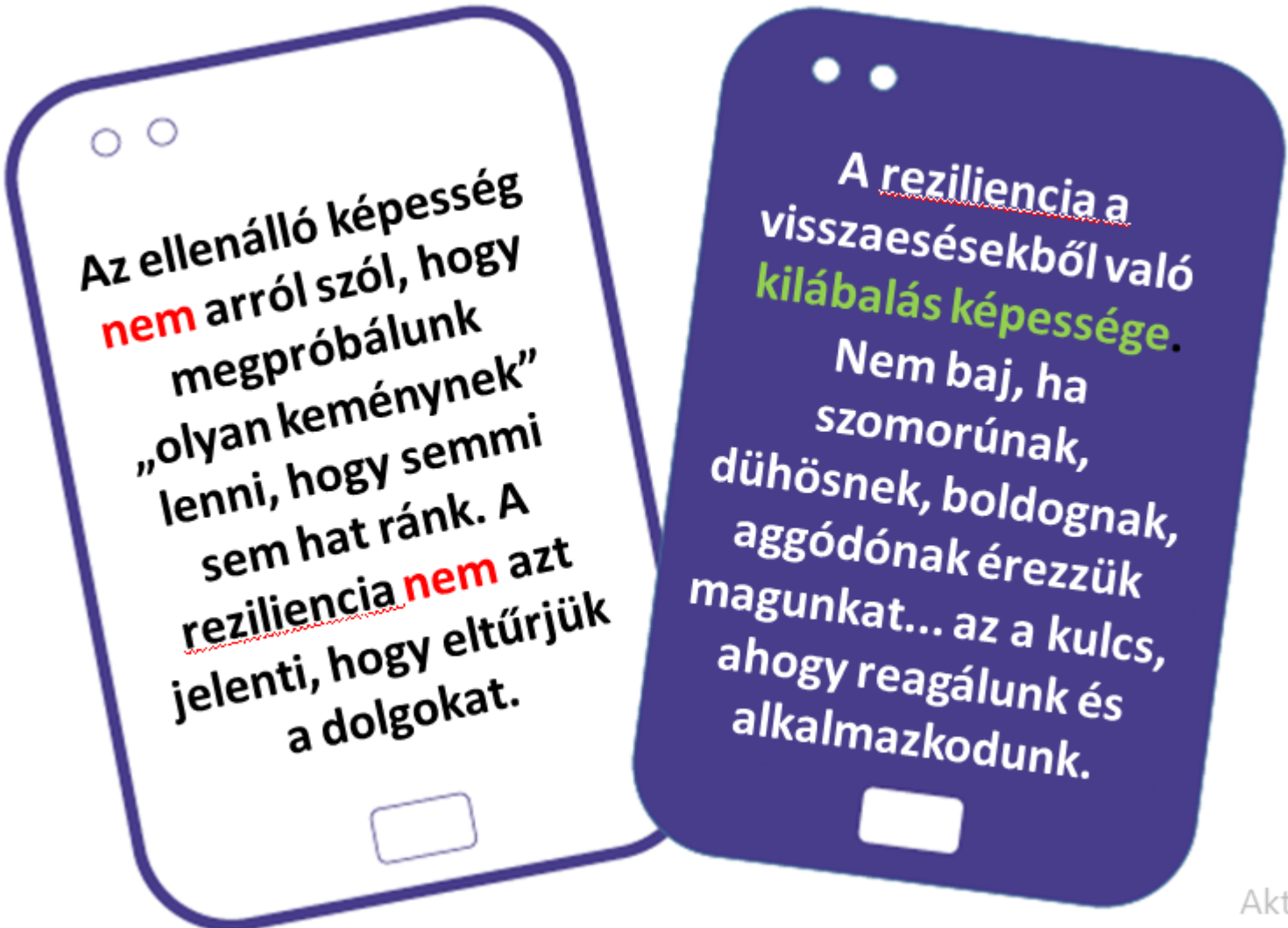
A GUMI LABDA?

A SZIVACS LABDA?

A PING PONG LABD

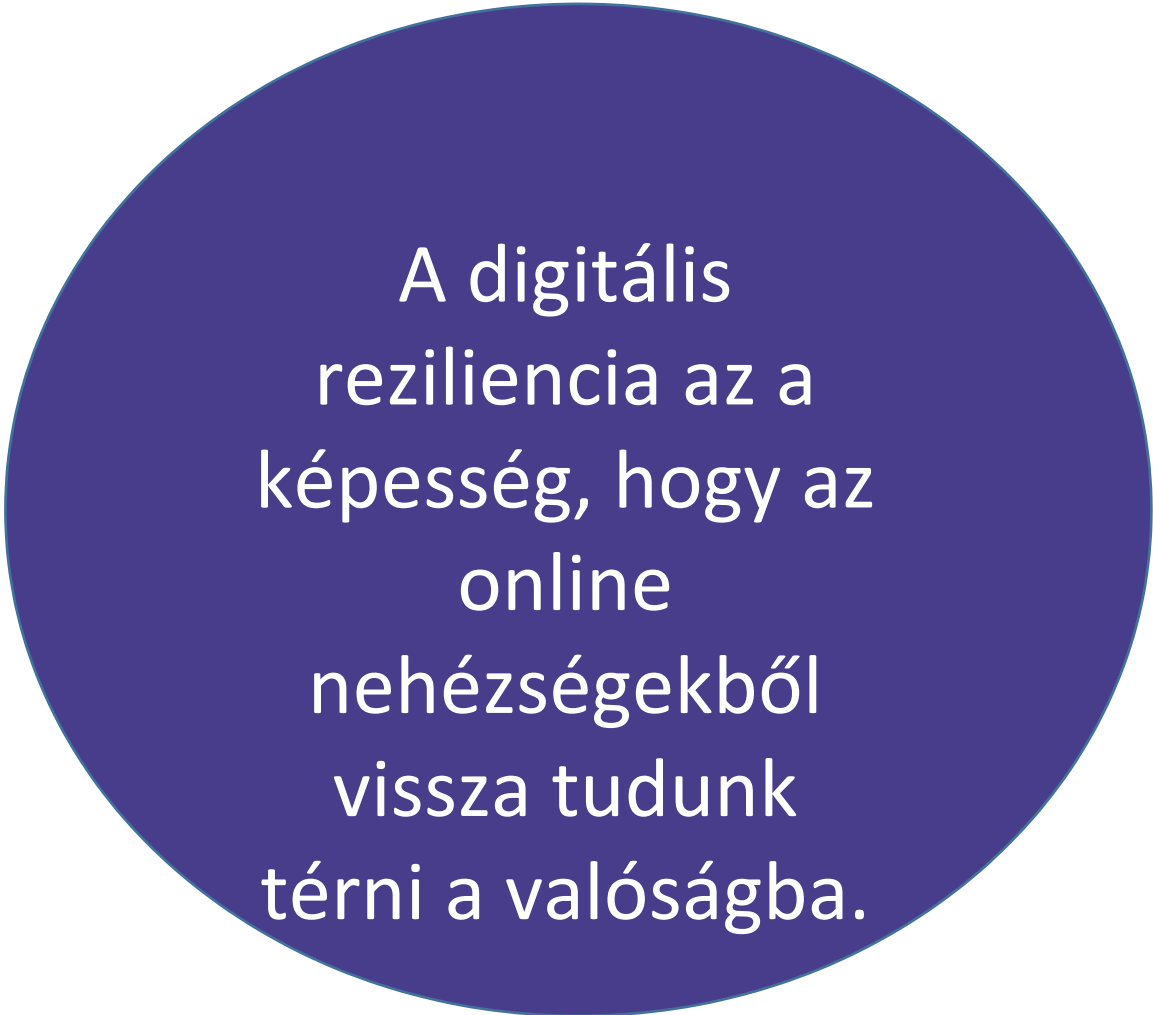

Az ellenálló képesség
nem arról szól, hogy
megpróbálunk
„olyan keménynek”
lenni, hogy semmi
sem hat ránk. A
reziliencia **nem** azt
jelenti, hogy eltűrjük
a dolgokat.

A reziliencia a
visszaesésekből való
kilábalás képessége.
Nem baj, ha
szomorúnak,
dühösnek, boldognak,
aggódónak érezzük
magunkat... az a kulcs,
ahogy reagálunk és
alkalmazkodunk.

A DIGITÁLIS REZILIENCIA MEGHATÁROZÁSA

A digitális
reziliencia az a
képeség, hogy az
online
nehézségekből
vissza tudunk
térni a valóságba.

Milyen érzéseket kelt az emberekben az internetezés?

Feladat: Színkódold az online élményeket, hogy rálássunk, hogy milyen különböző érzelmek származhatnak az internetezésből. Ne feledd, hogy egy bejegyzés vagy élmény több érzelmet is kiválthat.

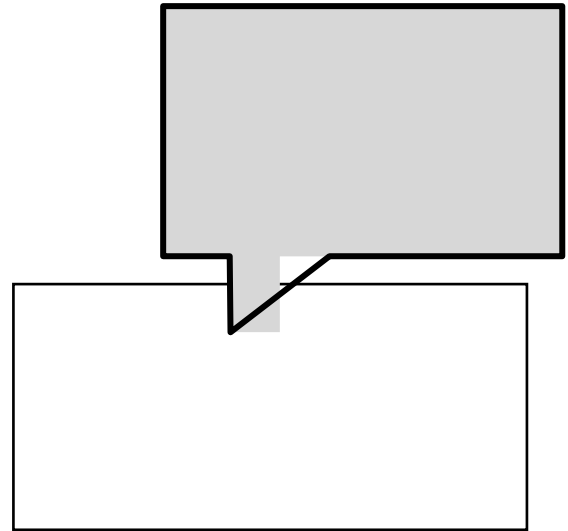
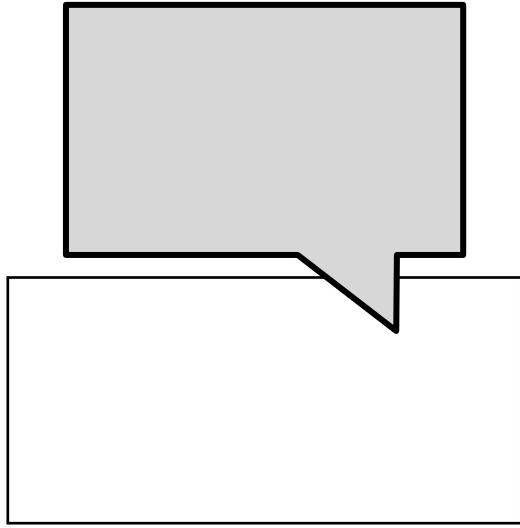
- Használj bátran több színt is egy-egy online élmény színkódolásakor
- Érzelmeket (és színt) is adhatsz hozzá, ha úgy gondolod, hogy vannak lefedetlen érzések

Piros	Mérges		
Narancs	Aggóató		
Sárga	Boldog		
Kék	Szomorú		
Zöld	Nem érintett		

Pozitív kommenteket kapni néhány képre egy barátától.	Valaki egy viccet ír a képük alá.	Negatív kommenteket kapni
Egy barát like-olja valamelyik viccüket online.	Egy vicces videót nézni	A képükre 10 perc után sem kapnak egy like-ot sem.
Látni, hogy inspiráló idézeteket tesznek közzé az interneten.	Látni amint valakit online bántanak.	Valami szokásostól eltérőt posztolni.
Látni, hogy kevesebb követőjük van mint a barátaiknak.	Látni, amint valaki megosztja online, hogy szomorú.	Szembejön egy vicc, ami egy iskolatársról szól.
Egy online játékban először győzni le a barátokat.	A profil képet egy vicces képre cserélik,	Nem kapsz engedélyt egy online játékhoz, miközben a barátok igen.
Valakit blokkolni, vagy kirakni az online ismerősök közül	Egy új barát-kérést kapni.	Egy csoportos chat-ből ki kell lépni azért, hogy megvacsorázz.
Olvasni egy barát üzenetét arról, hogy "miért nem like-oltad még a fotómat?"	Valami ami tetszett nekik, mások unalmasnak írják le.	Teljesen elhinni valamit az interneten, amiről kiderül, hogy álhír.

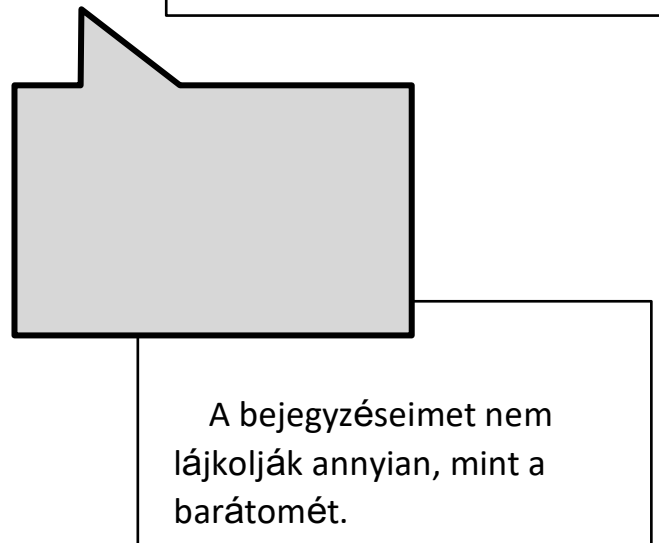
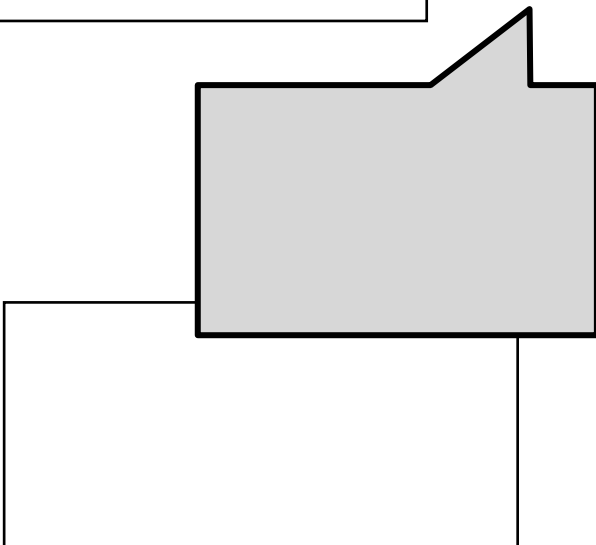
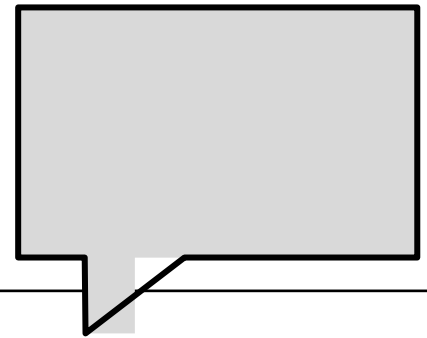
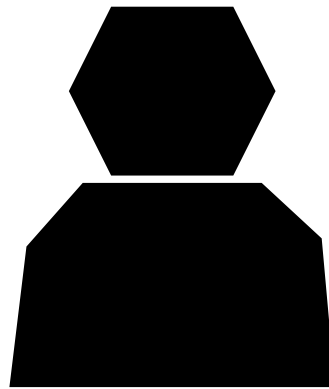
NYOMÁS ALATT

Feladat: Írj be a négyzetekbe 4 másik olyan szorongató dolgot, amelyet valaki esetleg online érezhet. Majd a buborékokba adj tanácsot ezek meghaladására.

Kövesd azokat, akik jó érzéssel töltenek el saját magaddal kapcsolatban.

Úgy akarok kinézni, ahogy azok, akiket követek.

A bejegyzéseimet nem lájkolják annyian, mint a barátomét.

V. Modul: IV. Gyakorlat

A DIGITÁLIS RESILIENCIA ESZKÖZTÁR

UTASÍTÁSOK: Töltsd ki az alábbi eszköztárat a digitális reziliencia minél több módját megmutatva
HOGYAN? Használd az alábbi dobozt az ötleteid összegyűjtésére. Legyen a kezedek ügyében egy toll, és az **egyéni munkát** egészítsétek ki **csapatmunkával**. Amint leírtad az ötleteidet, oszd meg őket a többiekkel is. Ezzel nemcsak segíted őket a gondolkodásban, hanem azt is leered, hogy ne ugyanazokat az ötleteket írják le.

TÁMOGATÓ HÁLÓZAT: Nem kell egyedül csinálnod. Ki tud segíteni? Milyen segítség áll a rendelkezésre? Egymásnak segíteni.

TARTS SZÜNETET: Fordíts figyelmet magadra! Old meg azokat a dolgokat amik zavarnak! Bánj jól magaddal! Fordíts időt magadra!

FIZIKAI EGÉSZSÉG: Egészséges test és szellem. Pihensz és alszol eleget? Egészségesen étkezel? A testmozgás segít a stressz ellen.

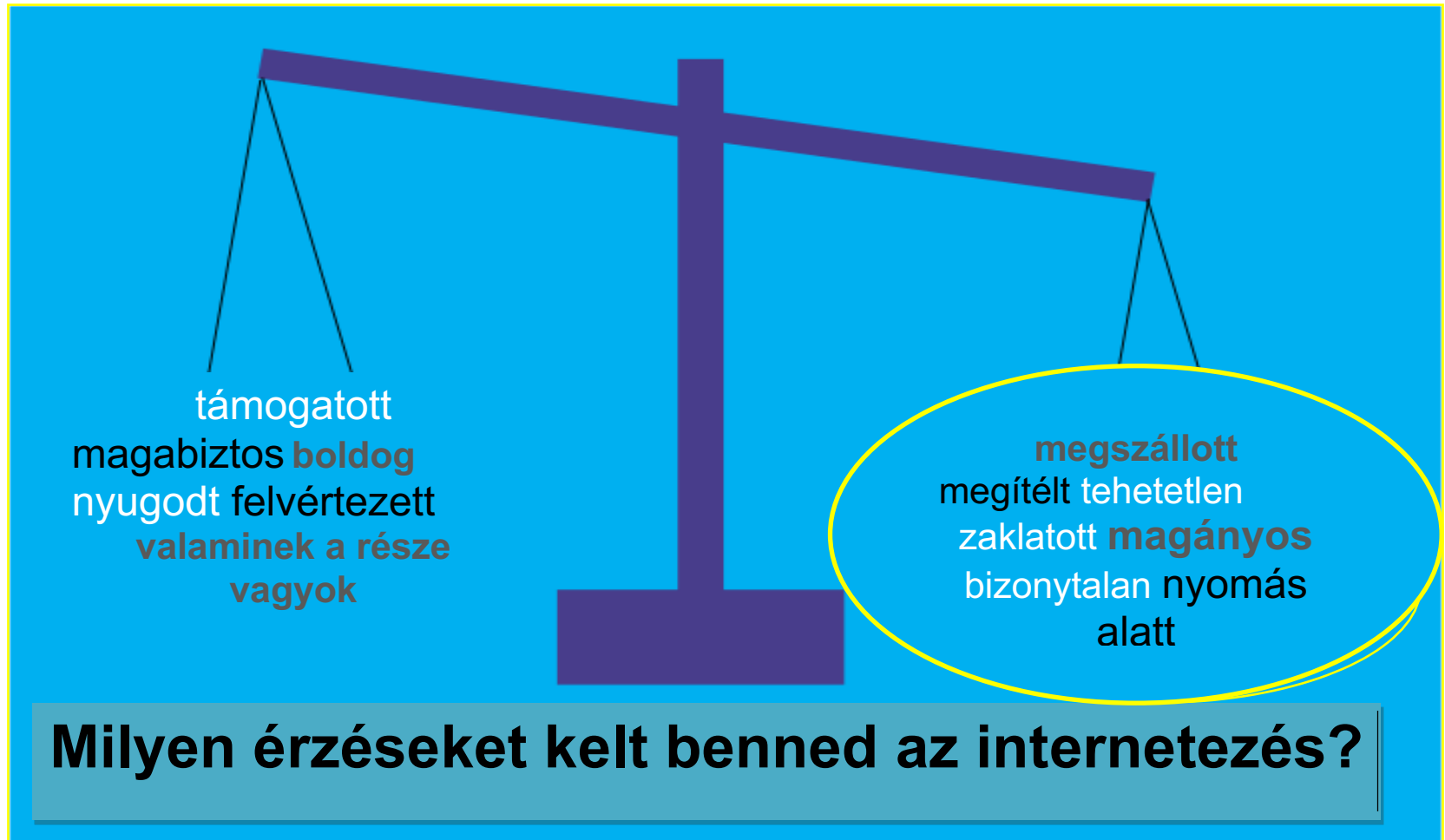
ÉLETMÓD VÁLTÁS: Gondolj a hétköznapijaidra? Nyugodtan lassíts! Teremts időt a legkedvesebb dolgaidra és a barátaidra.

*Beszélg a barátaiddal az online
nézeteltérések gyors
megoldása érdekében!*

FIGYELD MEG! Van legalább egy-egy javaslatod a fenti 4 terület mindegyikére?

KÖVETKEZŐ LÉPÉS?: Tudnál-e egy digitális reziliencia kijelzőt vagy plakátot készíteni?

AMIKOR DIGITÁLIS RESILIENCIÁRA LEHET SZÜKSÉGÜNK

**Építs támogató
hálózatot**

Tarts szünetet

**Szóval...hogy
válhatnál
digitálisan
reziliensebbé
?**

**Változtass az
életmódodon**

**Törődj a testi
egészségeddel**

Ez a 4 fantasztikus ötlet a Mind játékonysági szervezettől származik –
www.mind.org.uk

Most megvizsgáljuk, hogy hogyan is kell ezt csinálni....

VI. Modul: II. Gyakorlat

Részvétel egy virtuálisan Összekötött Világban: A következő lépések elképzelése

Számos módja van annak, hogy tájékozódj egy számodra fontos kérdésről. Többek között az alábbiakat teheted:

- Vizsgáld meg a kérdést, vagy tudj meg többet róla;
- Beszéljess róla másokkal, és hallgasd meg mások szempontjait;
- Fejezd ki az ezzel kapcsolatos gondolataid;
- Tegyel lépéseket a kérdés megoldására.

Képzeld el, hogyan használhatnál online eszközöket, forrásokat és közösségi oldalakat ezekhez a gyakorlatokhoz. Írj 1-2 következő lépést vagy cselekvési lépést az alábbi mátrix minden mezőjébe.

Vizsgálat = Információ elemzése és értékelése aktuális polgári és politikai kérdések megismerése és vizsgálata érdekében. <i>Mit tehetnél ezután, ha többet szeretnél megtudni erről a kérdésről?</i>	Párbeszéd = Párbeszédben való részvétel, többféle nézőpont megismerése és visszajelzés a befolyással rendelkezőknek. <i>Mit tehetnél ezután, hogy megvitasd és meghallgasd mások véleményét ezzel a témával kapcsolatban?</i>
Hangot adni = A nézőpontod kifejezése és a számodra fontos kérdésekkel kapcsolatos információk terjesztése. <i>Mit tehetnél ezután, hogy hangot adsz vagy kifejezed a problémával kapcsolatos véleményed a közösségben?</i>	Cselekedj = kapcsolódj és működj együtt másokkal polgári és politikai célok elérése érdekében. <i>Mit tehetnél ezután annak érdekében, hogy lépéseket tegyél és valamilyen módon kezeld ezt a problémát?</i>